

DYFODOL

Dydd Llun,
13eg o Ebrill, 2026

Cynhadledd Arweinyddiaeth i Bawb

Deallusrwydd Artiffisial mewn Addysg
Ffrind neu Elyn?

Meddwl Entrepreneuriaidd mewn Addysg
Meithrin Arloesedd mewn Ysgolion

Meithrin Ymarfer Myfyriol
Celfyddyd Hunanwerthuso Ystyrion

Addysgu sy'n Wybodus am Drawma
Deall Ymddygiad Trwy Lens Tosturiol

Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol (CLT)
Canllaw Syml i Ddeall ei Effaith ar Ddysgu

Datblygu Gwydnwch
Datrys Problemau a Meddwl yn Feirniadol yn yr Awyr Agored

2026

Cynhaliwyd gan Ysgol Panteg

DYFODOL

Cynhadledd Arweinyddiaeth i Bawb
13eg o Ebrill, 2026

Cynnwys

03

Croeso

04

Amserlen Digwyddiadau'r Gynhadledd

05

Disgrifiadau'r Sesiynau

09

Bywgraffiadau Siaradwyr

12

Erthygl

Deallusrwydd Artiffisial mewn Addysg
Ffrind neu Elyn?

15

Erthygl

Meddwl Entrepreneuriaidd mewn Addysg
Meithrin Arloesedd mewn Ysgolion

22

Erthygl

Meithrin Ymarfer Myfyriol
Celfyddyd Hunanwerthuso Ystyrlon

25

Erthygl

Addysgu sy'n Wybodus am Drawma
Deall Ymddygiad Trwy
Lens Tosturiol

30

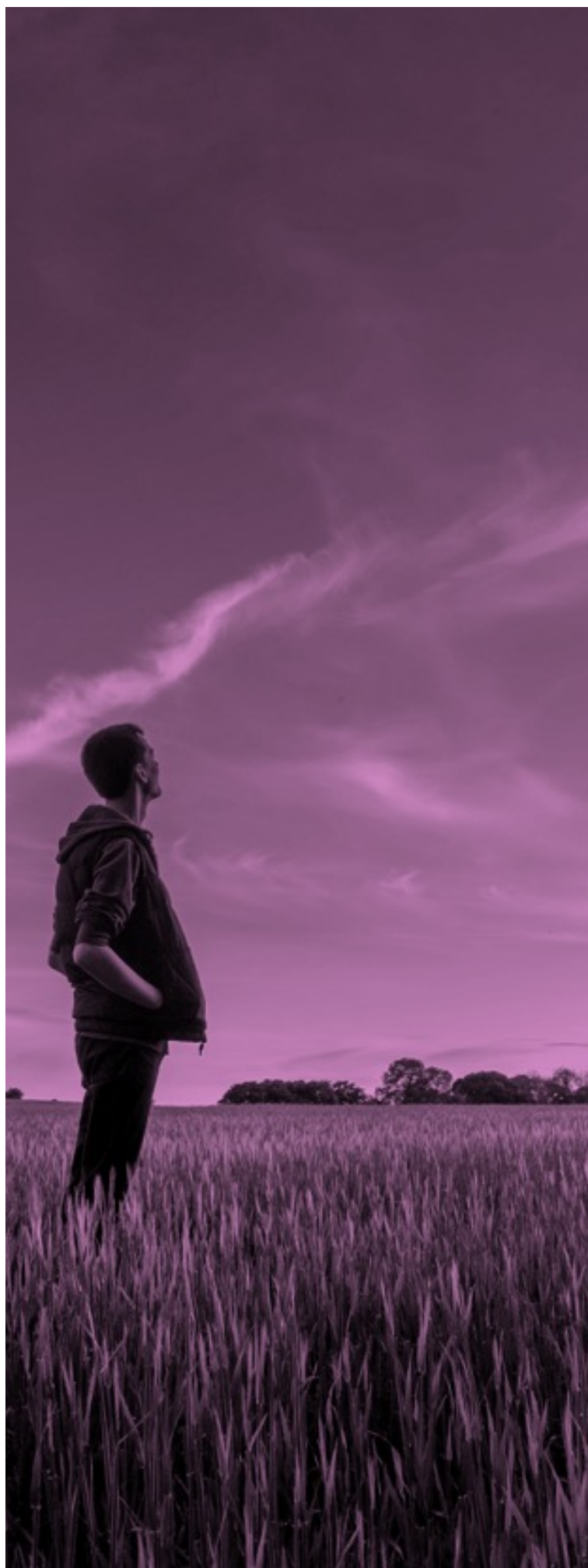
Erthygl

Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol (CLT)
Canllaw Syml i Ddeall ei Effaith ar Ddysgu

33

Erthygl

Datblygu Gwydnwch
Datrys Problemau a Meddwl yn Feirniadol yn yr
Awyr Agored

Croeso

Gyda disgwyliad cyffrous a phwrrpas aruthrol yr ydym yn eich croesawu i ail flwyddyn y gynhadledd drawsnewidiol hon. Mae'r hyn a ddechreuodd fel gweledigaeth uchelgeisiol yn esblygu i fod yn blatfform deinamig ar gyfer deialog, cydweithio ac arloesi. Nid digwyddiad yn unig yw'r gynhadledd hon, mae'n fudiad sy'n ymroddedig i ailddiffinio arweinyddiaeth mewn byd sy'n newid yn barhaus.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae arweinyddiaeth ar bob lefel mewn addysg wedi wynebu heriau dwys a chyfleoedd rhyfeddol. Nid yw'r angen am addasrwydd, cynhwysiant a gwydnwch erioed wedi bod yn fwy. Mae'r gynhadledd hon yn gyfle i archwilio dulliau sy'n edrych ymlaen, herio paradigmâu confensiynol, a llunio diwylliant arweinyddiaeth sydd nid yn unig yn effeithiol ond sydd wedi'i wreiddio'n ddwfn mewn cydweithio a thegwch.

Drwy gydol y digwyddiad hwn, byddwch yn ymgysylltu ag arweinwyr meddwl, ymarferwyr ac arloeswyr y bydd eu mewnwelediadau yn ysgogi trafodaeth ac yn ysbrydoli gweithredu. Bydd ein siaradwyr a'n panelwyr, o gefndiroedd a disgyblaethau amrywiol, yn archwilio natur esblygol arweinyddiaeth, gan gynnig strategaethau ymarferol a myfyrdodau dwys ar lywio tirwedd addysgol gynyddol gymhleth.

Mae'r sesiynau, y gweithdai a'r cyfleoedd rhwydweithio wedi'u curadu a'u cynllunio i'ch grymuso p'un a ydych chi'n arweinydd profiadol sy'n chwilio am adnewyddiad neu'n llais sy'n dod i'r amlwg sy'n barod i gyfrannu at y dyfodol. Mae hwn yn ofod ar gyfer dysgu, twf a chysylltiadau ystyrion a fydd yn ymestyn ymhell y tu hwnt i'r muriau hyn.

Wrth i ni gychwyn ar y daith hon gyda'n gilydd, gadewch inni gofio nad hierarchaeth sy'n diffinio arweinyddiaeth ond dylanwad, uniondeb, a phwrrpas cyffredin. Mae'r dyfodol yn cael ei lunio gan y rhai sy'n meiddio cwestiynu, arloesi, a chydweithio. Mae'n anrhydedd i ni eich cael chi gyda ni, ac edrychwn ymlaen at y cyfraniadau amhrisiadwy y byddwch chi'n eu dwyn i'r ymdrech ar y cyd hon.

Dr. Matthew Williamson-Dicken
MA(Add), PGCert, BA(Anrh), CMgr FCMI, MASPE

Amserlen Digwyddiadau'r Gynhadledd

8:30am-9:00am	Amser Coffi a Rhwydweithio (Prif Neuadd)					
9:00am-9:45am Sesiwn 1	Prif Anerchiad: Diogelu Bob Dydd: Pŵer Tawel Staff Ysgol gyda Dr. Tirion Havard (Prif Neuadd)					
9:45am-11:00am Sesiwn 2	Cwrs Dwys mewn Llywio Niwroamrywiaeth: Sut Gall Ysgolion Gefnogi Dysgwyr ADY a'u Teuluoedd gyda Dr. Meinir Evans (Ystafell Gwaun Hywel) 	Gweithdy: Meddwl Entrepreneuriaidd: Meithrin Arloesedd mewn Ysgolion gyda Christine Jones ac Andrew Phillips (Ystafell Pont Rhun) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Addysgu sy'n Wybodus o Drawma: Deall Ymddygiad Trwy Lens Tosturiol gyda Dr. Matthew Williamson-Dicken Ystafell Cwm Bwrwch) 	Gweithdy: Adborth o Ansawdd Uchel: Dulliau Ymarferol ar gyfer Dysgu Effeithiol gyda Samantha Parker-Evans (Ystafell Coed y Canddo) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Addysgu Iaith: Gwersi o Tokyo gyda Carys Soper (Ystafell Craig y Felin) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Ymgorffori Metawybyddiaeth: Strategaethau ar gyfer Datblygu Dysgwyr Annibynnol gyda Nerys Phillips (Ystafell Staff)
11:00am-11:15am		Coffi 'Gafael a Mynd' (Prif Neuadd)				
11:15yb-12:30yp Sesiwn 3		Cyflwyniad Rhyngweithiol: Adeiladu Arweinyddiaeth Gynhwysol: Cryfhau Llesiau Ar Draws yr Ysgol gyda Keri Smith (Ystafell Pont Rhun) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Y Tu Ôl i Sgriniau Caeedig: Rheolaeth Orfodol, Cam-drin Domestig a Rôl Technoleg gyda Dr. Tirion Havard (Ystafell Cwm Bwrwch) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Meithrin Ymarfer Myfyriol: Celfyddyd Hunanwerthuso Ystyrlon gyda Catherine Evans (Ystafell Craig y Felin) 	Gweithdy: Adborth o Ansawdd Uchel: Dulliau Ymarferol ar gyfer Dysgu Effeithiol gyda Samantha Parker-Evans (Ystafell Coed y Canddo) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Dysgu sy'n Seiliedig ar Chwarae: Ei Rôl yn y Blynyddoedd Cynnar a Thu Hwnt gyda Melanie Evans & Laura Jones (Prif Neuadd)
12:30pm-1:15pm	Amser Cinio a Rhwydweithio (Prif Neuadd)					
1:15pm-2:30pm Sesiwn 4	Hyfforddiant Offeryn Goleuadau Traffig Brook: Ymateb i Ymddygiadau Rhywiol mewn Plant a Phobl Ifanc gyda Sally Amos (Ystafell Gwaun Hywel) 	Gweithdy: Anelu at fod yn Ddirprwy Bennaeth: Cyngor a Chynllunio gyda Kirsty Davies ac Andrew Osmond (Ystafell Pont Rhun) 	Gweithdy: ADY: Dull sy'n cael ei Arwain gan Anghenion gyda Hannah Rawle-Jones (Prif Neuadd) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Asesu Hyfedredd: Fframwaith Cyfeirio Ewropeaidd Cyffredin ar gyfer iaith gyda Dr. Matthew Williamson-Dicken (Pen y Llan Room) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Ffynnu Gyda'n Gilydd: Ymchwil Lynn E Swaner ac Andy Wolfe gyda Anna Britten (Ystafell Craig y Felin) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Sgaffaldiau a Her: Gwahaniaethu a Dod o Hyd i'r Cydbwysedd Cywir gyda Kaysha Wulder a Caitlin O'Sullivan (Ystafell Staff)
2:30pm-2:45pm		Coffi 'Gafael a Mynd' (Prif Neuadd)				
2:45pm-4:00pm Sesiwn 5		Cyflwyniad Rhyngweithiol: Arwain Dysgu: Strategaethau ar gyfer Arweinyddiaeth Ganol Effeithiol gyda Kate Ngwenya a Sue Roche (Ystafell Pont Rhun) 	Gweithdy: Adeiladu Seiliau Cryf: Beth Mae Parodrwydd ar gyfer yr Ysgol yn ei Olygu mewn Gwirionedd? gyda Thea Simons Ystafell Coed y Canddo) 	Gweithdy: Lle Llafaredd: Meithrin Cyfathrebwyr Hyderus gyda Nerys Phillips (Ystafell Cwm Bwrwch) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Adfer Perthnasoedd: Ymddygiad, Perthyn, a Phŵer Atgyweirio gyda Rhian Edwards (Prif Neuadd) 	Cyflwyniad Rhyngweithiol: Annog Cyfranogiad Rhieni mewn Datblygu Llythrennedd Cymraeg gyda Jonathan Rees (Ystafell Staff)
4:10pm-4:30pm Sesiwn 6	Sesiwn Llawn (Prif Neuadd)					

Prif Anerchiad ac Agoriad y Gynhadledd

Diogelu Bob Dydd: Pŵer Tawel Staff Ysgol

gyda Dr. Tirion Havard

Mae lles plant a theuluoedd yn dechrau gyda chysylltiad. I lawer o deuluoedd, mae'r cysylltiad hwnnw'n dechrau wrth giât yr ysgol. Yn y prif anerchiad hwn, mae Dr. Tirion Havard yn archwilio'r rôl hanfodol y mae staff addysg yn ei chwarae wrth ddiogelu, cyfeirio a chefnogi teuluoedd trwy adegau o fregusrwydd. Gan ddefnyddio ei harbenigedd mewn cam-drin domestig a rheolaeth orfodol, bydd yn tynnu sylw at sut mae ysgolion yn aml yn lle diogel cyntaf lle mae pryderon yn dod i'r amlwg a chymorth yn dechrau. O oruchwylwyr amser cinio i benaethiaid, mae gan bob oedolyn mewn cymuned ysgol y potensial i sylwi, i wrando ac i weithredu. Bydd y sesiwn hon yn ysbrydoli staff i weld eu hunain fel arweinwyr mewn lles, waeth beth fo'u rôl neu radd cyflog, ac yn cadarnhau pŵer ymarfer perthynasol, chwilfrydedd proffesiynol, a gofal sy'n seiliedig ar drawma wrth gadw plant a theuluoedd yn ddiogel.

Cyrsiau Dwys

Cwrs Dwys mewn Llywio Niwroamrywiaeth: Sut Gall Ysgolion Gefnogi Dysgwyr ADY a'u Teuluoedd

gyda Dr. Meinir Evans

Mae sicrhau bod dysgwyr Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn derbyn y gefnogaeth gywir yn hanfodol i addysg gynhwysol. Mae deall niwroamrywiaeth a'r llwybrau i gael mynediad at ddarpariaeth ADY yng Nghymru yn hanfodol i addysgwyr, arweinwyr ysgolion, a theuluoedd fel ei gilydd. Mae'r sesiwn hon yn darparu canllaw ymarferol a gwybodus ar lywio systemau cymorth ADY, gan sicrhau bod pob dysgwr yn ffynnu'n academiaidd ac yn emosiynol. Byddwn yn archwilio niwroamrywiaeth yn ei synnwyr ehangaf, gan gynnwys awtistiaeth, ADHD, dyslecsia, dyspraxia, a gwahaniaethau dysgu eraill, gan nodi strategaethau allweddol i feithrin ymgysylltiad a lleihau rhwystrau. Bydd y drafodaeth hefyd yn ymdrin â dulliau dysgu personol, amgylcheddau synhwyrdd-gyfeillgar, a thechnegau cyfathrebu sy'n grymudo disgyblion i lwyddo. Yn ogystal, bydd y sesiwn hon yn amlinellu'r fframweithiau cymorth sydd ar gael o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018, sy'n llywodraethu darpariaeth ADY. Byddwn yn archwilio'r broses Cynllun Datblygu Unigol (CDU), rôl awdurdodau lleol, a sut y gall ysgolion cydweithio ag asiantaethau allanol fel y Gwasanaeth Seicoleg Addysg, therapyddion lleferydd ac iaith, a thimau SENCOM. Mae teuluoedd yn chwarae rhan hanfodol yn y daith hon, felly byddwn yn trafod sut i gryfhau partneriaethau cartref-ysgol a rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen ar rieni i eirioli dros eu plant. Bydd cyfranogwyr yn gadael gyda mewnwelediadau ymarferol, dealltwriaeth glir o lwybrau ADY yng Nghymru, a strategaethau i sicrhau bod dysgwyr niwroamrywiol yn derbyn y gefnogaeth sydd ei hangen arnynt i ffynnu.

Hyfforddiant Offeryn Goleuadau Traffig Brook: Ymateb i Ymddygiadau Rhywiol mewn Plant a Phobl Ifanc

gyda Sally Amos

Mae angen eglurder a hyder ar weithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc wrth lywio ymddygiadau rhywiol. Mae Offeryn Goleuadau Traffig Brook, a gydnabyddir yn genedlaethol, yn cynnig fframwaith clir ar gyfer nodi a yw ymddygiadau'n rhan o ddatblygiad iach neu'n destun pryder. Gan ddefnyddio system raddio gwyrdd, ambr a choch, mae'r hyfforddiant yn cefnogi ymatebion cyson a gwybodus ar draws lleoliadau addysg, iechyd a diogelu. Mae'r sesiwn hon yn archwilio sut mae canllawiau cyfreithiol, gwerthoedd personol a ffactorau cyd-destunol yn llunio gwneud penderfyniadau. Bydd cyfranogwyr yn gweithio trwy senarios bywyd go iawn, yn ymarfer graddio ymddygiadau, ac yn dysgu sut i gofnodi, atgyfeirio a phryd i gymryd camau diogelu. Mae'r hyfforddiant yn ategu gweithdrefnau diogelu presennol ac yn rhoi offer ymarferol i weithwyr proffesiynol i asesu risg, ymateb yn briodol a chefnogi datblygiad rhywiol iach. Bydd y mynychwyr yn gadael gyda mwy o hyder, iaith a rennir ar gyfer trafod materion sensitif, a fframwaith cadarn ar gyfer amddiffyn plant a phobl ifanc.

Cyflwyniadau Rhyngweithiol

Addysgu iaith: Gwersi o Tokyo

gyda Carys Soper

Beth all addysgu iaith Japaneg ei ddysgu inni am addysgeg, ac ymgysylltiad effeithiol? Mae'r sesiwn hon yn tynnu ar fewnwelediadau o ymweliad ymchwil Carreg Lam ac Ysgol Panteg â Japan, gan archwilio methodolegau allweddol a ddefnyddir mewn ysgolion Japaneaidd i ddatblygu rhuglder a llythrennedd iaith. Byddwn yn archwilio dulliau strwythuredig o gaffael iaith, gan gynnwys technegau trochi cynnar, a'r cydbwysedd rhwng cofio a chymhwyso cyd-destunol. Bydd y drafodaeth yn tynnu sylw at sut mae addysgwyr Japaneaidd yn integreiddio strategaethau gweledol, clywedol a chinesthetig i atgyfnerthu dealltwriaeth a chadw iaith. Bydd cyfranogwyr hefyd yn archwilio sut y gallai'r canfyddiadau hyn lywio addysgu ieithoedd yng Nghymru, gan ystyried tebygrwydd rhwng modelau addysg ddwyieithog ac arferion llythrennedd effeithiol. Bydd y sesiwn yn annog myfyrion ar sut y gallai ffocws Japan ar ddisgyblaeth, ailadrodd a mewnosod diwyllianol wella strategaethau ystafell ddosbarth ar gyfer meithrin cyfathrebwyr hyderus. Ymunwch â ni am archwiliad diddorol i safbwyntiau addysgeg byd-eang—ailddiffinio sut rydym yn ymdrin â dysgu ieithoedd yn ein hysgolion.

Y Tu Ôl i Sgriniau Caeedig: Rheolaeth Orfodol, Cam-drin Domestig a Rôl Technoleg

gyda Dr. Tirion Havard

Mae rheolaeth orfodol yn ffurf dreiddiol o gam-drin sy'n tynnu dioddefwyr o ymreolaeth, diogelwch a hunaniaeth yn aml heb adael creithiau gweladwy. Yn oes ddigidol heddiw, mae technoleg wedi dod yn offeryn grymuso ac yn arf trin. Mae'r sesiwn hon yn archwilio tirwedd esblygol cam-drin domestig, gan ganolbwyntio ar sut mae troseddwyd yn defnyddio llwyfannau digidol, dyfeisiau clyfar a thechnolegau gwyliadwriaeth i arfer rheolaeth. Gan dynnu ar ymchwil gyfredol ac ymarfer rheng flaen, bydd Dr. Tirion Havard yn dadbacio mecanweithiau seicolegol rheolaeth orfodol a'r ffyrdd cynnil y mae'n amlygu ym mywydau dioddefwyr. Bydd y mynychwyr yn gadael gyda dealltwriaeth ddyfnach o'r groesffordd rhwng cam-drin domestig a thechnoleg, a sut i ymateb gyda dulliau gwybodus sy'n sensitif i drawma.

Ymgorffori Metawybyddiaeth: Strategaethau ar gyfer Datblygu Dysgwyr Annibynnol

gyda Nerys Phillips

Nid yw datblygu dysgwyr annibynnol yn ymwneud â rhoi mwy o ryddid i ddisgyblion yn unig—mae angen strategaethau bwriadol sy'n meithrin hunanreoleiddio, gwydnwch ac ymgysylltiad gwybyddol dwfn. Dros y tair blynedd diwethaf, mae Ysgol Panteg wedi arloesi Fframwaith Annibyniaeth, gan ymgorffori dulliau metawybyddol ar draws y cwricwlwm i sicrhau bod disgyblion yn cymryd perchnogaeth weithredol o'u dysgu. Bydd y sesiwn hon yn archwilio'r egwyddorion y tu ôl i'w fframwaith, gan archwilio sut mae myfyrio strwythuredig, modelau meddwl penodol, a thechnegau hunanreoleiddio sgaffaldiau yn grymuso dysgwyr i gymryd rheolaeth o'u taith addysgol. Byddwn yn trafod strategaethau allweddol, gan gynnwys gosod nodau, gwneud penderfyniadau, a rôl ymholiad dan arweiniad disgyblion wrth feithrin annibyniaeth. Bydd y mynychwyr yn cael cipolwg ar weithrediad ymarferol technegau metawybyddol, gydag enghreifftiau o'r byd go iawn. Bydd y sesiwn hefyd yn tynnu sylw at sut mae metawybyddiaeth yn cefnogi ymgysylltiad, hyder a datrys problemau—gan arfogi dysgwyr â sgiliau gydol oes sy'n ymestyn y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth. Ymunwch â ni am archwiliad rhyngweithiol i sut y gall fframweithiau annibyniaeth strwythuredig drawsnewid dysgu disgyblion a hyrwyddo meddwl dyfnach ym mhob cam o ddatblygiad.

Adeiladu Arweinyddiaeth Gynhwysol: Cryfhau Lleisiau Ar Draws yr Ysgol

gyda Keri Smith

Mae arweinyddiaeth gynhwysol yn fwy na chynrychiolaeth—mae'n ymwneud â chreu diwylliant lle mae pob llais yn cael ei glywed, ei werthfawrogi, a'i rymuso i lunio penderfyniadau ar draws yr ysgol. Mae arweinyddiaeth gref yn meithrin amgylcheddau lle mae staff a disgyblion yn teimlo ymdeimlad o berthyn, asiantaeth, a phwrpas, gan sicrhau bod cynhwysiant wedi'i wreiddio ar bob lefel o gymuned yr ysgol. Mae'r sesiwn hon yn archwilio sut y gall arweinwyr feithrin cynhwysiant o fewn eu timau, gan chwalu rhwystrau hierarchaidd i adeiladu arferion cydweithredol, myfyriol. Byddwn yn archwilio strategaethau ar gyfer grymuso arweinwyr canol, cryfhau llais y disgybl, a sicrhau bod safbwyntiau amrywiol yn llywio gwneud penderfyniadau. Bydd y mynychwyr yn cymryd rhan mewn trafodaethau ar ddulliau ymarferol, o raglenni mentora strwythuredig i fentrau datblygu staff sy'n hyrwyddo ecwiti. Bydd y cyfranogwyr yn gadael gyda mewnwelediadau ymarferol i greu modelau arweinyddiaeth sy'n adlewyrchu anghenion amrywiol eu cymunedau ysgol. P'un a ydych chi'n mireinio'ch dull arweinyddiaeth neu'n edrych i ddyfnhau ymgysylltiad, mae'r sesiwn hon yn darparu fframwaith ar gyfer meithrin amgylcheddau ysgol cynhwysol, deinamig lle mae llais pawb yn cyfrannu at newid ystyrlon.

Meithrin Ymarfer Myfyriol: Celfyddyd Hunanwerthuso Ystyrlon

gyda Catherine Evans

Ymarfer myfyriol yw asgwrn cefn arweinyddiaeth effeithiol, gan droi barn yn gylch parhaus, dan arweiniad tystiolaeth, sy'n cryfhau penderfyniadau, yn meithrin ymddiriedaeth broffesiynol, ac yn cyflymu gwelliant ysgol. Mae'r sesiwn hon yn cyfarparu arweinwyr i wneud hunanwerthuso'n arferol ac yn bwrpasol gan ddefnyddio fframweithiau ymholi strwythuredig, triongli tystiolaeth, cynllunio gweithredu cylch byr, a phrotocolau hyfforddi sy'n lleihau amddiffynoldeb ac yn cynyddu atebolrwydd. Bydd cyfranogwyr yn ymarfer technegau adolygu cyflym ar gyfer ymweliadau dysgu arweinyddiaeth, yn cyd-ddylunio templedi rheoli llinell, ac yn defnyddio awgrymiadau wedi'u sgriptio i hogi sgysiau datblygiadol. Mae'r sesiwn yn mynd i'r afael â rhwystrau cyffredin, megis amser cyfyngedig, diwylliannau amddiffynnol, a defnydd data gwan, ac yn dangos sut mae arferion, modelu rôl, a disgwyliadau clir yn eu dileu. Mae'r sesiwn hon yn ddelfrydol ar gyfer uwch arweinwyr ac arweinwyr canol sy'n chwilio am offer ymarferol i droi myfyrio yn welliant mesuradwy, cynaliadwy.

Arwain Dysgu: Strategaethau ar gyfer Arweinyddiaeth Ganol Effaithgar

gyda Kate Ngwenya a Sue Roche

Arweinyddiaeth ganol yw'r grym y tu ôl i welliant ysgolion, gan bontio gweledigaeth â gweithredu. Fel dylanwadwyr allweddol ar addysgu a dysgu, rhaid i arweinwyr canol gydbwysu meddwl strategol â realiti ymarferol effaith yr ystafell ddosbarth. Mae'r sesiwn hon yn rhoi'r offer a'r strategaethau sydd eu hangen ar arweinwyr canol i arwain yn hyderus, meithrin cydweithio, a gyrru newid ystyrlon. Byddwn yn archwilio modelau arweinyddiaeth effeithiol, dulliau hyfforddi ar gyfer datblygu staff, a ffyrdd o greu diwylliant o welliant parhaus mewn addysgu a dysgu. Trwy drafodaethau rhyngweithiol a datrys problemau yn seiliedig ar senarios, bydd cyfranogwyr yn archwilio heriau arweinyddiaeth ganol, gan gynnwys rheoli blaenoriaethau cystadleuol, cefnogi timau'n effeithiol, a dylanwadu ar fentrau ysgol gyfan. Bydd y mynychwyr yn gadael gyda thechnegau ymarferol i wella eu harweinyddiaeth, cryfhau dynameg tîm, ac adeiladu gweledigaeth a rennir ar gyfer llwyddiant. Wedi'i gynllunio'n benodol ar gyfer arweinwyr canol, mae'r sesiwn hon yn sicrhau bod arweinyddiaeth ar bob lefel wedi'i grymuso i greu effaith barhaol.

Dysgu sy'n Seiliedig ar Chwarae: Ei Rôl yn y Blynyddoedd Cynnar a Thu Hwnt

gyda Melanie Evans a Laura Jones

Mae dysgu seiliedig ar chwarae yn fwy na hwyl yn unig: mae'n offeryn addysgol pwerus sy'n meithrin creadigrwydd, datrys problemau ac ymgysylltiad dwfn. Yn y blynyddoedd cynnar, mae chwarae'n hanfodol i ddatblygiad gwybyddol, cymdeithasol ac emosiynol, gan ganiatáu i blant archwilio syniadau, arbrofi gyda chysyniadau ac adeiladu sgiliau sylfaenol mewn ffordd naturiol a phlesurus. Ond sut mae dysgu sy'n seiliedig ar chwarae yn esblygu wrth i blant dyfu, a sut gall ysgolion harneisio ei manteision y tu hwnt i'r blynyddoedd cynnar? Mae'r sesiwn hon yn archwilio'r wyddoniaeth y tu ôl i ddysgu seiliedig ar chwarae, gan archwilio sut mae chwarae strwythuredig a rhydd yn cyfrannu at lythrennedd, rhifedd a meddwl beirniadol. Byddwn yn trafod rôl chwarae wrth ddatblygu sgiliau swyddogaeth weithredol, gwydnwch a dysgu cydweithredol, yn ogystal â sut y gellir ei addasu ar gyfer disgyblion hŷn i gynnal ymgysylltiad a chreadigrwydd drwy gydol addysg gynradd. Trwy drafodaethau cydweithredol ac enghreifftiau ymarferol, bydd y mynychwyr yn archwilio ffyrdd o ymgorffori chwarae mewn addysgu bob dydd—gan wneud dysgu'n fwy ystyrlon, hygyrch a deinamig. Boed mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar neu ar draws y cwricwlwm mewn camau diweddarach, mae'r sesiwn hon yn darparu strategaethau i addysgwyr i sicrhau bod chwarae'n parhau i fod yn golofn ganolog o ddysgu effeithiol.

Sgaffaldiau a Her: Gwahaniaethu a Dod o Hyd i'r Cydbwysedd Cywir

gyda Kaysha Wulder a Caitlin O'Sullivan

Mae gwahaniaethu effeithiol yn gofyn am gydbwysedd gofalus rhwng darparu cefnogaeth ac annog meddwl annibynnol. Gall gormod o sgaffaldiau gyfyngu ar ymreolaeth disgyblion, tra gall her ormodol arwain at rwystredigaeth ac ymddieithria. Sut gall addysgwyr sicrhau bod pob dysgwr yn cael ei gefnogi'n briodol tra hefyd yn cael ei ymestyn i gyrraedd ei botensial? Bydd y sesiwn hon yn archwilio strategaethau ymarferol ar gyfer addasu profiadau dysgu i ddiwallu anghenion pob disgybl. Bydd trafodaethau'n canolbwyntio ar gydnabod pryd i ddarparu canllawiau strwythuredig a phryd i ddileu cefnogaeth yn raddol i feithrin gwydnwch a sgiliau datrys problemau. Bydd cyfranogwyr yn ystyried dulliau o wahaniaethu sy'n cynnal ymgysylltiad wrth osgoi rhwystrau diangen i gynnydd. Trwy drafodaeth grŵp ryngweithiol, bydd addysgwyr yn rhannu profiadau ac yn myfyrio ar sut mae gwahaniaethu'n digwydd mewn gwahanol gyd-destunau. Boed yn gweithio gyda grwpiau gallu cymysg, yn cefnogi dysgwyr ag anghenion ychwanegol, neu'n addasu llwyth gwybyddol mewn tasgau cymhleth, bydd y sesiwn hon yn rhoi cipolwg ar sut i wneud gwahaniaethu'n ystyrlon ac yn effeithiol. Bydd y mynychwyr yn gadael gyda dealltwriaeth gryfach o sut i fireinio eu harfer addysgu, gan sicrhau bod disgyblion yn datblygu hyder, annibyniaeth a dysgu dyfnach.

Asesu Hyfedredd: Fframwaith Cyfeirio Ewropeaidd Cyffredin ar gyfer Iaith

gyda Dr. Matthew Williamson-Dicken

Mae'r Fframwaith Cyfeirio Ewropeaidd Cyffredin ar gyfer leithoedd (CEFR) yn darparu safon a rennir i addysgwyr ar gyfer asesu hyfedredd iaith ar draws cyd-destunau a chwricwla. Yn y cyflwyniad rhyngweithiol hwn, bydd y cyfranogwyr yn archwilio sut y gellir cymhwyso disgrifiadau CEFR yn ymarferol i asesu yn yr ystafell ddosbarth, dylunio cwricwlwm, a dilyniant disgyblion. Trwy drafodaeth dan arweiniad, astudiaethau achos, a gweithgareddau cydweithredol, byddwn yn archwilio sut i ddehongli lefelau hyfedredd, alinio amcanion addysgu â meincnodau CEFR, a sicrhau cysondeb wrth werthuso sgiliau dysgwyr. Gyda'n gilydd, byddwn yn cynhyrchu strategaethau ar gyfer integreiddio CEFR i ymarfer bob dydd, o asesu ffurfiannol i adrodd, gan ystyried heriau fel cyd-destunau dwyieithog ac anghenion amrywiol dysgwyr. Erbyn diwedd y sesiwn, bydd y mynychwyr yn gadael gyda dealltwriaeth gliriach o sut i ddefnyddio CEFR fel offeryn ar gyfer asesu teg, tryloyw ac ystyrlon yn eu lleoliadau addysgol eu hunain.

Annog Cyfranogiad Rhieni mewn Datblygu Llythrennedd Cymraeg

gyda Jonathan Rees

Mae ymgysylltiad rhieni yn gatalydd pwerus ar gyfer llwyddiant llythrennedd yn enwedig llythrennedd Cymraeg. Pan fydd teuluoedd yn cymryd rhan weithredol yn nhaith darllen ac ysgrifennu eu plant, mae disgyblion yn datblygu sgiliau iaith cryfach, mwy o hyder, a chariad gydol oes at ddysgu. Ond sut gall ysgolion feithrin ymgysylltiad ystyrlon a chynaliadwy rhieni mewn datblygiad llythrennedd? Mae'r sesiwn hon yn archwilio dulliau ymarferol o ymgysylltu teuluoedd mewn llythrennedd, o arferion darllen bob dydd i gefnogaeth strwythuredig ar gyfer ysgrifennu a deall. Byddwn yn trafod sut y gall ysgolion greu adnoddau hygyrch, cynnal gweithdai llythrennedd, a darparu canllawiau ar feithrin amgylchedd cartref sy'n gyfoethog o ran llythrennedd. Bydd y sesiwn hefyd yn archwilio ffyrdd o gefnogi rhieni i fodlu defnydd iaith, meithrin chwifrydedd, ac annog meddwl beirniadol trwy brofiadau darllen a rennir. Trwy drafodaeth ryngweithiol, bydd cyfranogwyr yn myfyrio ar y rhwystrau i ymgysylltiad rhieni ac yn archwilio strategaethau ar gyfer adeiladu partneriaethau cadarnhaol. Boed trwy ymgysylltiad anffurfiol, ymyriadau strwythuredig, neu fentrau ysgol gyfan, bydd y sesiwn hon yn rhoi cipolwg ymarferol ar sut y gall ysgolion rymuso teuluoedd i gymryd rhan weithredol yn natblygiad llythrennedd eu plentyn.

Ffynnu Gyda'n Gilydd: Ymchwil Lynn E Swaner ac Andy Wolfe

gydag Anna Britten

Beth sy'n dod i'r meddwl pan fyddwch chi'n meddwl am ysgol lewyrchus? Gan dynnu ar yr ymchwil a gynhaliwyd gan Lynn E Swaner ac Andy Wolfe, mae'r gweithdy hwn yn gweithredu fel blas ar gyfer y cwrs ar-lein llawn Ffynnu Gyda'n Gilydd neu gellir ei ddefnyddio fel sesiwn hyfforddi annibynnol. Byddwn yn ystyried beth mae'n ei olygu i fod yn wirioneddol lewyrchus fel unigolion ac ysgolion, gan edrych ar themâu allweddol fel ein synnwyr o bwrpas a diwylliant yr ysgol. Bydd ymarferwyr yn cael eu cefnogi i oedi a myfyrio, gan herio meddwl. Byddwn yn ystyried pwysigrwydd perthnasoedd meno a sut y gall y rhain fod o fudd i'n hysgolion, gan alluogi pob rhanddeiliad i ffynnu. Bydd ymarferwyr yn gadael wedi'u cyfarparu i gynnal gwiriad tymheredd yn eu hysgolion eu hunain ac yn barod i symud ymlaen â'u teithiau eu hunain tuag at lewyrchus go iawn.

Addysgu sy'n Wybodus o Drawma: Deall Ymddygiad Trwy Lens Tosturiol

gyda Dr. Matthew Williamson-Dicken

Mae addysgu sy'n seiliedig ar drawma yn ei gwneud yn ofynnol i addysgwyr gydnabod effaith profiadau niweidiol yn ystod plentyndod (ACEs) ac ymateb gydag empathi, strwythur a diogelwch emosiynol. Yn y drafodaeth ryngweithiol hon, bydd cyfranogwyr yn cydweithio i archwilio sut olwg sydd ar ymarfer sy'n seiliedig ar drawma mewn ystafelloedd dosbarth go iawn. Trwy drafod syniadau grŵp, astudiaethau achos a phrofiadau a rennir, byddwn yn archwilio sut i greu mannau diogel yn seicolegol, cryfhau ymddiriedaeth gyda disgyblion, a symud rheoli ymddygiad o ymateb i ddealltwriaeth. Gyda'n gilydd, byddwn yn cynhyrchu strategaethau ymarferol ar gyfer dad-ddwysáu, llythrennedd emosiynol, a chefnogi disgyblion i hunanreoleiddio. Erbyn diwedd y sesiwn, bydd y mynychwyr yn gadael gyda chasgliad o syniadau a mewnwediadau, yn barod i gymhwyso arferion tosturiol yn eu lleoliadau eu hunain.

Adfer Perthnasoedd: Ymddygiad, Perthyn, a Phŵer Atgyweirio

gyda Rhian Edwards

Ymddygiad yw cyfathrebu, ac mae pob ymateb y mae ysgol yn ei wneud naill ai'n atgyfnerthu datgysylltiad neu'n creu'r amodau ar gyfer atgyweirio. Mae'r sesiwn hon yn archwilio arfer adferol fel dull perthynol, sy'n cael ei yrru gan werthoedd, sy'n symud y tu hwnt i sancsiynau i feithrin atebolrwydd, empathi, a newid gwirioneddol. Byddwn yn archwilio sut mae sgysiau adferol, arferion rhagweladwy, ac ymatebion oedolion sy'n gydnaws ag emosiynol yn creu diwylliannau lle mae disgyblion yn teimlo eu bod yn cael eu gweld, eu cefnogi, a'u cymell i wneud dewisiadau gwell. Trwy enghreifftiau ymarferol a thrafodaeth, bydd cyfranogwyr yn ystyried sut mae dulliau adferol yn cryfhau perthyn, yn lleihau gwrthdaro, ac yn trawsnewid ymddygiad o broblem i'w rheoli yn gyfle i dyfu. Mae'r sesiwn hon yn cynnig fframwaith clir a thosturiol i arweinwyr ac ymarferwyr ar gyfer adeiladu cymunedau lle mae perthnasoedd yn cael blaenoriaeth a lle rhoddir cyfle i bob disgybl atgyweirio, ailgysylltu a ffynnu.

ADY: Dull sy'n cael ei Arwain gan Anghenion

gyda Hannah Rawle-Jones

Mae creu darpariaeth effeithiol ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn gofyn am fwy na gweithredu systemau cadarn; mae'n mynnu dull myfyriol a strategol sy'n rhoi anghenion dysgwyr wrth wraidd gwneud penderfyniadau. Mae model llwyddiannus yn dechrau gydag archwiliad trylwyr o arferion cyfredol i nodi cryfderau, bylchau a chyfleoedd ar gyfer gwella. Mae'r broses hon yn sicrhau llwybrau clir ar gyfer nodi anghenion disgyblion a darparu cefnogaeth amserol, wedi'i thargedu sy'n galluogi pob dysgwr i lwyddo. Bydd y sesiwn hon yn rhannu taith ysgol sydd wedi mabwysiadu dull sy'n cael ei arwain gan anghenion ar gyfer ADY, gan dynnu ar ei harolygiad llwyddiannus diweddar gan Estyn, a ganmolodd strategaethau cynhwysol ac integreiddio ystyrion llais y disgybl. Trwy enghreifftiau ymarferol, bydd cyfranogwyr yn cael cipolwg ar sut y datblygodd yr ysgol systemau a phrosesau sy'n blaenoriaethu anghenion unigol, wedi alinio cyllid ac adnoddau yn effeithiol, ac wedi ymgorffori hunanwerthuso cadarn i yrru gwelliant parhaus. Yn ganolog i'r dull hwn mae'r gydnabyddiaeth na all darpariaeth ADY fod yn gyfrifoldeb un adran; mae'n gofyn am ymrwymiad ysgol gyfan. Bydd y sesiwn yn archwilio sut y cafodd staff ar draws pob rôl eu cyfarparu i gefnogi dysgwyr, gan feithrin diwylliant o gydweithio a chyfrifoldeb a rennir. Drwy gymryd rhan mewn trafodaethau rhyngweithiol, bydd cyfle i gynrychiolwyr fyfyrwyr ar eu harferion eu hunain, rhannu profiadau, ac ystyried strategaethau arloesol ar gyfer gwella'r ddarpariaeth o fewn eu cyd-destunau. Yn y pen draw, nod y sesiwn hon yw grymuso addysgwyr gydag offer a syniadau ymarferol i gryfhau'r ddarpariaeth ADY, gan sicrhau bod ysgolion yn creu amgylcheddau cynhwysol lle gall pob dysgwr ffynnu. Bydd y rhai sy'n mynychu yn gadael gyda dealltwriaeth ddyfnach o sut i weithredu dull sy'n cael ei arwain gan anghenion sy'n gynaliadwy, yn cael effaith, ac wedi'i wreiddio yn yr arfer gorau.

Gweithdai

Meddwl Entrepreneuriaidd: Meithrin Arloesedd mewn Ysgolion

gyda Christine Jones ac Andrew Phillips

Nid yw meddwl entrepreneuriaidd mewn ysgolion yn ymwneud â pharatoi disgyblion ar gyfer gyrfaedd busnes—mae'n ymwneud â datblygu meddylfryd o greadigrwydd, addasrwydd a datrys problemau. Mae ysgolion sy'n meithrin dull entrepreneuriaidd yn grymuso dysgwyr i gymryd menter, meddwl yn feirniadol a chreu atebion arloesol i heriau'r byd go iawn. Mae'r gweithdy hwn yn archwilio sut y gall addysgwyr ymgorffori meddwl entrepreneuriaidd mewn addysgu ac arweinyddiaeth. Bydd cyfranogwyr yn archwilio sut mae chwilfrydedd, gwydnwch a chymryd risgiau yn meithrin ymgysylltiad dyfnach mewn dysgu, ac yn trafod ffyrdd o greu amgylcheddau ysgol sy'n annog disgyblion i archwilio, cydweithio ac arloesi. Bydd y rhai sy'n mynychu yn nodi sut y gall egwyddorion entrepreneuriaidd lunio cyflwyno cwricwlwm, datblygu arweinyddiaeth a diwylliant ysgol ehangach. Byddwn yn archwilio strategaethau ymarferol ar gyfer annog ymholiad dan arweiniad disgyblion, dysgu rhyngddisgyblaethol a datrys problemau creadigol ar draws pob pwnc. Nod y sesiwn hon yw rhoi persbectifau ffres i addysgwyr ar sut mae arloesedd yn sbarduno ymgysylltiad ac annibyniaeth, gan sicrhau bod disgyblion yn gadael yr ysgol yn barod i lywio cymhlethdodau byd sy'n esblygu.

Adborth o Ansawdd Uchel: Dulliau Ymarferol ar gyfer Dysgu Effeithiol

gyda Samantha Parker-Evans

Mae adborth effeithiol yn un o'r dulliau mwyaf pwerus ar gyfer gwella canlyniadau disgyblion. Pan gaiff ei gyflwyno'n dda, mae'n egluro dealltwriaeth, yn meithrin hyder, ac yn meithrin diwylliant o welliant parhaus. Ond sut olwg sydd ar adborth o ansawdd uchel yn ymarferol, a sut gall addysgwyr sicrhau ei fod yn arwain at ddysgu ystyrlon? Mae'r gweithdy hwn yn archwilio strategaethau ymarferol ar gyfer darparu adborth sy'n amserol, yn benodol, ac yn ymarferol. Bydd cyfranogwyr yn archwilio gwahanol fodolau adborth, o ymatebion llafar ac ysgrifenedig i asesu gan gymheiriaid a thechnegau hunanfyfrio. Bydd trafodaethau'n canolbwyntio ar wneud adborth yn hygyrch ac yn rheoladwy, gan sicrhau y gall disgyblion ymgysylltu ag ef yn effeithiol yn hytrach na theimlo wedi'u llethu. Trwy weithgareddau rhyngweithiol, bydd addysgwyr yn myfrio ar eu harferion adborth eu hunain ac yn archwilio dulliau sy'n hyrwyddo dysgu dyfnach ac annibyniaeth. Byddwn hefyd yn ystyried sut y gellir addasu adborth i gefnogi dysgwyr amrywiol, gan helpu pob disgybl i wneud cynnydd cynaliadwy.

Lle Llafaredd: Meithrin Cyfathrebwyr Hyderus

gyda Nerys Phillips

Mae llafaredd (y gallu i fynegi meddyliau'n effeithiol drwy iaith lafar) yn sgil hanfodol sy'n sail i ddysgu, rhyngweithio cymdeithasol, a llwyddiant yn y dyfodol. Nid yn unig y mae cyfathrebwyr hyderus yn mynegi eu hunain yn glir ond maent hefyd yn cymryd rhan mewn deialog ystyrlon, yn gwrandao'n weithredol, ac yn addasu eu lleferydd ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd a dibenion. Mae'r gweithdy hwn yn archwilio pwysigrwydd llafaredd ar draws pob cam o addysg, gan archwilio sut mae sgwrs strwythuredig yn gwella datblygiad gwybyddol, yn dyfnhau dealltwriaeth, ac yn cryfhau sgiliau rhyngbersonol. Bydd cyfranogwyr yn ystyried strategaethau ymarferol ar gyfer ymgorffori sgwrs bwrpasol mewn addysgu, o drafodaethau a dadlau dan arweiniad i sgiliau adrodd straeon a chyflwyno. Trwy weithgareddau rhyngweithiol, bydd addysgwyr yn myfrio ar sut mae llafaredd yn cefnogi llythrennedd, meddwl beirniadol, a hyder disgyblion. Byddwn yn archwilio ffyrdd o greu amgylcheddau lle mae pob dysgwr, gan gynnwys y rhai a allai gael trafferth gyda mynegiant llafar, yn teimlo'n grymus i ddatblygu eu llais. Bydd y mynychwyr yn gadael gyda strategaethau ymarferol i wneud llafaredd yn elfen ganolog o'u haddysgu, gan sicrhau bod disgyblion yn dod yn gyfathrebwyr clir, meddylgar sydd wedi'u cyfarparu i fynegi eu hunain yn effeithiol yn yr ystafell ddosbarth a thu hwnt iddi.

Anelu at fod yn Ddirprwy Bennaeth: Cyngor a Chynllunio

gyda Kirsty Davies ac Andrew Osmond

Mae camu i swydd dirprwy brifathrawiaeth yn gofyn am fwy na dim ond uchelgais arweinyddiaeth; mae'n mynnu meddwl strategol, sgiliau rhyngbersonol cryf, a dealltwriaeth fanwl o flaenoriaethau'r ysgol gyfan. Mae'r gweithdy hwn yn darparu canllawiau ymarferol ar baratoi ar gyfer swydd dirprwy brifathrawiaeth, gan gwmpasu rhinweddau arweinyddiaeth hanfodol, cynllunio gyrfa, a disgwyliadau'r rôl. Bydd cyfranogwyr yn archwilio agweddau allweddol ar ddatblygu arweinyddiaeth, gan gynnwys llywio cynllunio gwella ysgolion, arwain timau'n effeithiol, a rheoli cyfrifoldebau gweithredol. Bydd trafodaethau hefyd yn canolbwyntio ar baratoi ar gyfer cyfweiliadau, strategaethau ymgeisio, a gosod eich hun fel arweinydd yn barod ar gyfer y cam nesaf. Bydd addysgwyr yn gadael gyda map ffordd cliriach ar gyfer dilyniant, gan ennill mewnwelediadau i sut i fireinio eu harddull arweinyddiaeth a pharatoi ar gyfer y newid i arweinyddiaeth uwch.

Adeiladu Seiliau Cryf: Beth Mae Parodrwydd i Ysgol yn Ei Olygu mewn Gwirionedd?

gyda Thea Simons

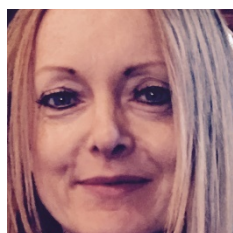
Nid yw parodrwydd ar gyfer yr ysgol yn ymwneud ag adnabod llythrennau a rhifau yn unig—mae'n ymwneud â hyder, cyfathrebu, a gwydnwch emosiynol. Ond sut gall ysgolion, teuluoedd, a chymunedau gydweithio i gefnogi dysgwyr ifanc yn eu cyfnod pontio i addysg ffurfiol? Mae'r sesiwn hon yn lle cydweithredol i addysgwyr ystyried sut y gellir datblygu a chryfhau parodrwydd ar gyfer yr ysgol. Bydd cyfranogwyr yn archwilio sgiliau allweddol, gan gynnwys annibyniaeth, hunanreoleiddio, a rhyngweithio cymdeithasol, wrth drafod ffyrdd ymarferol o hwyluso trawsnewidiadau ac ymgysylltu â theuluoedd yn effeithiol. Trwy drafodaethau dan arweiniad cyfoedion, gweithgareddau grŵp, a senarios byd go iawn, nod y sesiwn hon yw ailddiffinio parodrwydd ar gyfer yr ysgol y tu hwnt i restr wirio—gan ganolbwyntio yn hytrach ar baratoi cyfannol sy'n sicrhau bod pob plentyn yn dechrau yn yr ysgol gyda'r offer i ffynnu.

Bywgraffiadau Siaradwyr

Yma, rydym yn dathlu'r unigolion nodedig a fydd yn rhannu eu harbenigedd a'u mewnwelediadau drwy gydol y digwyddiad. Mae pob siaradwr yn dod â chyfoeth o wybodaeth a safbwynt unigryw o'u meysydd priodol, gan gyfrannu at y tapestri cyfoethog o syniadau a fydd yn cael eu plethu dros gyfnod ein cynhadledd. Mae ein siaradwyr yn cynnwys academyddion blaenllaw, ymarferwyr addysgol, a meddylwyr arloesol sydd wedi gwneud cyfraniadau sylweddol. Mae eu cefndiroedd a'u profiadau amrywiol yn addo cyflwyno sesiynau sy'n ysgogi meddwl a fydd yn ein hysbrydoli a'n herio ni i gyd. Ymunwch â ni i groesawu'r siaradwyr uchel eu parch hyn a pharatowch i ymgysylltu, cael eich goleuo, a chael eich ysbrydoli gan eu cyflwyniadau.

Mae **Dr. Tirion Havard** yn Athro Cam-drin Rhywedd a Pholisi ym Mhrifysgol Glan De Llundain. Mae ei hymchwil yn canolbwyntio ar Gam-drin Domestig (yn benodol rheolaeth orfodol), Cam-drin Technolegol, Camfanteisio Troseddol ar Blant a'r croestoriadau rhyngddynt. Mae hi'n tynnu ar ei phrofiad ymarferol fel swyddog prawf yn goruchwyllo ac yn rheoli risg troseddwyd treisgar i lywio ei hymchwil sy'n canolbwyntio ar brofiadau goroeswyr cam-drin benywaidd. Mae Tirion wedi cynghori sawl sefydliad cenedlaethol a rhyngwladol, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r Cenhedloedd Unedig, Sefydliad Iechyd y Byd a Llysgenhadaeth Ffrainc. Cafodd Tirion ei secondio i Senedd Lloegr hefyd ac mae wedi gwasanaethu fel ymgynghorydd a phennaeth siarad i'r BBC, gan gynnwys BBC Cymru/Wales.

Mae **Dr. Meinir Evans** yn Seicolegydd Addysgol sydd wedi gweithio yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen ers dros 20 mlynedd yn ogystal â chyfnod yng Nghaerffili. Cyn cymhwyso fel Seicolegydd Addysgol, bu Meinir yn gweithio fel athrawes ADY mewn ysgol uwchradd yng Ngogledd Cymru. Mae hi hefyd wedi gweithio fel tiwtor Dyslecsia teithiol ac fel tiwtor mewn ysgol breswyl i blant.

Christine Jones yw Dirprwy Bennaeth Ysgol Gynradd Garnteg ac mae wedi bod yn addysgu ers bron i 30 mlynedd ar draws pob cyfnod cynradd. Roedd Christine yn aelod o'r Meysydd Dysgu a Phrofiad Mathemateg a Rhifedd, gan ddylunio Cwricwlwm i Gymru. Mae Christine yn angerddol am addysgu a dysgu a darparu ystod o gyfleoedd dysgu ysgogol i bob disgybl sy'n eu galluogi i ddod yn ddatrysyr problemau creadigol, yn feddylwyr beirniadol, yn arloeswyr hyderus ac yn ddysgwyr am oes.

Gyda 27 mlynedd o brofiad mewn addysgu, mae **Andrew Phillips** ar hyn o bryd yn arwain y Diwydiant Cwricwlwm Cenedlaethol a'r Dyniaethau yn Ysgol Gynradd Garnteg. Yn gyn-ddirprwy bennaeth, mae Andrew wedi cael y cyfle i weithio gyda nifer o wahanol grwpiau blwyddyn ac arwain llawer o wahanol feysydd o'r cwricwlwm dros y blynyddoedd. Mae'n mwynhau arwain prosiectau a mentrau ysgol gyfan a datblygu profiadau dysgu dilyn i'r disgyblion y mae'n gweithio gyda nhw yn yr ysgol gan gynnwys prosiectau fel F1 mewn Ysgolion. Yn athro angerddol sy'n caru'r her o ddatblygu ffyrdd arloesol o addysgu yn yr ystafell ddosbarth, mae hefyd yn mwynhau gweithio gyda staff ar eu taith addysgu eu hunain a datblygiad proffesiynol yn yr ysgol. Yr un mor brysur y tu allan i'r ystafell ddosbarth, Andrew yw Rheolwr Tîm Clwb Rygbi Glynebwy yn Super Rygbi Cymru ar hyn o bryd.

Dr. Matthew Williamson-Dicken yw Pennaeth Ysgol Panteg a Charreg Lam. Mae ei arbenigedd PhD yn gorwedd o fewn newidiadau personoliaeth, dysgu proffesiynol parhaus a'r cysylltiad rhwng datblygiad proffesiynol a newidiadau o fewn sefydliadau addysgol. Mae'n awdur 11 o lyfrau gan gynnwys: 'Applied Personality Development Framework', 'Concise Illustrations of Personality Change', a'i lyfr diweddaraf 'Philosophical Fragments: An Anthology of Ideas'. Mae Matthew yn Is-Gadeirydd Cenedlaethol Bwrdd Gweithredol y 'Gymdeithas ar gyfer Astudio Addysg Gynradd' (ASPE) sy'n cyhoeddi'r cyfnodolyn byd-enwog 'Education 3-13'. Yn ei amser hamdden, mae Matthew wrth ei fodd yn coginio Cordon Bleu, yn chwarae'r piano ac yn teithio i lefydd newydd.

Gyda 13 mlynedd yn yr ystafell ddosbarth, **Samantha Parker-Evans** sy'n arwain y cwricwlwm yn Ysgol Gynradd Garnteg. Ar ôl gweithio ar draws ystod o grwpiau blwyddyn, mae Samantha yn athrawes angerddol sy'n ymdrechu i helpu ei myfyrwyr a'i chymuned i gyflawni a ffynnu. Yn dilyn cwblhau tystysgrif Ôl-raddedig mewn 'Dyfodol Llwyddiannus', mae Samantha, ochr yn ochr â'i thîm, wedi cefnogi arloesedd Cwricwlwm 'Dringo i Ddisgleirio' yng Ngarnteg, a nododd Estyn yn 2025 ei fod yn 'hwyluso cyfleoedd gwerthfawr iawn i ddisgyblion fod yn greadigol ac yn annibynnol mewn sefyllfaoedd dilyn a phwrpasol'. Mae Samantha yn ymdrechu i wneud dysgu'n hygyrch, yn bwrpasol ac yn gyffrous i bawb.

Carys Soper yw arweinydd Uned Trochi Carreg Lam yn Nhorfaen. Mae gan Carys wyth mlynedd o brofiad fel athrawes cynradd, ac deg mlynedd yn y byd addysg. Mae Carys wedi dysgu ar draws pob oed cynradd ac nawr yn frwd wrth gefnogi plant i gaffael yr iaith Gymraeg. Gadawodd Carys addysg er mwyn gweithio yn y byd gyrfaoedd am ddwy mlynedd er mwyn cefnogi eraill i oresgyn heriau a chymryd camau gweithredol ymlaen er mwyn iddyn nhw wireiddio ei photensial. Dychwelodd Carys i addysg achos mae ganddi angerdd dros yr iaith Gymraeg ac awydd cryf i ddarparu cyfleoedd cyfoethog a chyffrous i blant sydd ar fin ddechrau ei daith, neu yn barod ar daith, addysg gyfrwng Gymraeg. Mae Carys yn hoff iawn o chwaraeon ac yn mwynhau cynllunio profiadau cyffrous am y dyfodol.

Mae **Nerys Phillips** yn Ddirprwy Bennaeth Ysgol Panteg. Yn dilyn gyrfa lwyddiannus ym myd y cyfryngau ble buodd yn gweithio fel Ail Gyfarwyddwr Cynorthwyol ar raglenni mwyaf poblogaidd S4C a'r BBC penderfynodd ailgyfeirio i fyd addysg yn 2012. Ers hynny mae wedi bod yn athrawes ac Uwch Arweinydd brwdfrydig ac angerddol gan arbenigo ar ddatblygu llythrennedd ar draws yr Ysgol. Yn ei hamser hamdden, mae Nerys yn hoffi cymdeithasu gyda ffrindiau a cherdded ei chi Ted.

Mae **Keri Smith** yn Bennaeth profiadol, sydd bron â bod yn arwain ar draws tair awdurdod lleol ers degawd. Mae hi wedi arwain ysgolion gyda rhwng 150 a 450 o ddisgyblion, pob un yn gwasanaethu cymunedau sydd ag anfantais gymdeithasol ac economaidd sylweddol. Ar hyn o bryd yn Bennaeth Ysgol Gynradd Nant Celyn, mae Keri yn falch o oruchwylio dau Ganolfan Adnoddau Dysgu arbenigol: un ar gyfer dysgwyr Byddar ac un ar gyfer dysgwyr ag ASD. Gyda hanes profedig o yrru gwelliant radical mewn ysgolion a rheoli newid trwy strategaethau arloesol, mae hi'n cyfuno ei gweledigaeth ag arweinyddiaeth ymarferol a dilyd. Fel menyw niwroamrywiol, mae Keri yn angerddol am gynhwysiant, ecwiti a mynediad at gyfleoedd. Mae hi'n hyrwyddo cynrychiolaeth niwroamrywiol mewn arweinyddiaeth ac yn mentora staff, rhieni a phlant yn weithredol, gan annog arweinyddiaeth ar bob lefel. Mae ei hymrwymiad yn sicrhau bod ysgolion yn ffynnu fel cymunedau cynhwysol ac uchelgeisiol.

Ers dros chwech mlynedd ar hugain, mae **Catherine Evans** wedi gweithio ym myd addysg ledled Cymru a Lloegr. Dechreuodd ei gyrfa fel athrawes ddaearyddiaeth yng Ngorllewin Canolbarth Lloegr cyn symud i addysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg yn ne Cymru. Gan ymuno â'r ysgol yn ei hail flwyddyn ar ôl agor, cafodd y cyfle i arwain ystod eang o agweddau ar waith yr ysgol. Yn 2009, ymunodd Catherine ag Estyn fel un o Arolygwyr Ei Mawrhydi, ac yn 2012 fe'i penodwyd yn arolygydd arweiniol ar gyfer y sector uwchradd. Yn 2015, daeth yn Gyfarwyddwr Cynorthwyol gyda chyfrifoldeb am waith Estyn mewn ysgolion uwchradd, ysgolion pob oed ac addysg gychwynnol athrawon. Yn ystod y cyfnod hwn, arweiniodd waith Estyn ar y cyd i gefnogi Cwricwlwm i Gymru, dysgu proffesiynol ac arweinyddiaeth. Ym mis Medi 2025, ymunodd Catherine ag Ysgol Gymraeg Gwynllyw ar secondiad dwy flynedd fel pennaeth.

Melanie Evans yw Pennaeth Ysgol Gynradd Willowtown yng Nglynebwy. Mae Willowtown yn ysgol gynradd fawr ym Mlaenau Gwent gyda chyfartaledd prydau ysgol am ddim o tua 35%. Mae Melanie ynghyd â'i thîm wedi datblygu cwricwlwm arloesol a chreadigol sy'n ennyn diddordeb ac yn ysbrydoli'r disgyblion. Mae Melanie yn angerddol am brofiadau dysgu dilyd a phwrpasol, a dyna pam mae ei hysgol wedi ymgysylltu â dysgu proffesiynol manwl o amgylch 'Dysgu trwy Chwarae'. Yn benodol, gwaith Froebel: Mae damcaniaeth chwarae Froebel yn tynnu sylw at y ffaith, trwy chwarae strwythuredig, bod plant yn cael dealltwriaeth ddyfnach o'r byd o'u cwrpas, gan feithrin dychymyg, datrys problemau a meddwl annibynnol. Mae'r egwyddorion hyn wedi bod yn sail i ddyluniad y cwricwlwm yn Willowtown ac wedi cael eu cydnabod fel arfer enghreifftiol gan Estyn.

Laura Jones yw Arweinydd Dysgu Sylfaen Ysgol Gynradd Willowtown Glynebwy. Mae gan Laura wybodaeth a phrofiad helaeth o'r Blynyddoedd Cynnar ac mae wedi bod ar secondiad llawn amser i'r consortia yn flaenorol gyda'i rôl o gefnogi a chynghori lleoliadau nas cynhelir. Mae Laura wedi dychwelyd i'r ysgol fel uwch arweinydd ond mae'n parhau i gefnogi NMS rhan-amser. Mae Laura yn angerddol am y Blynyddoedd Cynnar ac mae wedi bod yn hanfodol wrth gefnogi ei dysgu proffesiynol ei hun a dysgu proffesiynol eraill. Mae Laura wedi ymweld â nifer o leoliadau yn genedlaethol ac yn rhyngwladol. Mae darpariaeth Blynyddoedd Cynnar ei hysgol yn cael ei chanmol yn arbennig am ddarparu profiadau cyfoethog, sy'n seiliedig ar chwarae sy'n meithrin sgiliau sylfaenol mewn cyfathrebu, datrys problemau a rhyngweithio cymdeithasol, gan gefnogi dilyniant plant wrth iddynt symud trwy'r cyfnod cynradd. Mae'r dulliau chwareus, profiadol hyn yn helpu disgyblion i ddatblygu hyder, annibyniaeth a chariad at ddysgu, yn unol ag ethos Cwricwlwm i Gymru o ddysgu trwy chwarae pwrpasol a chyd-destunau ystyrlon.

Sally Amos yw Arweinydd Ysgolion Hyrwyddo Iechyd Torfaen. Yn y rôl hon, mae hi'n gweithio'n agos gydag arweinwyr lles, staff ysgolion, partneriaid, a'r gymuned ehangach i hyrwyddo iechyd a lles dysgwyr a chydweithwyr ar draws yr awdurdod. Daw o gefndir Addysg Gynradd, ar ôl addysgu am bedair blynedd ar ddeg cyn ymuno â thîm Ysgolion Hyrwyddo Iechyd Sir Fynwy yn 2021. Mae'r profiad hwn wedi llunio ei hangerdd dros greu amgylcheddau cefnogol a chynhwysol lle gall dysgwyr, staff a theuluoedd ffynnu. Mae Sally yn edrych ymlaen yn arbennig at gefnogi ysgolion gyda lansiad y Safonau Cenedlaethol ar gyfer Ysgolion Hyrwyddo Iechyd yn 2026. Bydd hi'n parhau i helpu i ymgorffori dull ysgol gyfan o les emosiynol a meddyliol, tra hefyd yn arwain ar feysydd fel Addysg Perthnasoedd a Rhywioldeb, Gwrth-hilioldeb, a Gwrth-fwlio.

Mae **Kirsty Davies** yn Ddirprwy Bennaeth yn Ysgol Crownbridge, lle mae hi wedi ymrwymo'n ddwfn i ddull sy'n canolbwyntio ar y person o ran addysg a lles pob disgybl. Mae ei gwaith yn canolbwyntio ar nodi llwybrau'r dyfodol i ddysgwyr, eu cefnogi nhw a'u teuluoedd i oresgyn rhwystrau, a sicrhau bod pob cam o gynnydd yn cyfrannu'n ystyrlon at eu llwyddiant hirdymor. Mae Kirsty yn gosod disgyblion yn gadarn wrth wraidd popeth sy'n digwydd yn Crownbridge. Mae hi'n ystyried ei bod yn ffrind gweld yr hyder, yr annibyniaeth a'r ysbrydoliaeth y mae disgyblion yn eu dangos bob dydd. Mae hi yr un mor angerddol am les, perthnasoedd a thwf proffesiynol staff, gan gydnabod y rhain fel sylfeini hanfodol ar gyfer llwyddiant disgyblion. Mae hi'n teimlo'n ostyngedig i weithio ochr yn ochr â chydweithwyr mor ymroddedig, y mae eu hymrwymiad i ddysgwyr yn ddiysgog. Ers cymhwyso yn 2011, mae Kirsty wedi treulio'r rhan fwyaf o'i gyrfa yn Crownbridge, ac eithrio secondiad yn 2021 i ysgol arbennig leol lle bu hefyd yn Ddirprwy Bennaeth. Mae hi wedi addysgu ar draws pob adran yn Crownbridge, gan roi dealltwriaeth gyfoethog iddi o gynnydd disgyblion dros amser. Y tu allan i'w bywyd proffesiynol, mae hi'n mwynhau darllen, cerdded a threulio amser gyda ffrindiau a theulu.

Andrew Osmond yw Dirprwy Bennaeth Ysgol Crownbridge, lle mae'n arwain ar gwricwlwm ac asesu ar draws y sefydliad. Mae ei gefndir proffesiynol yn ymestyn dros dair blynedd ar ddeg yn Crownbridge, ac yn ystod y cyfnod hwnnw mae wedi gwasanaethu fel athro dosbarth, deiliad Lefel Addysgu a Phennaeth Cynorthwyol. Mae ei waith wedi'i seilio ar ymrwymiad i ddylunio a chyflwyno cwricwlwm sy'n canolbwyntio'n wirioneddol ar ddisgyblion, gyda dysgu wedi'i lunio gan bwrpas, perthnasedd a phrofiadau ystyrlon. Mae Andrew wedi cyfrannu'n helaeth at ddulliau dylunio cwricwlwm sy'n seiliedig ar ymchwil. Mae ei gyfranogiad mewn prosiectau cenedlaethol, gan gynnwys Camau i'r Dyfodol a Phartneriaethau Dylunio Cwricwlwm, wedi ei alluogi i rannu effaith y dull proses ar gynnydd dysgwyr gydag ysgolion ledled Cymru. Mae hefyd wedi cynrychioli Crownbridge yn rhyngwladol trwy gyfnwida addysg Taith, gan ganolbwyntio ar rannu egwyddorion Cwricwlwm i Gymru yn fyd-eang.

Anna Britten yw pennaeth Ysgol Dreftadaeth Blaenafon, Gwifoddol a Reolir. Mae hi'n byw ac yn gweithio yng ngogledd Torfaen ac mae'n angerddol am weld cymunedau'n ffynnu. Fel merch i ddau athro, mae hi wedi bod â diddordeb ers amser maith yn lles staff yr ysgol, gan gwblhau ei thraethawd hir mistr ar y thema hon. Mae Anna wedi addysgu mewn amrywiaeth o ysgolion cynradd ledled Torfaen a Blaenau Gwent, gan gynnwys lleoliadau cymunedol, Catholig ac Eglwys yng Nghymru. Mae hi wedi bod yn briod â'i gŵr, David, ers dwy flynedd ar hugain, ac mae ganddyn nhw ddau fab. Y tu allan i fywyd ysgol, mae hi'n mwynhau cerddoriaeth, darllen a theithio.

Mae **Kaysha Wulder** yn athrawes brofiadol yn Ysgol Panteg ac mae ganddi brofiadau aruthrol ar draws lefelau gwahanol yn yr ysgol. Dechreuodd ym Mhanteg yn 2012 fel cynorthwy 1:1. Symudodd i fod yn gynorthwyes ddosbarth y flwyddyn nesaf a chymhwysodd fel athrawes yn 2015, cyn ymuno gyda'r Uwch Dîm Arwain fel CADY yr ysgol ar ôl cyfnod o famolaeth gyda'i mab, Ernie. Mae Mrs Wulder wedi addysgu ar draws pob Cam Cynnydd yn yr ysgol ac wedi newid rôl ar yr Uwch Dîm Arwain fel arweinydd Cam Cynnydd, ar ôl ddychwelyd o gyfnod mamolaeth gyda'i drydydd mab, Billy ym Medi 2023. Mae Kaysha yn angerddol ac yn weithgar ac mae'r newidiadau yn ei gyrfa wedi eu galluogi hi i gefnogi eraill sydd wedi dilyn ei thrywyd proffesiynol hi. Tu allan i'r ysgol, mae Kaysha yn hoff o dreulio amser gyda'i theulu yn Llangrannog, darllen a phobi.

Gyda 15 mlynedd yn yr ystafell ddosbarth, mae **Kate Ngwenya** yn arwain Dysgu Digidol a Phroffesiynol yn Ysgol Gynradd Garnteg. Mae Kate wedi gweithio ar draws ystod o grwpiau blwyddyn ac mae'n athrawes frwdfrydig sy'n ymdrechu i helpu ei myfyrwyr i gyflawni a gwneud cynnydd a datblygu dyheadau uchel. Cwblhaodd Kate dystysgrif Ôl-raddedig mewn 'Dyfodol Llwyddiannus' ac mae wedi defnyddio ei phrofiad i gefnogi datblygiad y Cwricwlwm 'Dringo i Ddisgleirio' yng Ngarnteg, a nododd Estyn yn 2025 ei fod yn 'hwyluso cyfleoedd gwerthfawr iawn i ddisgyblion fod yn greadigol ac yn annibynnol mewn sefyllfaoedd dilys a phwrpasol'.

Ar hyn o bryd, **Sue Roche** yw pennaeth Ysgol Gynradd Garnteg yn Nhorfaen. Drwy gydol ei gyrfa, mae Sue wedi gweithio mewn swyddi arweinyddiaeth mewn sawl rhanbarth yn Ne-ddwyrain Cymru. Mae hi'n angerddol am agweddau cymunedol ar arweinyddiaeth trwy ddal nodau a chanlyniadau uchelgeisiol i ddysgwyr. Ar ôl graddio fel athrawes yng Nghaerdydd, mae Sue wedi cwblhau ei gradd Meistr MA mewn Addysg a'r Celfyddydau ac yn fwy diweddar wedi hyfforddi mewn dulliau sy'n canolbwyntio ar atebion i seicoleg arweinyddiaeth mewn ysgolion. Mae Sue yn treulio ei hamser yn cerdded, yn darllen ac mae ganddi angerdd dros anifeiliaid. Mae hi'n mwynhau cwblhau digwyddiadau elusennol gyda'i theulu a'i ffrindiau pedair coes.

Mae **Thea Simons** yn addysgwraig brofiadol ac ymroddedig y dechreuodd ei gyrfa addysgu yn 2005 fel athrawes Drama yn St Albans. Dros 16 mlynedd yn yr ysgol, gwnaeth gyfraniad sylweddol at godi safonau a datblygu darpariaeth o ansawdd uchel, tra hefyd yn gwasanaethu fel Ail yn yr Adran ar gyfer yr adran ADY. Yn adnabyddus am ei dull dilys a chyfannol, mae hi'n ffynnu ar ddarparu profiadau ystyrlon, bywyd go iawn i ddisgyblion sy'n meithrin hyder, creadigrwydd ac unigoliaeth. Yn 2019, dewisodd ehangu ei thaith broffesiynol trwy symud i addysg gynradd, gan ymuno ag Ysgol Bryn Onnen lle bu'n addysgu o fewn Cam Cynnydd 2 am bedair blynedd. Yn ystod yr amser hwn, arweiniodd fentrau dysgu awyr agored a threfnu digwyddiadau ysgol gyfan ar raddfa fawr, gan hyrwyddo talentau a chryfderau plant yn gyson. Ar hyn o bryd mae hi yn ei hail flwyddyn yn Ysgol Panteg, yn addysgu Meithrinfa. Yn angerddol iawn am addysg y blynyddoedd cynnar, mae hi'n cael ei gyrru'n arbennig gan ddysgu awyr agored a'r effaith bwerus y mae'n ei chael ar ddatblygiad plant ifanc. Mae ei harfer yn parhau i fod yn ganolog i'r plentyn, yn brofiadol, ac wedi'i wreiddio mewn cred gref mewn meithrin y plentyn cyfan. Y tu allan i'r ystafell ddosbarth, mae hi'n fam brysur i ddau o blant yn eu harddegau ac yn mwynhau darllen a gwylio sioeau cerdd yn ei hamser hamdden.

Mae **Jonathan Rees** wedi gweithio ym myd addysg ers blynyddoedd lawer. Bu'n athro ar lawr yr ystafell ddosbarth am dros hanner ei yrfa cyn symud ymlaen i swydd cydlynnydd y Gymraeg mewn addysg ar ran CBAC. Mae bellach yn cael ei gyflogi fel partner dysgu proffesiynol gan Wasanaeth Gwella Ysgolion a Dysgu Proffesiynol yr Awdurdodau Lleol. Ei brif dasg yn y swydd hon yw cefnogi'r Gymraeg a llythrennedd ar draws ysgolion cynradd ac uwchradd cyfrwng Cymraeg y Bartneriaeth. Ar ôl dysgu tair iaith, gan gynnwys y Gymraeg, mae Jonathan yn ymddiddori'n arbennig yn y ffordd y mae plant yn caffael iaith a hyrwyddo arfer da rhwng ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg er mwyn meithrin disgyblion dwyieithog. Mae ymarfer proffesiynol Jonathan yn cael ei arwain gan ymchwil gyfredol ym maes addysgeg a llythrennedd ac mae'n nodi ei bod yn fraint iddo gydweithio ag ymarferwyr ysbrydoledig ar draws ysgolion y Bartneriaeth, gan roi ymchwil ar waith.

Dechreuodd **Caitlin O'Sullivan** ei thaith ddysgu yn Ysgol Panteg ac mae bellach yn ei phumed flwyddyn o addysgu. Dechreuodd ei gyrfa arweinyddiaeth fel dirprwy Gydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (CADY) ac ers hynny mae wedi cael dyrchafiad i Gydlynnydd ADY cynradd yr ysgol. Mae gan Caitlin radd mewn seicoleg, sy'n gwella ei gallu i gefnogi anghenion amrywiol dysgwyr. Mae ei chefnidir yn cynnwys gweithio fel un-i-un, rhedeg ymyriadau lleferydd ac iaith, a chreu amgylchedd ystafell ddosbarth cynhwysol, atyniadol. Y tu allan i ddysgu, mae hi wrth ei bodd yn treulio amser gyda'i theulu, yn coginio, ac yn mynd allan am goffi.

Ar hyn o bryd mae **Hannah Rawle-Jones** yn gwasanaethu fel Pennaeth Cynorthwyol a Chydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (CADY) yn Ysgol Croesyceiliog yng Nghwmbrân. Gyda gyrfa helaeth sy'n ymestyn dros dair degawd, mae Mrs Rawle-Jones wedi ymroi ei bywyd proffesiynol i faes addysg, gan ddilyn rôl fugeiliol i ddechrau ochr yn ochr â dysgu Saesneg. Yn ei rôl bresennol, mae Mrs Rawle-Jones yn hyrwyddo addysg gynhwysol, gan sicrhau bod pob dysgwr, waeth beth fo'u hanghenion unigol, yn derbyn y gefnogaeth sydd ei hangen i ffynnu. Mae hi wedi gweithredu strategaethau arloesol sy'n hyrwyddo ymgysylltiad a chyflawniad, a thrwy hynny'n gwella'r profiad addysgol i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae arolygiadau ysgol diweddar wedi tynnu sylw at effeithiolrwydd y ddarpariaeth ADY o dan ei harweinyddiaeth, gan ddangos yr effaith gadarnhaol ar ganlyniadau disgyblion. Ethos Mrs Rawle-Jones yw bod ADY yn cael ei gefnogi orau mewn diwylliant cwbl gynhwysol. Nodweddir ei harweinyddiaeth gan ddull cydweithredol, gan rymuso staff a disgyblion i gyrraedd eu potensial llawn. Hannah Rawle-Jones yw arweinydd ADY mewn ysgol sy'n cael sylw am eu gwaith arloesol o amgylch proffiliau disgyblion a'r diwylliant cynhwysol sydd wedi'i wreiddio yng nghymuned yr ysgol.

Mae **Rhian Edwards** yn Bennaeth Cynorthwyol yn Ysgol Croesyceiliog gyda gyrfa sy'n ymestyn dros 25 mlynedd mewn addysg. Mae'r rhan fwyaf o'r blynyddoedd hynny wedi'u neilltuo i arweinyddiaeth fugeiliol, gan ddiffinio angerdd dros lesiant disgyblion a'r gred mai amgylchedd cefnogol yw'r sylfaen ar gyfer llwyddiant academiaidd. Yn ei rôl bresennol ar y Tîm Arweinyddiaeth Uwch, hi yw arweinydd Ymddygiad a Diwylliant yr ysgol. Trwy ddatblygu a gweithredu system ymddygiad sy'n canolbwyntio ar arfer adferol a pherthnasoedd, mae Rhian wedi newid ethos yr ysgol yn bwerus, gan feithrin dull cyson o ymddygiad sy'n grymuso staff i sefydlu amgylchedd dysgu lle gall pob disgybl ffynnu. Ar ben hynny, mae Rhian wedi sefydlu prosesau, darpariaethau ac ymyriadau sy'n cefnogi'n effeithiol y rhai sy'n profi rhwystrau i ddysgu i ymgysylltu'n gadarnhaol ym mywyd yr ysgol. Y tu allan i'r ysgol, ar wahân i gadw i fyny â gofynion dau fachgen yn eu harddegau, mae Rhian yn mwynhau darllen, rhedeg a gwyliau ymlacio yn yr haul.

Deallusrwydd Artiffisial mewn Addysg Ffrind neu Elyn?

Cyflwyniad

Mae Deallusrwydd Artiffisial wedi symud yn gyflym o fyd ffuglen wyddonol i realiti ystafelloedd dosbarth ledled y byd, gan gynnwys yma yng Nghymru. Heddiw, gall offer sy'n cael eu pweru gan AI gynorthwyo gyda phopeth o diwtora dysgwyr mewn mathemateg i awtomeiddio tasgau gweinyddol. Mae'r cynnydd cyflym hwn mewn AI mewn addysg wedi ennyn cyffro a phryder. A yw AI yn gynghreiriad cyfeillgar sy'n cyfoethogi addysgu a dysgu, neu'n elyn aflonyddgar sy'n bygwth elfen ddynol addysg?

Mae'r erthygl hon yn gofyn y cwestiwn: "A yw AI yn Ffrind neu'n Elyn?". Mae gobeithion mawr y gall AI bersonoli dysgu, ennyn diddordeb dysgwyr anodd eu cyrraedd, a lleddfu llwyth gwaith athrawon. Ar yr un pryd, mae llawer yn poeni am faterion fel twyllo ar ddarnau o waith neu aseiniadau, preifatrwydd data, rhagfarn mewn algorithmau, a'r posibilrwydd y bydd technoleg yn lleihau'r berthynas hanfodol rhwng yr athro a'r dysgwr. Mae'r gwir yn debygol o fod rhwng yr eithafion hyn. Drwy archwilio'r manteision posibl a'r heriau sy'n gysylltiedig ag AI mewn addysg – a thrwy ystyried y cyfrifoldebau moesegol sy'n dod gydag ef – gallwn sicrhau'n well bod y dechnoleg newydd hon yn dod yn fwy o ffrind nag yn elyn.

Deallusrwydd Artiffisial fel Ffrind: Manteision Posibl

- **Dysgu Personol ac Addasol:** Gall systemau AI deilwra cynnwys addysgol i anghenion a chyflymder dysgwyr unigol. Mae llwyfannau dysgu addasol yn dadansoddi perfformiad dysgwr mewn amser real ac yn addasu'r anhawster neu'n darparu ymarfer wedi'i dargedu ar bynciau lle maen nhw'n cael trafferth. Mae'r personoli hwn yn helpu i gadw dysgwyr i ymgysylltu a gall wella dealltwriaeth trwy fynd i'r afael â bylchau gwybodaeth yn brydlon.
- **Tiwtora Ar Alw ac Adborth Ar Unwaith:** Mae systemau tiwtora deallus a chatbots AI ar gael 24/7 i ateb cwestiynau dysgwyr neu eu tywys trwy broblemau gam wrth gam. Er enghraifft, os yw dysgwr yn sownd ar broblem fathemateg, gall offeryn AI gynnig awgrym neu esboniad ar unwaith. Mae'r adborth ar unwaith hwn yn helpu i atgyfnerthu dysgu ar y pryd a gall gynyddu hyder dysgwr.
- **Cynhwysiant a Hygyrchedd:** Mae deallusrwydd artiffisial (AI) yn cynnig ffyrdd newydd o gefnogi dysgwyr ag anghenion amrywiol. Gall technolegau lleferydd-i-destun a thestun-i-leferydd helpu'r rhai sydd â nam ar eu clyw neu eu golwg i gymryd rhan yn fwy llawn yn y dosbarth. Gall AI cynhyrchiol hefyd

gyfieithu deunyddiau i wahanol ieithoedd neu symleiddio darnau darllen, gan helpu dysgwyr ail iaith neu'r rhai sydd ag anawsterau dysgu (fel dyslecsia) i ddeall cynnwys yn well.

- **Cymorth Athrawon a Llai o Lwyth Gwaith:** Gall deallusrwydd artiffisial gynorthwyo addysgwyr drwy gymryd drosodd tasgau sy'n cymryd llawer o amser, gan ganiatáu i athrawon ganolbwyntio ar addysgu ei hun. Gellir awtomeiddio tasgau gweinyddol fel marcio cwisiau neu gasglu data perfformiad yn rhannol, gan ddarparu crynodebau cyflym o gynnydd dysgwyr. Mae athrawon hefyd yn defnyddio offer deallusrwydd artiffisial i gynhyrchu cynlluniau gwersi drafft, taflenni gwaith, neu broblemau enghreifftiol gan sbarduno syniadau ac arbed amser paratoi. Drwy ymdrin â thasgau arferol, mae deallusrwydd artiffisial yn rhyddhau athrawon i dreulio mwy o amser un-i-un gyda dysgwyr neu ganolbwyntio ar gyflwyno gwersi creadigol.
- **Dulliau Dysgu Diddorol ac Arloesol:** Gall deallusrwydd artiffisial agor ffyrdd newydd o ymgysylltu â dysgwyr. Mewn rhai ystafelloedd dosbarth, mae efelychiadau sy'n cael eu gyrru gan ddeallusrwydd artiffisial neu brofiadau realiti rhithwir yn caniatáu i ddysgwyr archwilio cysyniadau'n ymarferol (er enghraifft, cynnal arbrawf gwyddoniaeth rhithwir mewn labordy diogel, wedi'i efelychu). Mae cymwysiadau deallusrwydd artiffisial eraill yn galluogi dysgu rhyngweithiol, fel sgysiau chwarae rôl gyda ffigurau hanesyddol neu lenyddol i ddyfnhau dealltwriaeth o bwnc. Gall y dulliau arloesol hyn wneud dysgu'n fwy o hwyl a chofiadwy, gan ddarparu ar gyfer gwahanol arddulliau dysgu y tu hwnt i'r fformat gwerslyfr a darlith traddodiadol.

AI fel Gelyn: Heriau a Phryderon

- **Uniondeb Academiaidd a Thwyll:** Efallai mai'r pryder mwyaf uniongyrchol yw y gall dysgwyr ddefnyddio AI i dwyllo ar aseiniadau. Gyda chyfarpar AI cynhyrchiol yn gallu ysgrifennu traethodau, datrys problemau mathemateg, neu hyd yn oed gynhyrchu prosiectau cyfan, mae wedi dod yn haws i ddysgwyr gyflwyno gwaith a grëwyd gan AI fel eu gwaith eu hunain. Mae hyn yn tanseilio dysgu gonest ac yn ei gwneud hi'n anoddach i athrawon fesur pwy sy'n deall y deunydd mewn gwirionedd.
- **Problemau Camwybodaeth a Chywirdeb:** Nid yw AI yn anffaeledig. Gall y wybodaeth y mae tiwtor AI yn ei darparu fod yn anghywir, yn hen ffasiwn, neu'n gamarweiniol, ond yn aml mae'n swnio'n hyderus ac yn awdurdodol. Gallai dysgwyr sy'n dibynnu ar ateb AI gael eu harwain ar gyfeiliorn os na allant ddweud pryd mae'r AI yn anghywir. Er enghraifft, gallai AI gynhyrchu esboniad sy'n swnio'n gredadwy iawn i gwestiwn gwyddoniaeth sydd mewn gwirionedd yn ffug. Gall gorddibynnu ar AI heb wirio felly ledaenu gwybodaeth anghywir a rhwystro dysgu gwybodaeth gywir. Yn y senario gwaethaf, os nad oes digon o ddiogelwch, gallai offeryn AI hyd yn oed gynhyrchu cynnwys amhriodol neu niweidiol (er enghraifft, iaith dramgwyddus neu gyngor camarweiniol), sy'n peri risgiau amlwg mewn lleoliad ystafell ddosbarth.

- **Rhagfarn a Gwahaniaethu:** Gall systemau AI gyflwyno neu ymhelaethu ar ragfarnau yn anfwriadol. Os yw data neu algorithmau sylfaenol AI yn cynnwys patrymau rhagfarnllyd – er enghraifft, tangynrychioli rhai grwpiau neu adlewyrchu stereoteipiau – gall allbynnau'r AI fod yn annheg neu'n rhagfarnllyd.
- **Preifatrwydd a Diogelu Data:** Mae defnyddio AI mewn ysgolion yn aml yn cynnwys casglu a dadansoddi data ar ddysgwyr – o gynnydd academiaidd i fanylion personol – sy'n creu pryderon ynghylch sut mae'r data hwnnw'n cael ei storio a'i ddefnyddio. Rhaid i ysgolion sicrhau bod gwybodaeth sensitif am ddysgwyr yn cael ei chadw'n ddiogel ac nad yw'n cael ei chamddefnyddio. Mae yna hefyd y mater o ganiatâd: er enghraifft, os yw platform AI yn defnyddio ysgrifennu neu atebion arholiad dysgwr i wella ei algorithm, a yw hyn yn digwydd gyda gwybodaeth a chaniatâd y dysgwr (neu'r rhieni)? Gallai unrhyw dorri preifatrwydd danseilio ymddiriedaeth a rhoi dysgwyr mewn perygl, felly mae mesurau diogelu data cryf yn hanfodol lle bynnag y defnyddir offer AI.
- **Llai o Ryngweithio Dynol a Sgiliau Cymdeithasol:** Nid yw addysg yn ymwneud ag academyddion yn unig, ond hefyd â datblygiad cymdeithasol a mentora dynol. Os yw dysgwyr yn treulio gormod o amser yn rhyngweithio â thiwtoriaid a meddalwedd AI, efallai y bydd ganddynt lai o gyfleoedd i gydweithio â chyfoedion neu ymgysylltu wyneb yn wyneb ag athrawon. Gall gorddibynnu ar offer digidol ar gyfer cefnogaeth arwain at ymdeimlad o ynsu. Gallai'r diffyg rhyngweithio dynol hwn rwystro datblygiad sgiliau cyfathrebu a galluoedd gwaith tîm. Ar ben hynny, ni all peiriant efelychu'r gefnogaeth emosiynol a'r ysbrydoliaeth y mae athrawon dynol yn eu darparu; efallai y bydd AI yn gallu ateb cwestiynau, ond ni all fentora dysgwr yn wirioneddol na'i annog yn emosiynol yn yr un modd ag y gall athro neu gyd-ddisgybl ymroddedig.
- **Gorddibyniaeth a Cholli Sgiliau:** Mae dysgwyr ac athrawon fel ei gilydd yn wynebu'r risg o ddod yn rhy ddibynnu ar gymorth AI. Os daw dysgwyr i ddibynnu ar AI am bob ateb neu ddatrasiad, efallai na fyddant yn datblygu eu sgiliau meddwl beirniadol a datrys problemau eu hunain yn llawn. Er enghraifft, efallai na fydd dysgwr sy'n defnyddio AI yn rheolaidd i ysgrifennu darnau o waith yn ymarfer trefnu eu meddyliau eu hunain neu gallai gael trafferth ysgrifennu'n effeithiol heb y cymorth hwnnw. Yn yr un modd, os yw athrawon yn pwyso'n drwm ar AI i gynhyrchu cynnwys gwersi neu farcio, gallent golli rhywfaint o'u sgiliau proffesiynol neu eu creadigrwydd dros amser. Wrth allanoli gormod o dasgau i beiriannau, efallai y byddwn yn anfwriadol yn dadsgilio ein hunain mewn meysydd sy'n bwysig.
- **Rhaniad Digidol ac Anghydraddoldeb:** Nid oes gan bob dysgwr fynediad cyfartal at dechnoleg AI. Efallai y bydd offer addysgol uwch sy'n cael eu gyrru gan AI ar gael mewn ysgolion sydd â digon o adnoddau, tra bod ysgolion mewn cymunedau tlotach neu ranbarthau sy'n datblygu yn cael trafferth gyda chyfrifiaduron hen ffasiwn neu fynediad cyfyngedig i'r rhyngwrwd. Gallai'r anghydraddoldeb hwn ehangu bylchau cyflawniad yn hytrach na'u cau. Gallai dysgwyr sydd â mynediad at diwtoriaid AI a meddalwedd wedi'i personoli symud ymlaen, tra bod eraill yn cael eu gadael ar ôl. Ar ben

hynny, hyd yn oed o fewn ystafell ddosbarth, os yw rhai dysgwyr yn fwy clyfar o ran technoleg ac yn gallu defnyddio AI yn effeithiol tra nad yw eraill, mae'r gwahaniaethau hynny'n creu maes chwarae anwastad. Mae sicrhau mynediad cyfartal at fanteision AI yn her sylweddol y mae'n rhaid mynd i'r afael â hi er mwyn osgoi gwaethygu anghydraddoldebau addysgol.

dim ond ychydig o bobl freintiedig. Mae angen i ysgolion ymdrechu i sicrhau mynediad cyfartal at dechnoleg. Yn ogystal, dylid dylunio offer AI gyda chynhwysiant mewn golwg – er enghraifft, rhyngwynebau sydd ar gael mewn sawl iaith a nodweddion sy'n addas i ddefnyddwyr ag anableddau. Mae sicrhau nad oes unrhyw ddysgwr yn cael ei adael ar ôl yn y chwyldro AI yn hanfodol os ydym am i AI fod yn rym cadarnhaol yn hytrach nag un sy'n gwaethygu rhaniadau.

- **Canllawiau a Llythrennedd AI:** Mae angen sgiliau a chanllawiau newydd ar addysgwyr a dysgwyr i lywio amgylchedd dysgu sy'n llawn AI yn gyfrifol. Dylai athrawon dderbyn hyfforddiant ar sut i integreiddio offer AI i'w haddysgu yn effeithiol, yn ogystal ag ar ddeall cyfyngiadau'r offer hyn. Yn yr un modd, dylid dysgu "llythrennedd AI" i ddysgwyr: sut i ddefnyddio AI fel adnodd defnyddiol yn feirniadol ac yn foesebol, yn hytrach nag fel llwybr byr i osgoi dysgu. Un syniad yw bod ysgolion yn creu polisi gonestrwydd academaidd i egluro pryd mae defnyddio AI yn briodol a sut y dylid cydnabod unrhyw gymorth AI. Drwy feithrin defnyddwyr gwybodus a gosod ffiniau clir, gall y system addysg harneisio manteision AI wrth gynnal uniondeb ac ymddiriedaeth.

Ystyriaethau Moesegol

Er mwyn i AI fod yn wir ffrind ac nid yn elyn mewn addysg, mae mynd i'r afael â'r materion uchod trwy arferion a pholisïau moesegol yn hanfodol. Mae rhai ystyriaethau moesegol allweddol yn cynnwys:

- **Preifatrwydd Data a Chydsyniad:** Rhaid i ysgolion a chwmnïau sy'n defnyddio AI gynnal safonau preifatrwydd llym. Mae hyn yn golygu bod yn dryloyw ynghylch pa ddata dysgwyr sy'n cael ei gasglu a sut mae'n cael ei ddefnyddio. Dylid cael caniatâd gan ddysgwyr (neu eu rhieni/gwarcheidwaid) cyn bwydo unrhyw ddata personol i systemau AI, a ni ddylid byth ddefnyddio data dysgwyr i hyfforddi modelau AI allanol heb ganiatâd. Mae angen mesurau diogelwch data cadarn i atal torri diogelwch. Yn ei hanfod, dylai unigolion gadw rheolaeth dros eu gwybodaeth eu hunain, a dylid diogelu cyfrinachedd trwy ddylunio.
- **Tryloywder ac Atebolrwydd:** Dylai fod eglurder pan fydd deallusrwydd artiffisial yn cael ei ddefnyddio mewn gweithgareddau addysgol. Rhaid bod atebolrwydd am benderfyniadau sy'n cael eu gyrru gan ddeallusrwydd artiffisial – sy'n golygu y dylai awdurdod dynol (fel athro neu weinyddwr) allu adolygu a diystyru allbynnau deallusrwydd artiffisial os oes angen. Ni ddylid gadael unrhyw benderfyniad pwysig am addysg dysgwr yn gyfan gwbl i algorithm "blwch du" heb oruchwyliaeth ddynol. Drwy gadw defnydd deallusrwydd artiffisial yn dryloyw ac o dan oruchwyliaeth, rydym yn sicrhau ei fod yn parhau i fod yn offeryn sy'n gwasanaethu nodau addysgol yn hytrach na'u gorchymyn.
- **Mynediad a Chynhwysiant:** Yn foesebol, dylai manteision AI mewn addysg fod yn hygyrch i bawb, nid

Casgliad

Fel gyda'r rhan fwyaf o dechnolegau, nid yw deallusrwydd artiffisial yn dda nac yn ddrwg yn ei hanfod – bydd ei effaith ar addysg yn dibynnu ar sut rydym yn dewis ei ddefnyddio. Mae'r enillion posibl o ran personoli dysgu, hybu cynhwysiant, a chynorthwyo athrawon yn aruthrol. I'r gwrthwyneb, mae'r risgiau o gamddefnyddio deallusrwydd artiffisial – o erydu ymddiriedaeth i waethygu anghydraddoldebau – yn real iawn. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i'r sector addysg fwrw ymlaen â optimistiaeth ofalus.

Yn galonogol, mae llawer o addysgwyr, llunwyr polisi ac arbenigwyr eisoes yn gweithio i ddod o hyd i'r cydbwysedd cywir. Yng Nghymru, er enghraifft, mae ysgolion wedi dechrau sgwrs genedlaethol ar ddefnyddio deallusrwydd artiffisial yn gyfrifol, ac mae canllawiau clir yn dod i'r amlwg i sicrhau bod athrawon dynol yn parhau i fod wrth wraidd dysgu. Yn rhyngwladol, mae fframweithiau'n cael eu trafod i sefydlu egwyddorion cyffredin ar gyfer deallusrwydd artiffisial moesegol mewn addysg, gan bwysleisio tryloywder, tegwch a diogelwch. Drwy aros yn rhagweithiol – gosod rheolau sylfaenol synhwyrol, hyfforddi athrawon, a gwerthuso canlyniadau'n barhaus – gallwn liniaru'r bygythiadau a mwyhau manteision deallusrwydd artiffisial.

Yn y pen draw, ni sydd i benderfynu a fydd AI yn dod yn ffrind dibynadwy neu'n elyn aruthrol yn ein hystafelloedd dosbarth. Os ydym yn integreiddio AI yn feddylgar, wedi'i arwain gan ystyriaethau moesegol ac ymrwymiad i degwch, gall gyfoethogi addysg yn ddi-os. Os anwybyddwn y peryglon neu os rhuthrwn i mewn heb baratoi, rydym mewn perygl o niwed. Y ffordd ymlaen yw peidio â chofleidio AI yn ddall na'i wrthod yn adlewyrchol, ond ei lunio'n ymwybodol fel offeryn sy'n gwasanaethu gwir nodau addysg. Gyda chanllaw doeth a meddwl sy'n canolbwyntio ar bobl, gall AI fod yn gynghreiriad pwerus i ddysgwyr ac addysgwyr fel ei gilydd – gan helpu i ddatgloi potensial wrth gadw gwerthoedd craidd addysgu a dysgu.

Meddwl Entrepreneuriaidd mewn Addysg Meithrin Arloesedd mewn Ysgolion

Cyflwyniad

Mewn byd sy'n newid yn gyflym ac sy'n cael ei ddiffinio gan ddatblygiadau technolegol a heriau byd-eang cymhleth, mae systemau addysg yn ailystyried beth mae'n ei olygu i baratoi pobl ifanc ar gyfer y dyfodol. Mae newidiadau economaidd, cynnydd diwydiannau digidol, a materion byd-eang fel newid hinsawdd i gyd yn galw am genhedlaeth o ddatrswyr problemau creadigol ac arloeswyr. Disgwylir fwyfwy i ysgolion feithrin nid yn unig gwybodaeth academiaidd, ond hefyd y gallu i addasu a'r menter a fydd yn helpu dysgwyr i ffynnu mewn amgylcheddau ansicr. Un dull allweddol sy'n ennill momentwm yw trwytho addysg â meddwl entrepreneuriaidd, gan droi ystafelloedd dosbarth yn ddeorfeydd arloesedd. Mae'r dull hwn yn rhoi meddylfryd i ddysgwyr chwilio am gyfleoedd, addasu i heriau newydd, a pharhau trwy rwystrau – galluoedd sy'n hanfodol ar gyfer llwyddiant mewn bywyd modern.

Mae Cymru yn enghraifft amserol o'r esblygiad addysgol hwn. Mae Cwricwlwm Cymru, er enghraifft, yn tynnu sylw at y nod o ddatblygu "cyfranwyr mentrus, creadigol" sy'n barod i chwarae rhan lawn mewn bywyd a gwaith. Mae hyn yn adlewyrchu tuedd fyd-eang ehangach: mae addysgwyr a llunwyr polisi yn cydnabod y gall meddwl entrepreneuriaidd rymuso dysgwyr i lunio eu dyfodol eu hunain a chyfrannu'n gadarnhaol at eu cymunedau. Drwy feithrin meddylfryd entrepreneuriaidd mewn ysgolion, gallwn ysbrydoli pobl ifanc i ddod yn arloeswyr, arweinwyr moesegol, a dinasyddion rhagweithiol ym mhob agwedd ar fywyd.

Pwysigrwydd Meddwl Entrepreneuriaidd mewn Addysg

Pam canolbwyntio ar feddwl entrepreneuriaidd mewn ysgolion? Mae'r manteision yn ymestyn o'r dysgwr unigol i gymdeithas yn gyffredinol. Isod mae sawl rheswm allweddol pam mae meithrin y meddylfryd hwn wedi dod yn flaenoriaeth mewn addysg heddiw:

- **Paratoi ar gyfer Dyfodol Gwaith:** Mae llwybrau swyddi traddodiadol yn esblygu, gyda llawer o yrfaoedd yn y dyfodol heb eu dyfeisio eto. Mae meddylfryd entrepreneuriaidd yn paratoi dysgwyr i lywio'r dirwedd newidiol hon trwy eu dysgu sut i addasu, dysgu'n barhaus, a hyd yn oed creu eu cyfleoedd eu hunain. P'un a yw person ifanc yn y pen draw yn lansio busnes newydd, yn gweithio o fewn sefydliad, neu'n dilyn unrhyw broffesiwn, mae'r gallu i feddwl yn entrepreneuriaidd (i ganfod anghenion a'u diwallu'n arloesol) yn amhrisiadwy ar gyfer gwydnwch gyrfa.
- **Meithrin Arloesedd a Chreadigrwydd:** Mae meddwl entrepreneuriaidd yn rhoi pwyslais ar greadigrwydd, chwilfrydedd a datrys problemau. Drwy annog dysgwyr i ofyn cwestiynau a meddwl y tu allan i'r bocs, gall ysgolion danio angerdd dros arloesi. Nid yw'r agwedd greadigol hon yn arwain at syniadau busnes newydd yn unig; gall sbarduno atebion i heriau

cymdeithasol ac amgylcheddol neu welliannau mewn prosesau bob dydd. Yn yr ystafell ddosbarth, mae hyn yn golygu bod dysgwyr yn gweld addysg yn fwy deniadol a pherthnasol, wrth iddynt weld sut y gall eu syniadau gael effaith yn y byd go iawn.

- **Meithrin Sgiliau Bywyd a Hyder:** Mae gweithio ar brosiectau entrepreneuriaidd yn helpu pobl ifanc i ddatblygu sgiliau bywyd hanfodol. Mae'r rhain yn cynnwys arweinyddiaeth a gwaith tîm (drwy gydweithio ar brosiectau), sgiliau cyfathrebu (drwy gyflwyno syniadau a pherswadio eraill), a llythrennedd ariannol (drwy gynllunio cyllidebau a deall gwerth). Efallai'r pwysicaf oll, mae dysgwyr yn ennill gwydnwch. Yn aml, mae entrepreneuriaeth mewn addysg yn cynnwys rhoi cynnig arni a chamgymeriadau; mae dysgwyr yn dysgu ymdopi ag anawsterau ac yn gweld camgymeriadau fel cyfleoedd dysgu yn hytrach na methiannau. Mae'r meddylfryd gwydnwch a thwf hwn yn meithrin hyder sy'n ymestyn i bob agwedd ar fywyd.
- **Gwella Ymgysylltiad a Chymhelliant:** Pan roddir cyfle i ddysgwyr ddilyn eu syniadau a'u diddordebau eu hunain drwy brosiectau, gall eu cymhelliant cynhenid godi'n sydyn. Mae dysgu entrepreneuriaidd yn tueddu i fod yn ymarferol ac yn canolbwyntio ar y dysgwr, a all gynyddu ymgysylltiad yr ysgol. Daw pynciau'n fyw pan gymhwysir cysyniadau haniaethol i fentrau concrit. Gellid defnyddio damcaniaeth wyddoniaeth wrth ddylunio prototeip cynnyrch, neu gallai sgiliau ysgrifennu wella wrth lunio blurb marchnata ar gyfer prosiect. Gall y cymhwysiad ymarferol hwn o wybodaeth wneud dysgu'n fwy ystyrlon a phlesurus, gan leihau ymddieithriad.
- **Hyrwyddo Ecwiti a Chynhwysiant:** Gall addysg entrepreneuriaidd hefyd fod yn gydraddolwr. Mae'n darparu llwybrau amgen i ddysgwyr amrywiol – gan gynnwys y rhai na fyddent efallai'n rhagori mewn lleoliadau academaidd traddodiadol – i lwyddo ac arddangos eu doniau. Mae datrys problemau ymarferol, creadigrwydd a menter yn rhinweddau y gall pob dysgwr eu datblygu, nid dim ond y rhai sydd â sgoriau arholiadau uchaf. Mewn gwirionedd, dangoswyd bod rhaglenni entrepreneuriaeth yn grymuso pobl ifanc o gefndiroedd difreintiedig yn arbennig trwy roi offer a hyder iddynt oresgyn rhwystrau. Drwy sicrhau bod gan bob dysgwr (waeth beth fo'u cefndir neu eu galluoedd) gyfleoedd i ddatblygu sgiliau entrepreneuriaidd, gall ysgolion ysbrydoli gobaith ac uchelgais yn y rhai a allai deimlo eu bod wedi'u gadael allan o lwybrau llwyddiant confensiynol. Mae cynhwysiant yn y cyd-destun hwn hefyd yn golygu addasu gweithgareddau fel y gall dysgwyr ag anableddau neu anghenion dysgu gwahanol gymryd rhan lawn mewn prosiectau arloesol, gan sicrhau y gall pawb gyfrannu syniadau a chymryd rolau mewn tîm.

Yn gryno, mae meddwl entrepreneuriaidd yn cyfoethogi addysg drwy wneud dysgu'n fwy cydnaws â bywyd go iawn a thrwy ddatblygu sgiliau amlbwrrpas. Mae'n helpu i drawsnewid dysgwyr o dderbynwyr gwybodaeth goddefol yn grewyr a datrys wyr problemau gweithredol. Mae'r trawsnewidiad hwn wrth wraidd pam mae arloesedd mewn ysgolion yn bwysig – nid yn unig i economïau'r dyfodol, ond i gyflawniad personol a asiantaeth pobl ifanc.

Beth yw Meddylfryd Entrepreneuriaidd?

Wrth wraidd meddwl entrepreneuriaidd mewn addysg mae'r meddylfryd entrepreneuriaidd. Ond beth mae'r term hwn yn ei olygu mewn gwirionedd yng nghyd-destun yr ysgol? Nid yw o reidrwydd yn golygu y bydd pob plentyn yn tyfu i fyny i lansio busnes. Yn hytrach, mae'n cyfeirio at set o agweddau, sgiliau ac ymddygiadau sy'n galluogi person i droi syniadau yn weithredu ac yn arloesedd. Mae meddylfryd entrepreneuriaidd mewn dysgwr yn cynnwys nodweddion fel:

- **Cyfleoedd Gweld:** Mae entrepreneuriaid yn fedrus wrth sylwi ar broblemau neu fytchau a'u gweld fel cyfleoedd. Yn yr ysgol, gallai hyn olygu dysgwr yn nodi problem yn eu cymuned neu angen heb ei ddiwallu yn yr ysgol ac yn meddwl am atebion ar ei gyfer. Mae meithrin y nodwedd hon yn cynnwys annog arsylwi, chwilfrydedd ynghylch sut mae pethau'n gweithio, a meddwl beirniadol i gwestiynu'r status quo.
- **Creadigrwydd a Gweledigaeth:** Mae'r meddylfryd hwn yn greadigol yn ei hanfod. Mae'n cynnwys creu syniadau gwreiddiol neu ddulliau newydd. Mae cael gweledigaeth i ddilyn y syniadau hynny yr un mor bwysig. Mae dysgwyr sydd â meddylfryd entrepreneuriaidd yn dysgu dychmygu ffordd well o wneud pethau – boed yn declyn newydd, proses well, neu fenter gymunedol – ac i fynegi'r weledigaeth honno. Mae creadigrwydd yn cael ei feithrin trwy roi tasgau agored i ddysgwyr a'r rhyddid i arbrofi gyda gwahanol ddulliau heb ofni bod yn "anghywir".
- **Menter a Hunan-Gyfeiriad:** Nid yw rhywun sydd â meddylfryd entrepreneuriaidd yn aros i gael gwybod beth i'w wneud. Maent yn cymryd y blaen ac yn barod i gychwyn prosiectau neu ymgymryd â heriau'n rhagweithiol. Yn yr ystafell ddosbarth, gallai dysgwr hunangyfeiriedig ymchwilio'n annibynnol i bwnc o ddiddordeb neu lansio menter fach (fel digwyddiad codi arian neu gymdeithas fach) gyda'r lleiafswm o annog. Gall addysgwyr feithrin hyn trwy fabwysiadu rôl hwylysydd, gan ganiatáu i ddysgwyr wneud dewisiadau yn eu dysgu a'u hannog i ddilyn eu diddordebau mewn gwaith prosiect.
- **Cymryd Risg a Gwydnwch:** Mae entrepreneuriaid yn deall bod methiant yn aml yn gam ar y ffordd i lwyddiant. Mewn lleoliad addysgol, mae hyn yn golygu dysgwyr nad ydyn nhw'n ofni rhoi cynnig ar rywbeth anodd neu anghonfensiynol, hyd yn oed os gallen nhw fethu ar y dechrau. Maen nhw'n dysgu pwyso a mesur risgiau, gwneud penderfyniadau gyda gwybodaeth anghyflawn, ac yn bwysicaf oll, adlamu ar ôl anawsterau. Mae datblygu'r nodwedd hon yn golygu creu amgylchedd diogel yn yr ysgol lle mae methiant yn cael ei ystyried yn gyfle dysgu. Er enghraifft, gallai tîm o ddysgwyr dreialu prosiect nad yw'n gweithio allan; yn

lle i hyn arwain at gosb neu gywilydd, trafodir y profiad yn adeiladol i dynnu gwersi ac annog ymgais ddiwygiedig. Dros amser, mae dysgwyr yn dod yn fwy cyfforddus gydag ansicrwydd ac yn fwy dyfalbarhaus yn wyneb heriau.

- **Addasrwydd:** Mae'r meddylfryd entrepreneuriaidd yn un hyblyg. Gall amodau a gwybodaeth newid yn gyflym, ac mae gallu newid – addasu dull rhywun yn seiliedig ar ganfyddiadau newydd – yn hanfodol. Enghraifft glasurol yw tîm dysgwyr yn newid syniad eu prosiect ar ôl darganfod angen gwahanol neu ar ôl i dreial cychwynnol fethu â llwyddo. Mae croesawu newid mewn cynlluniau a dysgu datrys problemau mewn amser real yn dysgu addasrwydd. Gellir cryfhau'r ansawdd hwn yn yr ystafell ddosbarth trwy gyflwyno senarios neu gyfyngiadau amrywiol sy'n gorfodi dysgwyr i ailystried eu strategaethau (er enghraifft, newid sydyn yng ngofynion prosiect i adlewyrchu anrhagweladwydd y byd go iawn).
- **Cydweithio a Rhwydweithio:** Mae arloesi llwyddiannus yn aml yn cynnwys gweithio gydag eraill, gan dynnu ar gryfderau ar y cyd. Mae dysgwyr entrepreneuriaidd yn dysgu cydweithio mewn timau, negodi rolau, a manteisio ar arbenigedd cyfoedion, athrawon, neu fentoriaid. Maent hefyd yn dod yn gyfforddus yn estyn allan at bobl y tu allan i'w cylch arferol (er enghraifft, anfon e-bost at wyddonydd lleol am gyngor ar brosiect gwyddoniaeth neu gyfweld ag aelod o'r gymuned am broblem leol). Drwy weithio ar brosiectau grŵp ac ymgysylltu â phartneriaid yn y byd go iawn, mae pobl ifanc yn ymarfer y grefft o adeiladu perthnasoedd a rhannu gwybodaeth tuag at nod cyffredin.
- **Empathi a Chreu Gwerth:** Efallai mai agwedd llai amlwg ond sy'n cael ei chydabod fwyfwy o'r meddylfryd entrepreneuriaidd yw empathi – y gallu i ddeall anghenion a safbwyntiau pobl eraill. Wedi'r cyfan, wrth wraidd unrhyw arloesedd neu fenter lwyddiannus mae rhywbeth o werth i bobl eraill. Mewn ysgolion, mae hyn yn golygu dysgu dysgwyr i roi eu hunain yn esgidiau rhywun arall: Beth sydd ei angen ar fy nghymuned mewn gwirionedd? Beth fyddai'n gwneud bywydau fy nghyfoedion yn haws yn yr ysgol? Drwy fframio prosiectau o amgylch creu gwerth i eraill (boed yn wasanaeth, cynnyrch, neu fenter gymdeithasol), mae addysg yn meithrin arferiad mewn dysgwyr o edrych allan a dylunio atebion sy'n bwysig.

I grynhoi, mae meddylfryd entrepreneuriaidd yn ymwneud â bod yn feddyliwr rhagweithiol, adnoddol ac arloesol. Mae cymaint yn ymwneud â chymeriad ac agwedd ag y mae'n ymwneud â gwybodaeth. Mae dysgwyr â'r meddylfryd hwn wedi'i gyfarparu i wynebu problemau cymhleth yn hyderus, yn gweithio'n dda gydag eraill, ac yn parhau i fod yn wydn ac yn hyblyg yng nghanol heriau. Mae'r rhinweddau hyn yn gwasanaethu dysgwyr mewn mentrau entrepreneuriaidd ac mewn unrhyw sefyllfa gyrfa neu fywyd lle mae angen iddynt lywio newid a chyfrannu syniadau. Drwy ddeall a mynegi'n glir beth mae'r meddylfryd entrepreneuriaidd yn ei olygu, gall addysgwyr ac ysgolion dargedu'r priodoleddau hyn yn well yn eu haddysgu a'u gweithgareddau.

Meithrin Diwylliant

Mae meithrin meddwl entrepreneuriaidd mewn addysg yn dechrau gyda diwylliant ac amgylchedd cyffredinol ysgol. Mae diwylliant yr ysgol yn cwmpasu'r gwerthoedd, y normau a'r agweddau sy'n llunio bywyd bob dydd mewn ystafelloedd dosbarth a chynteddau. Er mwyn annog arloesedd, rhaid i ysgolion greu diwylliant yn ymwybodol lle mae creadigrwydd, arbrofi a menter yn cael eu gwerthfawrogi a'u cefnogi. Dyma rai ffyrdd y gall ysgolion feithrin diwylliant sy'n gyfeillgar i arloesedd:

- **Annog chwilfrydedd a chwestiynu:** Mae diwylliannau ysgol arloesol yn trin chwilfrydedd fel rhinwedd. Gall athrawon ac arweinwyr ysgolion nodi bod croeso i gwestiynau – hyd yn oed y cwestiynau heriol, “pam rydyn ni'n ei wneud fel hyn?”. Un dull ymarferol yw i addysgwyr fodelu chwilfrydedd eu hunain, efallai trwy archwilio syniadau newydd ochr yn ochr â dysgwyr neu gyfaddef pan nad ydyn nhw'n gwybod ateb a dangos sut i ddarganfod. Pan fydd dysgwyr yn gweld bod eu chwilfrydedd naturiol yn arwain at drafodaethau diddorol neu syniadau prosiect (yn lle cael eu hanwybyddu), maen nhw'n teimlo'n gryf i barhau i ofyn cwestiynau a cheisio atebion newydd.
- **Lle Diogel ar gyfer Arbrofi (a Methiannau):** Un o gonglfeini diwylliant entrepreneuriaidd yw'r rhyddid i arbrofi heb ofn. Gall ysgolion fabwysiadu'r meddylfryd nad yw methiant yn ffordd ddi-ffael ond yn rhan o'r broses ddysgu. Gallai hyn olygu gweithredu polisïau sy'n caniatáu i ddysgwyr ailwneud aseiniadau neu brosiectau ar ôl ymgorffori adborth. Mewn ymarfer ystafell ddosbarth, gallai athrawon rannu straeon am ddyfeisiadau enwog a gododd o fethiannau lluosog, neu hyd yn oed adael i ddysgwyr weld yr athrawon eu hunain yn rhoi cynnig ar rywbeth nad yw'n gweithio ar yr ymgais gyntaf. Pan fydd dysgwyr yn gwybod bod eu hyssgol yn gwerthfawrogi rhoi cynnig arni a dysgu yn hytrach na pherffeithrwydd yn unig, maent yn dod yn fwy parod i ymgymryd â heriau ac arloesi.
- **Meddylfryd Twf ac Iaith “Eto”:** Mae hyrwyddo meddylfryd twf yn gysylltiedig yn agos – y gred y gellir datblygu galluoedd trwy ymdrech a dysgu. Gall ysgolion hyfforddi staff a dysgwyr i ddefnyddio iaith “eto”: mae “Dydwi i ddim wedi datrys y broblem hon eto” yn awgrymu, gydag amser a gwaith, bod llwyddiant yn gyraeddadwy. Mae canmol ymdrech, strategaeth a chynnydd yn hytrach na dim ond gallu cynhenid yn annog dysgwyr i gofleidio tasgau anodd. Bydd plentyn sy'n clywed “Rwy'n gweld eich bod wedi rhoi cynnig ar ddull newydd er nad oedd y canlyniad yr hyn yr oeddech chi'n ei obeithio – dyna'n union sut mae gwyddonwyr ac entrepreneuriaid yn dysgu” yn deall bod dyfalbarhad a hyblygrwydd yn cael eu gwerthfawrogi. Mae'r meddylfryd hwn yn heintus; pan gaiff ei integreiddio i ethos yr ysgol, mae'n sail i bob menter arloesol.
- **Ymreolaeth ac Arweinyddiaeth Dysgwyr:** Mae diwylliant ysgol arloesol yn rhoi rhywfaint o ymreolaeth ac arweinyddiaeth i ddysgwyr yn eu dysgu. Gallai hyn amlygu mewn clybiau dan arweiniad dysgwyr, pwyllgorau, neu'r rhyddid i ddewis pynciau ar gyfer prosiectau. Gallai ysgolion sefydlu llwyfannau fel "diwrnodau arloesi" neu "awr athrylith" lle mae dysgwyr yn cyfarwyddo eu prosiectau bach eu hunain ar bynciau o ddiddordeb. Pan fydd gan bobl ifanc

berchnogaeth, maent yn fwy tebygol o fuddsoddi creadigrwydd ac egni, ac mae'r ysgol yn elwa o'u safbwyntiau ffres. Yn ogystal, gall cynnwys dysgwyr mewn rhai prosesau gwneud penderfyniadau (e.e., rhoi mewnbwn ar bolisiau ysgol neu gyfrannu syniadau i wella amgylchedd yr ysgol) atgyfnerthu bod eu syniadau'n cael eu gwerthfawrogi a gallant arwain at newid gwirioneddol.

- **Athro fel Hwylusydd a Model Rôl:** Mewn diwylliant entrepreneuraidd, mae rôl yr athro yn aml yn symud o fod yn hyfforddwr cyfarwyddiadol i fod yn hwylusydd neu'n hyfforddwr. Nid yw hyn yn golygu bod athrawon yn camu'n ôl yn llwyr; yn hytrach, maent yn tywys dysgwyr wrth archwilio syniadau a datblygu eu prosiectau, gan roi anogaeth ac adborth yn lle cyflwyno'r holl atebion. Mae addysgwyr sy'n mabwysiadu'r arddull hon yn addysgu arloesedd yn naturiol: maent yn dangos hyblygrwydd, parodrwydd i ddysgu ochr yn ochr â dysgwyr, ac agoredrwydd i ganlyniadau annisgwyl. Gall addysgwyr hefyd wasanaethu fel modelau rôl trwy rannu eu hymdrechion creadigol eu hunain neu eu profiadau datrys problemau, a thrwy hynny ddyneiddio'r broses arloesi.
- **Dathlu Creadigrwydd a Menter:** Yn olaf, mae'r hyn y mae ysgol yn dewis ei dathlu yn anfon arwyddion cryf am ei diwylliant. Er mwyn meithrin arloesedd, dylai ysgolion gydnabod a dathlu ymdrechion creadigol a menter a gymerir gan ddysgwyr (a staff). Gallai hyn fod mor syml â "wal arloesi" ystafell ddosbarth yn tynnu sylw at syniadau neu brototeipiau prosiectau dysgwyr. Gallai ysgolion gynnal ffeiriaid neu gynulliadau lle mae dysgwyr yn cyflwyno eu prosiectau entrepreneuraidd, eu harloesiadau, neu eu mentrau cymunedol i'r ysgol gyfan neu rieni. Gellir rhoi gwobrau a chydabyddiaeth nid yn unig am raddau uchel neu gyflawniad athletaidd, ond am nodweddion fel "yr ateb mwyaf creadigol," "y prosiect gwaith tîm gorau," neu "effaith gymunedol." Drwy werthfawrogi'r ymdrechion hyn yn gyhoeddus, mae'r ysgol yn ysgogi eraill i gymryd rhan mewn gweithgareddau creadigol, entrepreneuraidd. Yn bwysig, dylai dathlu gynnwys myfyrio ar y daith: canmol nid yn unig y cynnyrch terfynol ond hefyd y broses: y meddwl, y dyfalbarhad trwy anawsterau, a'r dysgu a ddigwyddodd.

Mae meithrin diwylliant o arloesi yn broses barhaus sy'n cynnwys pawb yng nghymuned yr ysgol. Mae'n gosod y sylfaen y gall rhaglenni neu wersi entrepreneuraidd penodol ffynnu arni. Os yw ethos yr ysgol yn annog syniadau newydd ac yn goddef methiant fel rhan o ddysgu, yna bydd meddwl entrepreneuraidd yn ffynnu'n naturiol ar draws ystafelloedd dosbarth. Dros amser, mae diwylliant o'r fath nid yn unig yn cynhyrchu prosiectau arloesol ond hefyd dysgwyr hyderus sy'n teimlo eu bod yn cael eu cefnogi i gymryd risgiau deallusol a dod â'u syniadau yn fyw.

Integreiddio Entrepreneuriaeth i'r Cwricwlwm

Mae ymgorffori meddwl entrepreneuraidd mewn addysg yn gweithio orau pan gaiff ei blethu i'r cwricwlwm yn hytrach na'i drin fel pwnc ynysig. Mae'r integreiddio hwn yn sicrhau nad yw datblygu sgiliau arloesi yn ddigwyddiad untro nac yn gyfyngedig i un cwrs astudiaethau busnes. Yn hytrach, mae'n dod yn edau sy'n rhedeg trwy wahanol bynciau a grwpiau blwyddyn. Dyma

sawl dull o ymgorffori entrepreneuriaeth i gwricwlwm yr ysgol yn effeithiol:

- **Prosiectau Trawsgwricwlaidd:** Un dull pwerau yw dylunio prosiectau rhyngddisgyblaethol sy'n gofyn i ddysgwyr gymhwyso gwybodaeth o wahanol bynciau i ddatrys problem yn y byd go iawn neu greu rhywbeth newydd. Er enghraifft, gallai prosiect ar fyw'n gynaliadwy gynnwys dosbarthiadau gwyddoniaeth (ymchwilio i ynni adnewyddadwy neu brosesau ailgylchu), sesiynau daearyddiaeth ac iechyd a lles (edrych ar effaith gymunedol a materion amgylcheddol), mathemateg (dadansoddi data neu gyllidebu ar gyfer datrysiad), a llythrennedd (ysgrifennu'n berswadiol i ymgyrchu dros newid). Yn ystod prosiect o'r fath, mae dysgwyr yn ymarfer sgiliau entrepreneuraidd yn gynhenid: maent yn nodi cyfle i wella (e.e., lleihau gwastraff yn yr ysgol), yn llunio cynllun, yn gweithio mewn timau, ac efallai hyd yn oed yn gweithredu datrysiad ar ffurf prototeip. Drwy groesi ffiniau pynciau, mae dysgwyr yn gweld nad yw arloesedd yn perthyn i unrhyw un parth; mae'n dod i'r amlwg wrth groesffordd llawer o fathau o wybodaeth.
- **"Dysgu drwy Wneud" mewn Unrhyw Bwnc:** Gall athrawon pob pwnc ymgorffori elfennau o ddysgu drwy wneud sy'n adlewyrchu gweithredu entrepreneuraidd. Yn ymarferol, gallai hyn edrych fel cyflwyno mentrau bach neu dasgau datrys problemau sy'n gysylltiedig â'r pwnc. Gallai athro iaith gael dysgwyr i ddylunio a chynhyrchu cylchgrawn neu bodlediad syml ar gyfer cynulleidfâ (gan ddatblygu cynnyrch ac ystyried diddordebau eu cynulleidfâ). Gallai athro gwyddoniaeth ofyn i'r dosbarth drin ymchwiliad labordy fel arbrawf cychwynnol – gan ffurfio "syniad cynnyrch" rhagdybiaeth, ei brofi, casglu adborth gan ddefnyddwyr (neu gyfoedion) ar eu canfyddiadau, ac ailadrodd. Hyd yn oed mewn pynciau fel celf neu gerddoriaeth, gall athrawon annog dysgwyr i feddwl yn entrepreneuraidd drwy eu tywys i gynllunio arddangosfa neu gyngerdd (gan gwmpasu agweddau ar gynllunio digwyddiadau, hyrwyddo ac ymgysylltu â'r gymuned).
- **Dilyniant o'r Blynnyddoedd Cynnar i'r Ysgol Uwchradd:** Dylai integreiddio entrepreneuriaeth fod yn briodol i oedran ac yn flaengar. Yn y blynnyddoedd cynnar a'r ysgol gynradd, gallai hyn olygu canolbwyntio ar weithgareddau creadigol sy'n seiliedig ar chwarae ac sy'n meithrin dychymyg, gwaith tîm, a datrys problemau syml. Gallai plant redeg siop ffug yn yr ystafell ddosbarth neu ystyried dyfeisiadau gyda blociau a chrefftâu. Y pwyslais yma yw sbarduno creadigrwydd, cyfathrebu a hyder. Wrth i ddysgwyr symud i'r ysgol gynradd a'r ysgol uwchradd uwch, gall prosiectau ddod yn fwy soffistigedig; efallai dylunio atebion i faterion cymunedol neu gymryd rhan mewn digwyddiadau codi arian i elusennau (dysgu cynllunio, cyllidebu a gwneud penderfyniadau). Erbyn i ddysgwyr fod yn yr ysgol uwchradd, gallant ymdrin â phrosiectau menter mwy cymhleth, fel datblygu cynnyrch prototeip, codio ap syml i fynd i'r afael ag angen, neu weithio gyda busnesau lleol ar interniaethau neu fentrau ar y cyd. Mae Cwricwlwm Cymru yn cydnabod y dilyniant hwn, gan fapio sut y gellir datblygu sgiliau menter o 3 i 16 oed mewn taith barhaus.

- **Aliniad â'r Byd Go iawn:** Mae integreiddio entrepreneuriaeth hefyd yn golygu gwneud cysylltiadau â'r byd economaidd a chymdeithasol go iawn. Gallai hyn gynnwys defnyddio astudiaethau achos o entrepreneuriaid ifanc neu arloeswyr fel rhan o wersi (er enghraifft, trafod sut y dyfeisiodd person ifanc ddyfais ddefnyddiol neu sut y dechreuodd ymgyrch gymdeithasol). Mae hefyd yn golygu alinio rhai prosiectau ag anghenion gwirioneddol y farchnad neu'r gymuned. Gallai prosiect dosbarth anelu at ddatrys problem y mae cymuned leol neu ysgol yn ei hwynebu'n wirioneddol (megis gwella system ailgylchu'r ysgol neu greu ap ar gyfer llyfrgell yr ysgol). Os yw dysgwyr yn gwybod y gallai eu gwaith gael ei weithredu mewn gwirionedd neu wneud gwahaniaeth y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth, mae eu synnwyr o bwrpas ac ymgysylltiad yn cynyddu. Ar ben hynny, mae profi effaith eu syniadau mewn bywyd go iawn yn atgyfnerthiad pwerus o ddysgu entrepreneuraidd.

Yn ei hanfod, mae integreiddio entrepreneuriaeth i'r cwricwlwm yn trawsnewid sut mae pynciau'n cael eu haddysgu a'u dysgu. Mae'n symud addysg i ffwrdd o ddysgu ar y cof tuag at fodel lle mae gwybodaeth a sgiliau'n cael eu cymhwyso mewn cyd-destunau deinamig ac ystyrlon. Mae dysgwyr yn dechrau gweld cysylltiadau rhwng yr hyn maen nhw'n ei ddysgu yn yr ysgol a'r byd y tu allan i'r ysgol. Maent hefyd yn cronni profiadau ymarferol o greu, gwneud a chydweithio sy'n gwasanaethu fel sylfaen ar gyfer gweithgareddau entrepreneuraidd yn y dyfodol. Pan gaiff ei wneud yn feddylgar, mae'r integreiddio hwn yn cyfoethogi cynnwys y cwricwlwm ac yn gwneud dysgu'n fwy deniadol, heb aberthu nodau academiaidd allweddol.

Strategaethau Ymarferol i Addysgwyr i Feithrin Arloesedd

Er bod diwylliant a chynllun cwricwlwm yr ysgol gyfan yn gosod y llwyfan, y rhyngweithio o ddydd i ddydd yn yr ystafell ddosbarth yw lle mae meddwl entrepreneuraidd yn gwreiddio'n wirioneddol. Gall athrawon ddefnyddio amrywiaeth o strategaethau a gweithgareddau pendant i annog meddylfryd arloesol ac entrepreneuraidd ymhlith eu dysgwyr. Dyma sawl strategaeth effeithiol y gall addysgwyr eu defnyddio:

- **Dysgu Seiliedig ar Brosiectau gyda Heriau Go iawn:** Trawsnewidiwch rai unedau neu wersi yn brosiectau agored. Yn lle rhoi tasg ddiifniedig gydag un ateb cywir, gosodwch broblem o'r byd go iawn a gadewch i'r dysgwyr yrru'r broses o'i datrys. Er enghraifft, yn hytrach nag aseiniad nodweddiadol ar drydan, heriwch ddosbarth i "ddod o hyd i ffordd o leihau defnydd ynni ein hysgol" neu "ddylunio dyfais a allai wefru ffôn heb ei blygio i mewn." Darparwch arweiniad, ond gadewch i'r dysgwyr lunio eu cwrs eu hunain: ymchwilio, ystyried atebion, a chreu prototeip neu gynnig. Mae'r dull hwn yn adlewyrchu datblygu prosiectau entrepreneuraidd ac yn dysgu dysgwyr i ymdrin ag amwysedd. Mae rhywfaint o anghysur cychwynnol yn normal (efallai y bydd dysgwyr wedi arfer â chyfarwyddiadau cam wrth gam), ond yn raddol maent yn dysgu ymddiried yn eu menter eu hunain. Rôl yr athro yw hwyluso: cysylltu â thimau, gofyn cwestiynau treiddgar, a sicrhau bod ganddynt yr adnoddau sydd eu hangen. Wrth wneud hynny, rydych chi'n eu helpu i ddysgu sut i ddysgu, sydd wrth wraidd entrepreneuriaeth.
- **Annog Canfod Problemau a Chreadigrwydd:** Yn aml mewn addysg, rydym yn cyflwyno problemau i ddysgwyr eu datrys. I feithrin meddwl entrepreneuraidd, trowch y deinameg hon a gofynnwch i ddysgwyr ymarfer dod o hyd i broblemau hefyd. Anogwch nhw i edrych ar eu hamgylchedd – yr ysgol, eu cymuned, bywyd bob dydd – a nodi problemau neu anghyfleustra y mae pobl yn eu hwynebu. Gallai hyn fod yn drafferth fach bob dydd neu'n fater cymdeithasol mawr. Yna, defnyddiwch dechnegau creadigol (fel sesiynau rhannu syniadau, mapio meddwl, neu ymarferion meddwl dylunio) i gynhyrchu syniadau sy'n mynd i'r afael â'r problemau hynny. Gallai gweithgaredd fod mor syml â: "Rhestrwch dri pheth y gellid eu gwella yn ein hysgol. Nawr dewiswch un a meddyliwch am gynifer o atebion dyfeisgar â phosibl, ni waeth pa mor od ydynt." Drwy wneud hyn, mae dysgwyr yn cryfhau eu cyhyrau creadigol ac yn dysgu bod diffinio'r broblem gywir yn rhan sylweddol o arloesi. Fel addysgwr, gallwch feithrin awyrgylch chwareus yn ystod y sesiynau hyn – efallai cyflwyno cyfyngiadau anarferol ("dychmygwch nad oes gennych arian, sut arall allech chi ei ddatrys?") neu awgrymiadau creadigol – i helpu dysgwyr i dorri'n rhydd o feddwl confensiynol. Mae'r arfer hwn o "ddad-ddysgu" yr ofn o dorri rheolau neu edrych yn wirion yn bwysig. Mae'n arwydd bod archwilio syniadau gwyllt yn cael ei groesawu – yn aml mae'r syniadau gwyllt hynny'n arwain at atebion gwirioneddol wreiddiol.
- **Defnyddiwch "Fentrau Bach" Profiadol:** Does dim byd yn dysgu entrepreneuriaeth fel ei wneud. O fewn diogelwch amgylchedd yr ysgol, caniatewch i ddysgwyr ymgymryd â mentrau bach neu arbrofion lle mae'n rhaid iddynt weithredu syniad yn weithredol. Gallai hyn fod yn efelychiad busnes un wythnos lle mae pob tîm yn cychwyn cwmni ffug sy'n gwerthu cynnyrch syml i'w cyfoedion (hyd yn oed rhywbeth fel crefftau cartref neu wasanaeth fel tiwtora graddau is yn ystod cinio). Fel arall, gallai fod yn fenter gymdeithasol megis trefnu gwerthiant cacennau elusennol neu ddigwyddiad bach. Drwy gywasgu'r amserlen ("Mae gennych un mis i ddechrau a rhedeg y prosiect hwn"), mae dysgwyr yn neidio i weithredu (y dull "parod-tanio-anelu"). Bydd yn rhaid iddynt wneud penderfyniadau cyflym, rhannu tasgau, ceisio marchnata eu syniad, trin arian yn gyfrifol, ac ymdrin ag adborth cwsmeriaid neu rwystrau annisgwyl. Mae profiadau o'r fath yn trochi dysgwyr mewn gweithgaredd entrepreneuraidd. Byddant yn dod ar draws rhwystrau (efallai nad yw eu cynnyrch yn denu prynwyr neu fod eu tîm yn anghytuno ar strategaeth) ond wynebu'r rhain yw'n union lle mae'r dysgu cyfoethog yn digwydd. Ar ôl yr ymarfer, trafodwch gyda'r dosbarth: Beth aeth yn dda? Pa fethiannau ddigwyddodd a beth ddysgoch chi oddi wrthynt? Sut fydddech chi'n ei wneud yn wahanol y tro nesaf? Mae'r myfyrdod hwn yn cadarnhau'r gwersi o wydnwch ac addasrwydd. Yn bwysig, hyd yn oed os yw prosiect tîm yn "methu" o ran canlyniad, fframiwch ef fel llwyddiant wrth ddysgu. Bydd dysgwyr yn cofio'r mentrau ymarferol hyn yn llawer mwy na darlith ar entrepreneuriaeth.
- **Gosod Disgwyliadau Uchel a Darparu Arweiniad:** Yn aml, mae dysgwyr yn codi i'r her pan roddir nodau uchel iddynt, cyn belled â'u bod yn gwybod bod cefnogaeth ar gael. Yn ymarferol, gallai athro osod

targed uchelgeisiol fel, “Bydd pob tîm yn creu prototeip ac yn cael adborth gan o leiaf 20 o bobl y tu allan i'n dosbarth,” neu “Byddwn yn cyflwyno ein cynigion i gyngor y dref.” Mae'r nodau ymestynnol hyn yn gwrthio dysgwyr y tu hwnt i'w parth cysur ac yn rhoi arwyddocâd i'r dasg. Er mwyn cadw hyn yn ymarferol ac yn gadarnhaol, dylai athrawon hyfforddi a mentora ar hyd y ffordd. Mae pwyntiau gwirio lle rydych chi'n adolygu cynnydd gyda phob grŵp, yn cynnig cyngor, ac yn eu helpu i fireinio eu cynlluniau yn hanfodol. Trwy gyfuno safon uchel â chefnogaeth gref, mae addysgwyr yn rhoi hwb i hyder dysgwyr. Mae dysgwyr yn dechrau sylweddoli y gallant gyflawni mwy nag a dybiwyd yn wreiddiol. Mae'r strategaeth hon o “ddisgwyliadau uchel + mentora” yn adlewyrchu meithrinfeidd entrepreneuriaidd yn y byd go iawn, lle mae entrepreneuriaid ifanc yn cael eu herio ond hefyd yn cael eu harwain gan fentoriaid ac arbenigwyr.

- **Dysgu Celfyddyd Troi (Dysgu o Gamgymeriadau):** Sgîl entrepreneuriaidd hanfodol yw gwybod pryd a sut i newid cwrs yn seiliedig ar adborth neu rwystrau. Yn yr ystafell ddosbarth, ymgorfforwch yn fwrriadol adegau lle mae'n rhaid i ddysgwyr werthuso ac o bosibl ailgynllunio eu datrysiad. Er enghraifft, ar ôl treial prosiect cychwynnol neu brawf prototeip, cynhaliwch sesiwn sy'n ymroddedig i ddadansoddi canlyniadau. Anogwch ddysgwyr i nodi'r hyn nad oedd yn gweithio fel y disgwyliwyd. Yna gofynnwch, "Sut allech chi newid? Beth allech chi ei newid yn eich dull neu'ch syniad?" Drwy normaleiddio cywiriadau canol cwrs, mae dysgwyr yn mewnosod bod ailadrodd yn normal. Un ffordd o wneud hyn yw trwy brosiectau fesul cam: Cam 1 yw datblygu syniad, Cam 2 yw ei brofi ar raddfa fach (efallai gyda dosbarth arall neu grŵp ffocws o athrawon/rhieni), Cam 3 yw mireinio'r syniad ar gyfer y cyflwyniad terfynol. Fel hyn, mae dyluniad y prosiect ei hun yn gorchymyn myfyrio a newid. Pan fydd athrawon yn tynnu sylw at straeon neu enghreifftiau o newid enwog (fel sut y dechreuodd cynnyrch penodol fel un peth ond daeth yn beth arall oherwydd adborth gan ddefnyddwyr), mae'n atgyfnerthu ymhellach nad yw addasu yn arwydd o fethiant, ond yn arwydd o ddyfeisgarwch. Bydd dysgwyr sy'n profi newid yn eu prosiect ysgol – ac yn ei weld yn arwain at ganlyniad gwell – yn cario'r wers honno i ymdrechion yn y dyfodol.
- **Manteisio ar Dechnoleg ac Offer Modern:** Mae entrepreneuriaid heddiw yn gwneud defnydd helaeth o dechnoleg, a gall addysgwyr adlewyrchu hynny yn yr ystafell ddosbarth. Cyflwynwch ddysgwyr i offer digidol y mae entrepreneuriaid yn eu defnyddio, a all hefyd wneud prosiectau'n fwy deniadol. Gall offer arolwg ar-lein ganiatáu iddynt wneud ymchwil marchnad gyflym neu gasglu adborth ar eu syniad gan gyfoedion. Gall gemau efelychu efelychu agweddau ar redeg busnes neu reoli adnoddau. Mae hyd yn oed rhywbeth mor syml â defnyddio taenlen ar gyfer cynllunio cyllideb ar brosiect dosbarth yn dysgu sgiliau gwerthfawr. Yn ogystal, trafodwch sut mae technoleg yn galluogi arloesedd; er enghraifft, gallai dysgwyr archwilio sut y gellir cymhwyso technoleg sy'n dod i'r amlwg (fel argraffu 3D, codio, neu gyfryngau cymdeithasol) yn eu prosiectau.

athro'n arwain ac yn strwythuro profiadau sy'n gwrthio dysgwyr i feddwl yn feirniadol ac yn greadigol. Dros amser, mae arferion o'r fath yn creu arferion arloesi. Gall hyd yn oed newidiadau bach (un prosiect agored neu ymarfer meddwl wythnosol) wneud gwahaniaeth sylweddol yn y ffordd y mae dysgwyr yn mynd ati i wynebu eu heriau. O'u cymhwyso'n gyson, mae'r strategaethau ystafell ddosbarth hyn yn cynhyrchu graddedigion sydd nid yn unig yn wybod mewn cynnwys academaidd, ond sydd hefyd yn chwilio'n reddfol am ffyrdd o wella'r byd o'u cwmmpas ac sydd â'r sgiliau i weithredu ar eu syniadau.

Heriau ac Atebion wrth Feithrin Entrepreneuriaeth mewn Ysgolion

Mae gweithredu meddwl entrepreneuriaidd mewn addysg yn hynod werthfawr, ond nid yw heb heriau. Gall ysgolion ac athrawon ddod ar draws sawl rhwystr ar y llwybr i feithrin arloesedd. Gall bod yn ymwybodol o'r heriau hyn – a strategaethau i fynd i'r afael â nhw – sicrhau bod ymdrechion yn gynaliadwy ac yn effeithiol. Isod mae rhai heriau cyffredin a ffyrdd y gall ysgolion eu goresgyn:

1. **Cwricwlwm Anhyblyg:** Un o'r rhwystrau mwyaf yw'r pwysau i gwmpasu cynnwys academaidd helaeth a all wneud athrawon yn betrusgar i ddyrannu amser ar gyfer prosiectau agored. Efallai y bydd addysgwyr yn poeni, os byddant yn treulio gormod o amser ar weithgareddau entrepreneuriaeth, na fyddant yn cwblhau'r cwricwlwm gofynnol. **Datrysiad:** Yn hytrach na gweld prosiectau arloesi fel pethau ychwanegol, gall ysgolion fapio gweithgareddau entrepreneuriaidd i amcanion y cwricwlwm. Er enghraifft, gellir cynllunio tasg ddysgu sy'n seiliedig ar brosiectau i gyrraedd nifer o ganlyniadau dysgu ar draws pynciau (gan fod felly'n ffordd effeithlon o gwmpasu cynnwys). Os yw cwricwlwm gwyddoniaeth yn gofyn am addysgu am drydan a chwricwlwm mathemateg am drin data, gall prosiect sy'n dylunio dyfais drydanol syml ac yn arolygu defnyddwyr gwmpasu'r ddau. Mae llawer o sgiliau a ddatblygwyd mewn dysgu entrepreneuriaidd (meddwl yn feirniadol, cyfathrebu effeithiol, mathemateg gymhwysol, ymholiad gwyddonol) yn cyd-fynd â safonau addysgol presennol. Mae hefyd yn ddefnyddiol dechrau'n fach: gall athrawon ddechrau gydag un prosiect neu ddigwyddiad undydd sy'n ategu uned, a thrwy hynny gyfoethogi yn hytrach na dreilio'r cwricwlwm a gynlluniwyd.
2. **Diffyg Amser ac Adnoddau i Athrawon:** Gall llunio a goruchwilio prosiectau entrepreneuriaidd ofyn am amser ac ymdrech sylweddol gan athrawon. Efallai y bydd rhai athrawon yn teimlo nad oes ganddynt yr arbenigedd na'r deunyddiau i redeg, dyweder, prosiect busnes bach. **Datrysiad:** Darparu datblygiad proffesiynol a chefnogaeth adnoddau i athrawon. Gall gweithdai neu sesiynau hyfforddi ar ddysgu seiliedig ar brosiectau, meddwl dylunio, neu addysg fenter hybu hyder athrawon a rhoi strategaethau parod iddynt. Gall rhannu straeon llwyddiant a chynlluniau gwersi ymhlith staff hefyd ysgafnhau'r baich cynllunio. Gall athrawon sydd wedi rhedeg prosiect llwyddiannus fentora eraill neu gyfrannu at ystorfa o syniadau prosiect. Gallai ysgolion hefyd addasu amserlenni i ganiatáu ar gyfer cyd-ddysgu neu gydweithio athrawon ar brosiectau entrepreneuriaeth, fel bod y llwyth gwaith yn cael ei rannu. Mae defnyddio adnoddau allanol yn rhyddhad arall: mae llawer o adnoddau cwricwlaidd am ddim yn bodoli (pecynnau cymorth,

Gall pob athro addasu'r strategaethau hyn i gyd-fynd â'u pwnc, grŵp oedran y dysgwr, a'r adnoddau sydd ar gael. Yr hyn sy'n gyffredin yw bod dysgwyr yn gyfranogwyr gweithredol ac yn aml yn ysgogwyr eu dysgu, yn hytrach na derbynwyr goddefol. Mae'r 22

cynlluniau gwersi, llwyfannau ar-lein) ar gyfer addysg entrepreneuriaeth. Dylid annog athrawon i ddefnyddio ac addasu'r rhain yn hytrach nag ailddyfeisio'r olwyn ar gyfer pob gweithgaredd. Yn ogystal, gall ymgysylltu â gwirfoddolwyr cymunedol neu rieni fel y trafodwyd gennym ddarparu dwylo a gwybodaeth ychwanegol. Os yw deunyddiau neu gronfeydd yn broblem, gallai ysgolion geisio grantiau bach (gan fusnesau lleol neu elusennau addysgol) i gefnogi labordai arloesi neu ddeunyddiau prosiect. Gall hyd yn oed cyllid cymedrol ddarparu pethau fel cyflenwadau gofod i wneuthurwyr neu gyfalaf cychwynnol ar gyfer menter dysgwyr, ac yn aml mae sefydliadau lleol yn fodlon cefnogi mentrau arloesi ieuenctid.

3. Ofn Masnacheiddiaeth neu Bryderon Moesegol:

Mae rhai addysgwyr a rhieni'n poeni bod "entrepreneuriaeth mewn ysgolion" yn golygu gwthio meddylfryd sy'n cael ei yrru gan elw ar blant neu orbwysleisio busnes ar draul allgaredd. Gall fod ofn bod siarad am arian neu fusnesau newydd yn amhriodol neu y gallai annog materoliaeth. **Datrysiaid:** Fframio meddwl entrepreneuriaid yn glir o ran creu gwerth, creadigrwydd a datrys problemau, nid elw yn unig. Pwysleisiwch mai nod y rhaglen yw datblygu sgiliau fel menter, gwaith tîm ac arloesedd sy'n berthnasol yn eang mewn bywyd ac sy'n fuddiol i'r gymdeithas. Gall ysgolion sicrhau bod cydbwysedd o brosiectau'n cynnwys entrepreneuriaeth gymdeithasol neu brosiectau gwasanaeth cymunedol, nid mentrau busnes yn unig. Drwy amlygu enghreifftiau o fentrau cymdeithasol a busnesau moesegol, mae athrawon yn dangos y gall entrepreneuriaeth fynd law yn llaw â chael effaith gadarnhaol. Mae hefyd yn ddefnyddiol ymgysylltu mewn deialog agored â rhieni a'r gymuned ynghylch yr hyn y mae addysg entrepreneuriaid yn ei olygu. Unwaith y bydd rhieni'n deall bod eu plant yn dysgu bod yn ddyfeisgar ac yn fentrus mewn ffyrdd a allai eu helpu i ddod yn lawfeddygon, artistiaid neu arweinwyr cymunedol – ac nid cael eu paratoi i fod yn deiconiaid busnes didostur – maent fel arfer yn dod yn gefnogol. Bydd ymgorffori trafodaethau am foeseg, cynaliadwyedd ac anghenion cymunedol mewn prosiectau entrepreneuriaeth yn lleddfu pryderon ymhellach, gan ddangos bod dysgwyr yn cael eu dysgu i ystyried canlyniadau ehangach eu syniadau.

4. Amharodrwydd Dysgwyr a Galluoedd Amrywiol: Ni

fydd pob dysgwr yn neidio wrth y syniad o brosiectau heb strwythur neu ymgymryd â rolau arweinyddiaeth. Gall rhai fod yn swil, eraill wedi arfer rhagori mewn tasgau traddodiadol ac yn ofni risg, a gallai rhai gael trafferth gyda gwaith tîm neu dasgau agored. **Datrysiaid:** Gwahaniaethu a sgaffaldio dysgu entrepreneuriaid yn union fel y byddech chi'n dysgu academiaidd. Dechreuwch gyda gweithgareddau sy'n sicrhau llwyddiannau cynnar i bawb. Er enghraifft, gallai tasgau cychwynnol fod mewn grwpiau neu barau bach iawn, neu gyda rolau wedi'u diffinio'n glir fel y gall dysgwyr swil neu ansicr ymlacio (gallai un dysgwr wneud ymchwil, mae un arall yn gwneud poster. Yn ddiweddarach, gallant gyfnewid rolau wrth i hyder feithrin). Addysgu sgiliau gwaith tîm yn benodol; peidiwch â thybïo bod dysgwyr yn gwybod sut i gydweithio'n effeithiol. Gosodwch normau ar gyfer gwrandio parchus a rhannu syniadau ac ymyrryd yn ôl yr angen i arwain dynameg grŵp. I'r rhai sy'n ofni methu neu sy'n berffeithwyr, cynnwys methiannau risg isel yn

fwriadol mewn trafodaethau ystafell ddosbarth (fel heriau cyflym lle mae'r nod mewn gwirionedd yw dod o hyd i'r hyn nad yw'n gweithio) i ysgafnhau'r awyrgylch o amgylch gwneud llanast. Gall helpu i dynnu sylw at y ffaith, mewn arloesedd, bod gan bawb gryfder: gallai un dysgwr fod yn wych am feddwl am syniadau, un arall am drefnu cynlluniau, un arall am adeiladu neu dynnu llun. Drwy werthfawrogi gwahanol gyfraniadau (creadigol, dadansoddol, technegol, rhyngbersonol), gall dysgwyr amrywiol weld lle iddyn nhw eu hunain mewn prosiect. Dathlwch gynnydd ac ymdrech yn aml, yn enwedig i ddysgwyr sydd wedi camu allan o'u parth cysur. Dros amser, wrth i ddysgwyr brofi hwyl a boddhad creu rhywbeth eu hunain, mae eu hamharodrwydd fel arfer yn pylu ac yn cael ei ddisodli gan falchder yn eu cyflawniadau.

5. Cynaliadwyedd Rhaglenni: Mae llawer o ysgolion yn

cychwyn menter entrepreneuriaeth gyda brwdfrydedd ond gall ei gadw i fynd flwyddyn ar ôl blwyddyn fod yn heriol, yn enwedig os yw athro pencampwr yn gadael neu os bydd y cyllid cychwynnol yn dod i ben. **Datrysiaid:** Sefydlu'r rhaglen a'i hymgorffori yn strwythurau'r ysgol. Yn hytrach na dibynnu ar un athro angerddol, crëwch bwyllgorau neu weithgorau sy'n cynnwys nifer o staff (a hyd yn oed dysgwyr) i gynllunio ac adolygu gweithgareddau entrepreneuriaeth bob blwyddyn. Ymgorffori prosiectau allweddol yn y calendr (er enghraifft, gwneud y ffair arloesi yn ddigwyddiad blynyddol) fel eu bod yn dod yn rhan o draddodiad yr ysgol. Chwiliwch am bartneriaethau parhaus – gall perthynas hirdymor â chymdeithas fusnes leol neu brifysgol ddarparu parhad hyd yn oed os bydd staff yn newid. Byddwch yn addasadwy: adolygwch yr hyn a weithiodd a'r hyn na weithiodd, a byddwch yn barod i esblygu'r dull. Mae rhaglen addysg entrepreneuriaid gynaliadwy yn un sy'n parhau i fod yn hyblyg ac yn ymatebol i fuddiannau dysgwyr ac amgylchiadau allanol.

Drwy ragweld yr heriau hyn a mynd i'r afael â nhw'n rhagweithiol, gall ysgolion ymgorffori meddwl entrepreneuriaid mewn addysg mewn ffordd barhaol. Nid yw presenoldeb rhwystrau yn dangos bod y syniad yn ddiffygiol – yn hytrach, mae'n adlewyrchu bod unrhyw arloesedd addysgol yn gofyn am addasu ac ymrwymiad. Gyda datrys problemau creadigol (yn briodol, yr union sgil yr ydym am ei ddysgu i ddysgwyr), gall addysgwyr oresgyn y rhwystrau hyn. Mewn gwirionedd, gall cynnwys dysgwyr wrth ddatrys rhai o'r heriau hyn (fel darganfod sut i redeg prosiect ar gyllideb dynn, neu sut i gynnwys cyd-ddisgybl sydd fel arfer wedi ymddieithrio) ddod yn wers mewn entrepreneuriaeth ynddo'i hun. Yn y pen draw, mae'r ymdrech i oresgyn yr heriau hyn yn cael ei gwobrwyo gan weld dysgwyr yn llawn syniadau, yn mynd i'r afael â phroblemau gyda brwdfrydedd, ac yn tyfu i fod yn arloeswyr galluog.

Casgliad

Mae meddwl entrepreneuriaid mewn addysg yn fwy na gair poblogaidd – mae'n ddull trawsnewidiol sy'n paratoi dysgwyr ar gyfer gofynion yr unfed ganrif ar hugain. Drwy feithrin arloesedd, creadigrwydd a menter mewn ysgolion, rydym yn gwneud mwy na dysgu dysgwyr sut i ddechrau busnesau; rydym yn grymuso pobl ifanc i gymryd rheolaeth o'u dysgu a'u dyfodol. Maent yn dysgu gweld heriau fel cyfleoedd, i gydweithio a chyfleu eu syniadau, ac i adlamu ar ôl anawsterau gyda doethineb newydd. Dyma rinweddau a fydd o gymorth iddynt ni waeth pa lwybr a ddewisant mewn bywyd.

Meithrin Ymarfer Myfyriol

Celfyddyd Hunanwerthuso Ystyrlon

Cyflwyniad

Mae ymarfer myfyriol yn fwy na gair poblogaidd; mae'n gonglfaen twf proffesiynol a rhagoriaeth addysgol. Yn ystafelloedd dosbarth deinamig heddiw, lle mae cefndir pob dysgwr, gan gynnwys y rhai sydd â thrawma neu anghenion cymhleth, yn mynnu dull tosturiol, mae'r gallu i werthuso ymarfer rhywun yn feirniadol yn dod yn anhepgor. Mae'r erthygl hon yn dadansoddi celfyddyd hunanwerthuso ystyrlon, gan gynnig strategaethau manwl i arweinwyr ysgolion, athrawon a chynorthwyrwyr addysgu i feithrin diwylliant myfyriol sy'n meithrin twf personol ac amgylchedd dysgu cefnogol a gwydn.

Mae lleoliadau addysgol modern yn gynyddol amrywiol ac yn esblygu'n gyflym. Ynghanol newidiadau cyflym mewn addysgeg, technoleg ac anghenion dysgwyr, mae arfer myfyriol yn cynnig dull strwythuredig o welliant parhaus. I arweinwyr ysgolion, nid yw hunanwerthuso myfyriol yn ymwneud â thwf personol yn unig—mae'n gosod y naws ar gyfer sefydliad cyfan. I ymarferwyr ystafell ddosbarth a staff cymorth, mae'n darparu'r fframwaith i addasu, ymateb a mireinio dulliau addysgu i ddiwallu gofynion unigryw pob dysgwr. Drwy archwilio profiadau llwyddiannus a heriol yn feirniadol, mae addysgwyr yn trawsnewid rhyngweithiadau bob dydd yn gyfleoedd sylweddol ar gyfer gwelliant ac arloesedd.

Ail-fframio Ymarfer Myfyriol: Golwg Agosach

Diffinio Ymarfer Myfyriol

Ymarfer myfyriol yw'r broses systematig o feddwl yn ddwfn ac yn feirniadol am brofiadau addysgu rhywun. Wedi'i ysbrydoli gan feddylwyr fel John Dewey a Donald Schön, mae'n cynnwys symud y tu hwnt i atgofion yn unig i ddadansoddiad cynhwysfawr o brofiadau, penderfyniadau a chanlyniadau. Mae addysgwyr sy'n ymgymryd â'r arfer hwn nid yn unig yn adrodd yr hyn a ddigwyddodd yn eu hystafelloedd dosbarth ond hefyd yn cwestiynu pam y datblygodd digwyddiadau fel y gwnaethant—gan integreiddio mewnwelediadau gwybyddol ac emosiynol.

Yn hytrach na bod yn ddigwyddiad sengl, mae myfyrio yn broses gylchol; mae pob cylch yn mireinio meddwl, yn llywio ymarfer, ac yn tywys gweithredu yn y dyfodol. Yn y modd hwn, mae pob gwers, rhyngweithio â dysgwyr, a phenderfyniad polisi yn dod yn wahoddiad i dyfu, gan annog addysgwyr i droi heriau yn gyfleoedd i ddysgu.

Ymarfer Myfyriol ar Waith: Y Tu Hwnt i Ddadansoddiad Lefel Arwynebol

Un peth yw cynnal adolygiad byr ar ddiwedd gwers; peth arall yw cofleidio haenau dyfnach o fyfyrrio. Mae ymarfer myfyriol gwirioneddol yn gofyn am archwilio'r rhagdybiaethau sylfaenol, y rhyngweithiadau di-lafar, a'r rhagfarnau cudd sy'n dylanwadu ar ymddygiad yn yr ystafell ddosbarth. Mae'r broses hon yn aml

yn cynnwys cydnabod gwendidau emosiynol a deall safbwyntiau sy'n seiliedig ar drawma. I athrawon, gall deall pam mae rhai dulliau'n atseinio (neu'n methu) gyda dysgwyr sydd wedi profi trawma arwain at arferion addysgu mwy empathig ac ymatebol sy'n atgyfnerthu cynhwysiant.

Manteision Aml-agwedd Bod yn Fyfyriol

Dyfnhau Hunan-ymwybyddiaeth a Chymhwysedd Proffesiynol

Yn ei hanfod, mae ymarfer myfyriol yn gwella hunanymwybyddiaeth. Drwy graffu'n rheolaidd ar ddulliau addysgu, rheoli dosbarth, a rhyngweithiadau rhyngbersonol, mae addysgwyr yn datblygu mewnwelediad cliriach i'w cryfderau personol a'r meysydd sydd angen eu mireinio ymhellach. Mae'r hunanymwybyddiaeth uwch hon yn trosi'n ddatblygiad proffesiynol wedi'i dargedu. Pan fyddwch chi'n gwybod yn union pa sgiliau sydd angen eu mireinio—boed mewn ymgysylltu, cyflwyno, neu empathi—gallwch geisio hyfforddiant arbenigol sy'n arwain at welliant mesuradwy.

Gwella Canlyniadau Dysgwyr Drwy Addysgu Ymatebol

Mae trawsnewid mewnwelediadau personol yn ymarfer o fudd uniongyrchol i ddysgwyr. Mae addysgwyr myfyriol yn addasu strategaethau addysgu i gyd-fynd ag anghenion dysgwyr unigol, gan sicrhau bod gwersi'n ddiddorol ac yn hygyrch. Drwy werthuso effeithiolrwydd gwahanol ddulliau addysgu—efallai ymgorffori technegau mwy rhyngweithiol neu sensitif i drawma—gall athrawon wneud penderfyniadau gwybodus sy'n gwella ymgysylltiad ac yn arwain at ganlyniadau dysgu gwell. Mae'r dull ymatebol hwn yn hanfodol mewn amgylcheddau lle mae profiad pob dysgwr yn unigryw ac amlochrog.

Meithrin Amgylchedd Cefnogol a Chydweithredol

Pan fydd addysgwyr yn rhannu eu mewnwelediadau myfyriol, mae diwylliant o agoredrwydd a pharch at ei gilydd yn gwreiddio. Mae'r tryloywder hwn yn meithrin twf unigol wrth adeiladu ethos cyfunol o ddysgu parhaus ymhlith staff. Mae arsylwadau gan gymheiriaid a thrafodaethau tîm yn ysgogi safbwyntiau ffres a strategaethau arloesol, gan droi hunanfyfrio yn ased cymunedol sy'n sbarduno llwyddiant ar draws yr ysgol.

Strategaethau i Ymgorffori Ymarfer Myfyriol

Er mwyn i ymarfer myfyriol gyflawni ei botensial llawn, rhaid ei integreiddio'n ymwybodol i drefn ddyddiol. Dyma sawl strategaeth i ddyfnhau—nid ticio blwch yn unig—y broses fyfyriol gan gadw'r drafodaeth gyffredinol yn gryno.

1. Cynnal Dyddiadur Myfyriol

Mae dyddiadur myfyriol yn fwy na dyddiadur; mae'n offeryn ar gyfer meddwl dadansoddol. Gall addysgwyr gofnodi manylion pob gwers, gan nodi canlyniadau gwrthrychol ochr yn ochr â theimladau goddrychol. Ystyriwch yr awgrymiadau hyn:

- **Cysondeb:** Sefydlwch drefn—bob dydd neu bob wythnos—pan fyddwch chi'n dogfennu digwyddiadau a mewnwelediadau.
- **Gwerthusiad Gonest:** Cydnabod llwyddiannau a methiannau. Mae dilysrwydd yn paratoi'r ffordd ar gyfer twf gwirioneddol.

- **Cysylltu Damcaniaeth ag Ymarfer:** Cysylltwch eich profiadau â damcaniaethau addysgol sefydledig neu ddulliau sy'n seiliedig ar drawma, a thrwy hynny ddyfnhau eich dealltwriaeth.
- **Cofnodion sy'n Canolbwyntio ar Weithredu:** Gorffennwch gyda nodau penodol, ymarferol sy'n deillio'n uniongyrchol o'ch myfyrdodau.

2. Mabwysiadu Fframweithiau Strwythuredig

Gall fframweithiau strwythuredig fel Cylch Myfyriol Gibbs arwain dadansoddiad dyfnach. Mae chwe cham y model hwn yn annog addysgwyr i ddadansoddi profiadau yn gynhwysfawr:

Llwyfan	Ffocws Dyfnach
Disgrifiad	Canolbwyntiwrch ar y naratif ffeithiol, gan sicrhau bod dylanwadau allanol a chyddestun yr ystafell ddosbarth wedi'u dogfennu'n llawn.
Teimladau	Dadansoddwch ymatebion mewnol—archwiliwch nid yn unig yr hyn a deimloch ond pam y daeth yr emosiynau hynny i'r amlwg mewn ymateb i ddeinameg benodol yn yr ystafell ddosbarth neu bwysau allanol.
Gwerthusiad	Pwyswch yr hyn a weithiodd yn dda yn erbyn yr hyn na weithiodd, gan asesu adborth uniongyrchol a chanlyniadau tymor hwy yn y broses ddysgu.
Dadansoddiad	Datgelu patrymau sylfaenol, gan ystyried sut y gallai credoau personol, ffactorau diwylliannol ac amrywiaeth dysgwyr fod wedi dylanwadu ar y profiad.
Casgliad	Myfyriwrch ar strategaethau amgen a nodwch wersi sy'n herio'ch rhagdybiaethau, a thrwy hynny ehangu'ch pecyn cymorth addysgeg.
Cynllun Gweithredu	Crefftwch gynllun manwl sy'n cynnwys addasiadau tymor byr a nodau datblygiadol tymor hir, gan dynnu ar adborth gan gymheiriaid a datblygiad proffesiynol pellach.

3. Manteisio ar Arsylwi gan Gyfoedion ac Adborth Adeiladol

Mae cymryd rhan mewn arsylwi gan gymheiriaid yn trawsnewid myfrio ynysig yn ddysgu cydweithredol. Trefnwch arsylwadau ystafell ddosbarth cilyddol lle mae adborth wedi'i strwythuro a'i angori yn yr arfer gorau. Y dull hwn:

- **Yn Atgyfnerthu Ymddiriedaeth:** Yn sefydlu amgylchedd cefnogol lle derbynnir adborth fel ymgais ar y cyd i ragoriaeth.
- **Yn Adeiladu Cymuned Myfyriol:** Yn hwyluso deialog reolaidd ac adeiladol ymhlith addysgwyr â gwahanol lefelau o brofiad, gan gyfoethogi safbwyntiau a meithrin cymunedau addysgol cadarn.
- **Yn ymgorffori Mentora:** Ynparu addysgwyr profiadol â chydweithwyr newydd, gan sicrhau bod ymarfer myfyriol yn cael ei gefnogi gan ddoethineb ac arweiniad.

4. Integreiddio Technoleg yn Feddylgar

Gall offer digidol wella proses fyfyriol ddyfnach wrth gadw dogfennaeth yn drefnus ac yn hygyrch:

- **Portffolios Digidol:** Casglwch gynlluniau gwersi, cofnodion dyddiadur myfyriol, a recordiadau fideo mewn storfa ddigidol ganolog sy'n hawdd ailymweld â hi.

- **Dadansoddi Fideo:** Defnyddiwrch recordiadau i arsylwi nid yn unig ar gyfathrebu di-eiriau ond hefyd sut mae dulliau damcaniaethol yn cael eu rhoi ar waith yn ymarferol mewn sefyllfaoedd ystafell ddosbarth deinamig.
- **Cymunedau Ar-lein:** Ymgysylltu â llwyfannau rhithwir sy'n ymroddedig i ymarfer myfyriol, gan ddarparu mannau i gyfnewid profiadau gydag addysgwyr o gyd-destunau amrywiol.

5. Dynodi Amser Canolbwyntiedig ar gyfer Myfyrio

Yn hytrach na disgwyl i fewnwelediadau ddod i'r amlwg yn ddigymell, neilltuwch amser yn fwriadol ar gyfer myfyrio:

- **Rowndiau Myfyrio wedi'u Trefnu:** Ymgorfforwch sesiynau myfyrio byr, wedi'u ffocysu, yn yr amserlen wythnosol i feithrin cysondeb.
- **Gweithdai Proffesiynol:** Cymerwch ran mewn—neu trefnwch—weithdai sy'n canolbwyntio'n llwyr ar ymarfer myfyriol, gan sicrhau bod yr amser hwn wedi'i gysgodi rhag tynnu sylw bob dydd.
- **Encilfeydd Myfyrio Holistaidd:** Camwch i ffwrdd o'r drefn arferol o bryd i'w gilydd gydag encilfeydd strwythuredig sy'n caniatáu archwilio a thrafod yn fanwl, gan bontio damcaniaeth â gweithrediad ymarferol.

Adeiladu Diwylliant Myfyrio mewn Ysgolion

Gall diwylliant ysgol naill ai feithrin neu atal arfer myfyriol. Pan fydd arweinyddiaeth yn gwerthfawrogi hunanarfarnu'n agored, mae'n anfon neges glir bod gwelliant parhaus yn cael ei ddisgwyl a'i ddathlu.

1. Arwain Trwy Hunanfyfyrio Dilys

Dylai arweinwyr fodelu arfer myfyriol drwy drafod eu heriau a'u meysydd twf eu hunain yn agored. Mae'r dull hwn nid yn unig yn dad-ddirgelwch hunanfeirniadaeth ond hefyd yn annog staff i ystyried myfyrio fel rhan annatod o ragoriaeth broffesiynol yn hytrach na dim ond arwydd o wendid.

2. Ymgorffori Myfyrdod mewn Datblygiad Proffesiynol

Mae sesiynau rheolaidd, strwythuredig sy'n canolbwyntio ar dechnegau myfyriol yn sicrhau bod myfyrio yn fwy na gweithgaredd achlysurol. Gall gweithdai datblygiad proffesiynol ymgorffori adborth gan gymheiriaid, dadansoddi senarios, ac integreiddio strategaethau sy'n seiliedig ar drawma—gan gyfoethogi'r broses fyfyriol a gwella ansawdd addysgu.

3. Creu Llwyfannau Cydweithredol

Mae sefydlu Cymunedau Dysgu Proffesiynol (PLCs) neu rwydweithiau myfyriol pwrpasol yn darparu tir ffrwythlon ar gyfer cyfnewid syniadau a dadansoddi dwfn. Dylid cynllunio'r llwyfannau hyn i gefnogi trafodaethau gonest, dathlu llwyddiannau, ac ymdrin â heriau ar y cyd fel bod myfyrio yn dod yn fenter barhaus a rennir.

4. Gwobrwyo Mentrau Myfyriol

Cydnabod a gwobrwyo'r rhai sy'n ymrwymo i arferion myfyriol. Boed drwy wobrau, anrhydeddau proffesiynol, neu gyfrifoldeb cynyddol, mae cydnabod cyflawniadau myfyriol yn atgyfnerthu ei werth ac yn ysgogi ymgysylltiad parhaus ar draws corff y staff.

Llywio Heriau Ymarfer Myfyriol

Er ei fod yn werthfawr iawn, nid yw myfyrio dwfn heb ei heriau. Mae cydnabod a mynd i'r afael â'r rhwystrau hyn yn hanfodol ar gyfer twf cynaliadwy ac ystyrlon.

1. Rheoli Amser yn Effeithiol

Amser yw'r adnodd prinnaf i addysgwyr yn aml. I fynd i'r afael â'r her hon, integreiddiwrch eiliadau myfyriol byr i drefn ddyddiol. Gall hyd yn oed ychydig funudau ffocws ar ôl dosbarth roi mewnwelediadau gwerthfawr.

2. Cofleidio Bregusrwydd

Mae hunanwerthuso'n naturiol yn gwahodd bregusrwydd. Fodd bynnag, gall deall bod anghysur yn rhan o dwf personol a phroffesiynol drawsnewid petruster yn rymuso. Drwy feithrin diwylliant lle mae bregusrwydd yn cwrrd ag empathi a chefnogaeth, mae addysgwyr yn troi eiliadau heriol o bosibl yn gyfleoedd ar gyfer gwelliant gwirioneddol.

3. Goresgyn Gwrthwynebiad i Newid

Nid yw pob addysgwr yn cydnabod gwerth ymarfer myfyriol ar unwaith. Gall dangos manteision pendant—trwy ddata, straeon llwyddiant, a thystiolaethau gan gymheiriaid—helpu i newid canfyddiadau. Mae teilwra dulliau myfyriol i gyd-fynd ag amrywiol arddulliau addysgu yn sicrhau bod myfyrio'n parhau i fod yn hygyrch, yn ystyrlon yn bersonol, ac yn ddi-fygythiad.

Cynnal Twf Proffesiynol Parhaus

Mae taith ymarfer myfyriol yn gylch parhaus o fewnwelediad, addasu a dysgu parhaus. Mae'r manteision yn ymestyn ymhell y tu hwnt i dwf unigol, gan ddylanwadu ar y gymuned addysgol ehangach ac yn y pen draw gwella canlyniadau i bob dysgwr.

Trosi Myfyrdod yn Weithredu

Er mwyn i fyfyrion gael effaith barhaol, rhaid trawsnewid mewnwelediadau yn gamau gweithredu pendant:

- **Gosod Nodau Mesuradwy:** Nodwch feysydd manwl gywir i'w gwella—boed mewn rheolaeth ystafell ddosbarth, addysgu gwahaniaethol, neu ddulliau sy'n seiliedig ar drawma.
- **Monitro Cynnydd:** Ailedrychwch ar eich cynllun gweithredu yn rheolaidd ac addaswch ef mewn ymateb i ddeinameg yr ystafell ddosbarth sy'n esblygu.
- **Dathlwch Fomentiau Dysgu:** Cydnabod cyflawniadau bach a mawr, gan atgyfnerthu'r arfer o fyfyrion fel rhan annatod o dwf.

Casgliad

Nid yw hunanwerthuso ystyrlon yn ddewis ychwanegol mewn ymarfer addysgol—dyma'r peiriant sy'n gyrru rhagoriaeth broffesiynol ac ymgysylltiad dyfnach â dysgwyr. Drwy droi pob her yn yr ystafell ddosbarth yn gyfle i gael dealltwriaeth ddyfnach, mae addysgwyr yn meithrin amgylcheddau lle gall addysgu a dysgu ffynnu. Mae pob myfyrdod ystyriol yn cyfrannu at ddiwylliant ehangach o dwf a gwydnwch sy'n fuddiol i ysgolion a chymunedau fel ei gilydd. Mae cofleidio ymarfer myfyriol yn addewid o ddysgu gydol oes—ymrwymiad i ymateb yn barhaus i fewnwelediadau mewnol a newidiadau allanol. Wrth i chi fireinio'ch ymarfer trwy hunanwerthuso gonest a deialog gydweithredol, nid yn unig rydych chi'n perffeithio'ch crefft ond hefyd yn gosod y llwyfan ar gyfer dyfodol lle mae addysg yn parhau i fod yn ddeinamig, yn gynhwysol, ac yn hynod effeithiol.

Addysgu sy'n Wybodus o Drawma Deall Ymddygiad Trwy lens Tosturiol

Cyflwyniad

Mewn ystafelloedd dosbarth heddiw, mae llawer o blant yn cario creithiau anweledig o brofiadau niweidiol. Mae trawma — a ddiffinnir fel unrhyw ddigwyddiad neu gyfres o ddigwyddiadau sy'n llethu gallu person i ymdopi — yn llawer mwy cyffredin ymhlith dysgwyr nag y gallai rhywun ei ddisgwyl. Mae ymchwil yn dangos bod mwyafrif o ddysgwyr (dros 60%) wedi profi profiadau niweidiol yn ystod plentynod (ACEs) neu straen cronig sy'n effeithio ar eu perfformiad yn yr ysgol. Ar unrhyw ddiwrnod penodol, gall hanner y dosbarth ddangos symptomau trawma. Ac eto, yn aml, mae addysgwyr yn teimlo'n anymarferol i gydnabod neu fynd i'r afael â'r materion hyn. Mae'r bwlch hwn rhwng anghenion dysgwyr a pharodrwydd staff yn tynnu sylw at frys mabwysiadu dull sy'n seiliedig ar drawma mewn addysg.

Mae addysgu sy'n seiliedig ar drawma yn fframwaith sy'n newid sut rydym yn deall ac yn ymateb i ymddygiad dysgwyr. Yn lle gweld camymddygiad fel torri rheolau yn unig, mae'r dull hwn yn cydnabod y gall ymddygiadau heriol ddeillio o drawma yn y gorffennol neu anghenion heb eu diwallu gan ddysgwr. Fel y mae'r Undeb Addysg Cenedlaethol yn ei ddisgrifio, mae ymarfer sy'n seiliedig ar drawma yn gofyn "Beth sydd wedi digwydd i chi?" yn hytrach na "Beth ydych chi wedi'i wneud?" wrth fynd i'r afael ag ymddygiad. Mewn geiriau eraill, mae'n galw ar addysgwyr i ddehongli gweithredoedd gyda thrugaredd a chyddestun. Drwy ddeall effaith trawma ar blant a meithrin amgylchedd diogel a chefnogol, gall staff ysgolion helpu dysgwyr yn well i wella a dysgu. Mae'r adroddiad hwn yn

archwilio egwyddorion craidd addysgu sy'n seiliedig ar drawma, sut mae trawma yn dylanwadu ar ymddygiad dysgwyr, a strategaethau i ysgolion ac athrawon ymateb trwy lens dosturiol.

Effaith Trawma ar Ymddygiad Dysgwyr

Gall profiadau trawmatig — fel cam-drin, esgeulustod, colled, trais, neu anawsterau eraill — gael effeithiau dwys a pharhaol ar ddatblygiad ac ymddygiad plentyn. Mae ymchwil niwrowyddoniaeth a seicoleg ddatblygiadol yn dangos y gall trawma plentynod newid datblygiad yr ymennydd yn llythrennol. Yn aml, mae plant sy'n profi anawsterau sylweddol yn byw mewn cyflwr o straen ac ofn uchel, a all amharu ar aeddfedu systemau allweddol yr ymennydd. Gall trawma mewn plant arwain at ofn parhaus, gor-gyffro (bywiogrwydd "ymladd neu ffoi" cyson), llai o swyddogaeth weithredol, ac anhawster gyda rheoleiddio emosiynol a rhyngweithiadau cymdeithasol. Yn ei hanfod, gall ymennydd plentyn sydd wedi'i drawmateiddio ddod yn oroesi yn hytrach na myfyrio'n dawel. Er enghraifft, gall rhannau o'r ymennydd fel yr amygdala (sy'n canfod bygythiadau) ddod yn or-sensitif, tra gall yr ardaloedd rhagflaenol sy'n llywodraethu rheoli ysgogiadau a rhesymu fod heb eu datblygu'n ddigonol. Gall trawma datblygiadol effeithio'n negyddol ar alluoedd datrys problemau plentyn, rheoleiddio hormonau straen, a'i allu i ffurfio ymlyniadau. Mae'r newidiadau niwrolegol ac emosiynol hyn yn aml yn amlygu yn yr ystafell ddosbarth mewn ffyrdd y gellir eu camgymryd am gamymddygiad bwriadol neu broblemau dysgu.

Mae deall sut y gallai trawma ddod i'r amlwg mewn ymddygiad o ddydd i ddydd yn hanfodol i addysgwyr. Gall dysgwyr sydd wedi bod trwy drawma arddangos ystod eang o ymddygiadau ymdopi. Mae amlygiadau cyffredin yn cynnwys ymddygiad ymosodol neu ffrwydradau dig, tynnu'n ôl ac ymddieithrio oddi wrth eraill, glynu'n eithafol neu angen am sylw, anhawster canolbwyntio, byrbwyltra, neu ymatebion anarferol i straenwyr cyffredin. Yn hollbwysig, mae'r ymddygiadau hyn yn aml yn ymatebion addasol a ddatblygodd y plentyn i ymdopi ag amgylcheddau anhrefnus neu fygythiol, yn hytrach na herfeiddiad bwriadol. Mewn llawer o achosion, mae pobl ifanc sy'n dangos "ymddygiad heriol" parhaus wedi bod yn agored i drawma ar gyfraddau uwch na'u cyfoedion. Gall yr ymddygiad fod yn fath o gyfathrebu, gan arddangos poen emosiynol neu gamreoleiddio na all y dysgwr ei fynegi mewn geiriau. Er enghraifft, gallai'r hyn sy'n edrych fel tantrum dros rwystr bach fod yn ymateb ymladd-neu-ffoi a sbardunir gan atgoffa (ymwybodol neu anymwybodol) o niwed yn y gorffennol. Yn yr un modd, gallai dysgwr sy'n ymddangos yn ddifater neu'n gwrthod cymryd rhan fod wedi cau i lawr yn emosiynol oherwydd iselder neu ddiffyg ymddiriedaeth sy'n gysylltiedig â thrawma. Mae'n hanfodol cydnabod nad dewis nac "agwedd wael" syml yw'r gwahaniaethau ymddygiadol hyn, ond canlyniad datblygiad a mecanweithiau ymdopi sydd wedi newid. Yn fyr, mae ymddygiad yn aml yn neges: drwy edrych y tu hwnt i'r wyneb, gall athrawon ofyn pam mae dysgwr yn ymddwyn yn annheg neu'n encilio, yn hytrach na throï at gosb ar unwaith.

Mae persbectif sy'n seiliedig ar drawma yn dal bod "ymddygiad yn gyfathrebu", a'n tasg ni yw dehongli beth mae dysgwr mewn trallod yn ceisio'i fynegi neu ba angen nad yw'n cael ei ddiwallu. Mae'r lens dosturiol hon yn gwahodd addysgwyr i ymateb i gamymddwyn nid gyda dicter na gwaharddiad, ond gyda chwilfrydedd, gofal, a chefnogaeth briodol. Os yw dysgwr yn cynddeiriogi neu'n cau i lawr, mae'r athro sy'n seiliedig ar drawma yn ystyried pa ofn neu frifo allai fod yn gyrru'r ymddygiad hwnnw. Drwy ddangos empathi yn gyntaf a cheisio deall yr achosion gwreiddiol, rydym yn gosod y sylfaen ar gyfer ymyriadau effeithiol. Nid yw hyn yn golygu esgusodi ymddygiad niweidiol; yn hytrach, mae'n golygu mynd i'r afael ag ef mewn ffyrdd sy'n cydnabod hanes trawma'r plentyn ac yn osgoi ail-drawmateiddio. Gall ymateb cosbol fel gweiddi ar, ynysu, neu atal dysgwr sydd wedi'i drawmateiddio atgyfnerthu eu hymdeimlad o berygl neu gywilydd yn anfwriadol. I'r gwrthwyneb, nod ymateb sy'n seiliedig ar drawma yw gwneud i'r dysgwr deimlo'n ddiogel, wedi'i glywed, a'i gefnogi i ddysgu ffyrdd gwell o ymdopi. I grynhoi, mae trawma yn dylanwadu'n sylweddol ar ymddygiad a dysgu, ond pan fydd addysgwyr yn deall yr effaith hon, gallant drawsnewid eu dull o ddisgyblu a chefnogi o un o reolaeth i un o arweiniad tosturiol.

Egwyddorion Craidd Addysgu sy'n Wybodus o Drawma

Mae addysgu sy'n seiliedig ar drawma yn cael ei arwain gan set o egwyddorion craidd sy'n helpu i greu amgylchedd dysgu cefnogol i bob dysgwr. Mae'r egwyddorion hyn wedi'u mynegi mewn fframweithiau ymchwil ac ymarfer (er enghraifft, gan Weinyddiaeth Camddefnyddio Sylweddau a Gwasanaethau Iechyd Meddwl ac arbenigwyr addysg) ac yn darparu sylfaen ar gyfer sut y dylai staff ysgolion feddwl a gweithredu. Yn ei hanfod, mae dull sy'n seiliedig ar drawma yn seiliedig ar feithrin diogelwch, ymddiriedaeth, dewis, cydweithio, grymuso a sensitifwydd diwyllianol yn yr ystafell ddosbarth. Mae egwyddorion allweddol yn cynnwys:

- **Diogelwch:** Diogelwch corfforol ac emosiynol yw sylfaen ymarfer sy'n seiliedig ar drawma. Mae angen i ddysgwyr sydd wedi profi trawma deimlo'n

wirioneddol ddiogel yn eu hamgylchedd cyn y gallant ganolbwyntio ar ddysgu. Mae hyn yn cynnwys creu trefn ystafell ddosbarth dawe a rhagweladwy a lle mae dysgwyr yn cael eu hamddiffyn rhag niwed a bwlio. Mae rheolau clir yn erbyn trais neu bryfocio, awyrgylch croesawgar, ac oedolion sy'n parhau i fod yn dawe ac yn ofalgar hyd yn oed pan fydd dysgwyr yn aflonyddgar i gyd yn cyfrannu at ymdeimlad sylfaenol o ddiogelwch. Pan fydd plant yn teimlo'n ddiogel, gall eu hymennydd ddechrau ymlacio allan o'r modd goroesi.

- **Ymddiriedaeth a Thyloywder:** Yn aml, mae trawma yn amharu ar allu plentyn i ymddiried mewn oedolion, yn enwedig os yw ffigurau awdurdod wedi bod yn anghyson neu'n niweidiol yn y gorffennol. Felly, mae addysgwyr sy'n wybodus am drawma yn blaenoriaethu meithrin ymddiriedaeth trwy dryloywder a chysondeb. Gall athrawon feithrin ymddiriedaeth trwy gadw at eu gair, egluro newidiadau neu ddisgwyliadau'n glir, a bod yn onest ac yn deg ym mhob trafodaeth â dysgwyr. Mae rhagweladwyedd a dilyn drwedd yn allweddol; pan fydd dysgwyr yn gwybod beth i'w ddisgwyl gan oedolion ac yn eu gweld fel rhai dibynadwy, mae'n tawelu meddyliau'r rhai sydd wedi dysgu disgwyl brad neu anhrefn.
- **Cefnogaeth a Chysylltiad Cyfoedion:** Gall cymuned gyfoedion gefnogol glustogi effeithiau trawma. Mae dysgwyr sy'n teimlo'n gysylltiedig â chyd-ddisgyblion yn profi ymdeimlad o berthyn sy'n gwrthweithio unigedd, pryder, neu hunanwerth isel. Dylid meithrin rhyngweithiadau a chyfeillgarwch cadarnhaol rhwng cyfoedion yn yr ystafell ddosbarth. Gall addysgwyr annog cefnogaeth gan gyfoedion trwy hwyluso gweithgareddau grŵp, dysgu cydweithredol, a mentora ymhlith dysgwyr. Mae ymchwil yn dangos pan fydd gan ddysgwyr dderbyniad uwch gan gyfoedion ac yn teimlo ymdeimlad o berthyn, maent yn arddangos hunan-barch gwell a lefelau is o unigrwydd ac iselder.
- **Cydweithio a Chydfuddiannaeth:** Gall modelau addysgu awdurdodaidd, o'r brig i lawr, ail-greu anghydbwysedd pŵer yn anfwriadol y mae dysgwyr sydd wedi'u drawmateiddio yn eu gweld yn fygythiol. I'r gwrthwyneb, mae addysgu sy'n seiliedig ar drawma yn pwysleisio cydweithio rhwng athro a dysgwyr wrth greu diwylliant ystafell ddosbarth cadarnhaol. Gallai hyn olygu cynnwys dysgwyr wrth osod normau ystafell ddosbarth, datblygu cytundebau ymddygiad ar y cyd, neu roi rolau iddynt sy'n cyfrannu at y dosbarth. Pan fydd gan ddysgwyr lais ac yn gweithio gydag addysgwyr yn hytrach na theimlo bod pethau'n cael eu gwneud iddyn nhw, mae'n eu grymuso ac yn meithrin parch at ei gilydd. Mae cydweithio yn helpu i symud y ddeinameg o un o reolaeth i un o bartneriaeth, gan wneud i ddysgwyr deimlo eu bod yn cael eu parchu a'u buddsoddi yn eu dysgu a'u hymddygiad eu hunain.
- **Grymuso, Dewis, a Llais:** Yn aml, mae profiadau trawmatig yn cynnwys colli rheolaeth ac asiantaeth i blant. Felly, egwyddor bwysig yw grymuso dysgwyr trwy gynniig dewisiadau a llais iddynt yn eu dysgu. Pryd bynnag y bo'n bosibl, gall athrawon adael i ddysgwyr wneud penderfyniadau fel dewis rhwng dau fformat aseiniad, lleisio eu barn ar bwnc, neu gael cyfleoedd arweinyddiaeth. Mae darparu dewisiadau (hyd yn oed rhai bach fel ble i eistedd yn ystod gwaith annibynnol neu pa lyfr i'w ddarllen) yn rhoi ymdeimlad o reolaeth i ddysgwyr a all wrthweithio teimladau o ddiymadferthedd.

Mae'r egwyddorion craidd hyn yn gwasanaethu fel cwnmpawd i addysgwyr wrth lunio polisïau a rhyngweithiadau o ddydd i ddydd. Yn ymarferol, maent yn gorgyffwrdd ac yn atgyfnerthu ei gilydd. Er enghraifft, mae cynnig dewisiadau (grymuso) hefyd yn meithrin ymddiriedaeth, ac mae sefydlu diogelwch trwy drefn arferol hefyd yn gofyn am dryloywder. Gyda'i gilydd, mae'r egwyddorion yn meithrin hinsawdd ystafell ddosbarth o ddiogelwch, ymddiriedaeth, cefnogaeth a grymuso, y mae ymchwil yn dangos sy'n ffafriol nid yn unig i ddysgwyr yr effeithir arnynt gan drawma ond i bob dysgwr. Pan fydd y gwerthoedd hyn yn cael eu gwehyddu i ffabrig ysgol, mae dysgwyr yn fwy tebygol o ffynnu'n academaidd, yn gymdeithasol ac yn emosiynol. Gyda'r sylfaen hon mewn golwg, rydym nesaf yn archwilio sut y gall lens dosturiol, sy'n cael ei lywio gan drawma, ail-lunio'r ffordd y gall addysgwyr ddehongli ymddygiad anodd.

Ail-Lunio Camymddygiad Trwy Lens Trawma

Mae mabwysiadu meddylfryd sy'n seiliedig ar drawma yn golygu newid sut rydym yn labelu ac yn ymateb i ymddygiad "drwg". Yn lle diffygio i rwystredigaeth neu gosb, mae addysgwyr yn dysgu ail-lunio ymddygiadau heriol fel arwyddion o anghenion neu ofid sylfaenol. Nid yw'r lens dosturiol hon yn gofyn "Sut ydw i'n gwneud i'r plentyn hwn roi'r gorau i gamymddwyn?" ond "Beth mae'r ymddygiad hwn yn ei ddweud wrthyf am yr hyn y mae'r plentyn wedi bod drwyddo neu'r hyn sydd ei angen arnynt?". Yn aml, yr union ymddygiadau sy'n profi amynedd addysgwyr yw addasiadau goroesi o orffennol y plentyn. Drwy ddeall hyn, gall athrawon a staff cymorth ymateb yn fwy amyneddgar ac effeithiol. Isod mae rhai senarios ymddygiad cyffredin, o'u cyferbynnu â sut y gellid eu gweld yn draddodiadol o'i gymharu â thrwy safbwynt sy'n seiliedig ar drawma:

Label Traddodiadol	Ail-fframio wedi'i Wybodu gan Drawma
“Ceisio sylw” Mae'r dysgwr yn amharu ar y dosbarth yn fwriadol dim ond er mwyn cael sylw.	Chwilio am Gysylltiad Efallai bod y plentyn wedi cael ei amddifadu o sylw cadarnhaol cyson yn gynnar mewn bywyd, ac wedi dysgu sut i ymddwyn er mwyn osgoi teimlo'n anweledig. Mae ei ymddygiad yn ymgais i gynnal cysylltiad pan fydd yn ofni cael ei anghofio neu ei adael allan. Ail-lunio'r angen am sylw fel angen am sicrwydd. Yn hytrach na'i geryddu neu ei anwybyddu, gall yr athro/athrawes ddarparu sylw cadarnhaol yn rhagweithiol (e.e. ymweliadau rheolaidd, rolau dynodedig) fel bod y plentyn yn teimlo ei fod yn cael ei weld mewn ffyrdd cadarnhaol.
“Dim Parch at Awdurdod” Mae'r dysgwr yn anghwrtais ac yn herfeiddiol, gan wrthod rheolau ac oedolion.	Diffyg Ymddiriedaeth mewn Awdurdod Os oedd perthnasoedd plentyn ag oedolion yn y gorffennol wedi'u nodweddu gan gam-drin, esgeulustod neu frad, efallai y byddant yn disgwyl peidio â chael eu parchu nac yn teimlo'n ddiogel gyda ffigurau awdurdod. Gallai'r hyn sy'n ymddangos fel diffyg parch fod yn fecanwaith amddiffynnol neu'n brawf o a yw'r athro'n wirioneddol ofalgar. Ymateb sy'n ymwybodol o drawma yw meithrin ymddiriedaeth yn raddol trwy gysondeb, tegwch a rhyngweithiadau gofalgar (e.e. dangos diddordeb yn eu bywyd, cydnabod eu teimladau). Dros amser, wrth i'r dysgwr ddysgu na fydd y ffigur awdurdod hwn yn eu brifo na'u cefnu, mae eu herfeiddiad yn aml yn lleihau.
“Manipulative” Mae'r dysgwr yn cynllwynio i gael ei ffordd ac yn pwysu botymau'r athro.	Strategaeth Goroesi (Ceisio Rheolaeth) Gallai ymddygiadau sy'n ymddangos yn fwriadol ac yn bryfoclyd fod yn dactegau dysgedig ar gyfer rheoli a helpodd y plentyn i oroesi amgylcheddau anhrefnus neu anymatebol. Drwy ysgogi ymatebion cryf mewn oedolion, efallai bod y plentyn wedi sicrhau bod ei anghenion wedi cael eu sylwi yn y gorffennol. Yn yr ysgol, mae hyn yn cyfieithu i brofi terfynau neu greu drama oherwydd dyna maen nhw'n ei wybod. Yn lle gweld y plentyn fel un sy'n "cyfrifo," gall addysgwyr gynnig dewisiadau a rolau rheoledig sy'n bodloni angen y plentyn am ddylanwad mewn modd cadarnhaol. Gall rhoi ffyrdd cyfreithlon i'r dysgwr deimlo mewn rheolaeth (e.e. gadael iddo ddewis trefn tasg, neu fod yn gyfrifol am drefn arferol) leihau'r ysfa i drin sefyllfaoedd.
“Amhariadau Cyson” / “Methiannau” Dyddiol Mae'r dysgwr yn aml yn colli rheolaeth, yn gweiddi, yn taflu pethau, neu'n rhuthro allan.	Wedi'i orlethu'n emosiynol Mae'n debyg bod gan y plentyn allu dan-ddatblygedig i hunanreoleiddio emosiynau oherwydd trawma. Mae eu hymatebion dwys yn dangos eu bod wedi'u llethu gan straen ac nad ydynt wedi dysgu sut i ymdopi fel plentyn nodweddiadol o'u hoedran. Yn lle eu trin fel rhai sy'n ymddwyn yn wael yn unig, mae lens dosturiol yn cydnabod y ffrwydradau hyn fel ymatebion panig. Efallai y bydd angen cymorth penodol ar y plentyn gyda rheoleiddio: trefn ragweldadwy i ddarparu sefydlogrwydd, rhybuddion ymlaen llaw o drawsnewidiadau neu newidiadau (i atal sbardunau annisgwyl), a lle diogel neu strategaeth dawelu wedi'i threfnu ymlaen llaw ar gyfer pan fyddant yn dechrau colli rheolaeth. Gall lleihau sbardunau ystafell ddosbarth a hyfforddi'r dysgwr mewn technegau tawelu leihau amllder y ffrwydradau yn raddol.
“Nid yw gwobrau a chanmoliaeth yn gweithio” Nid yw'r dysgwr yn cael ei ysgogi gan y system gymhellion; maen nhw'n parhau i gamymddwyn hyd yn oed pan gynnigir gwobrau.	Cywilydd neu Fylchau Datblygiadol Gall trawma rewi datblygiad emosiynol plentyn yn gynharach. Efallai y bydd dysgwr yn gweithredu fel plentyn iau yn emosiynol ac felly'n gweld systemau gwobrwyo/canmoliaeth nodweddiadol naill ai'n rhy haniaethol neu hyd yn oed yn fygythiol. Efallai na fyddant yn ymddiried mewn gwobrau (“Wna i ddim cael yr hyn a addawyd i mi mewn gwirionedd”) oherwydd siomedigaethau yn y gorffennol, neu efallai y byddant yn teimlo'n annheilwng ac yn profi cywilydd pan gânt eu canmol. Felly, maent yn saboteiddio gwobrau neu'n diystyru canmoliaeth. Mewn achosion o'r fath, gall pwysleisio anogaeth ysgafn, ddi-eiriau (gwên, nodio, adborth penodol yn breifat) fod yn fwy effeithiol na chanmoliaeth gyhoeddus. Rhaid i unrhyw gynlluniau gwobrwyo fod yn uniongyrchol iawn, yn goncrit, ac yn deg, neu fel arall, canolbwyntio ar adeiladu cymhelliant mewnol trwy gefnogaeth yn hytrach na llwgrwobrwyon.
“Diog – Eisiau Popeth Wedi'i Wneud drostyn nhw” Mae'r dysgwr yn gwrthod ceisio, gan ddisgwyl i oedolion wneud tasgau drosto neu helpu bob amser.	Diffyg Annibyniaeth Ddysgedig Efallai bod plentyn sy'n ymddangos yn rhy ddibynnol neu'n ddigymhelliant wedi colli allan ar y profiadau cynnar iach o allu dibynnu ar oedolion gofalgar. Yn aml, nid yw plant sy'n profi esgeulustod neu drawma yn datblygu annibyniaeth sy'n briodol i'w hoedran oherwydd nad oedd eu hanghenion sylfaenol yn cael eu diwallu'n ddibynadwy. Efallai nad ydyn nhw'n gwybod sut i ddechrau tasgau ar eu pen eu hunain neu'n ofni methu. Yn lle eu labelu'n ddiog, mae dull sy'n seiliedig ar drawma yn darparu oedolyn allweddol cyson i arwain ac annog y plentyn. Gallai'r athro neu'r cynorthwyydd fodelu sgiliau trefnu yn weithredol, rhannu tasgau yn gamau llai, a dathlu llwyddiannau bach i feithrin hyder y plentyn. Gyda amynedd a chefnogaeth, gall y dysgwr ddysgu'n raddol i ymddiried yn ei alluoedd ei hun a chymryd y blaen.

Mae'r enghreifftiau hyn yn dangos sut y gellir ailddehongli pob ymddygiad negyddol fel cliw i orffennol dysgwr a'u hanghenion heb eu diwallu. Drwy "droi'r sgript" yn y modd hwn, mae addysgwyr yn symud o deimlo dicter neu dramgwydd personol tuag at y dysgwr, i deimlo empathi a phenderfyniad i helpu. Yn bwysig, nid yw'r ailfframio hwn yn golygu nad oes canlyniadau na ffiniau; mae'n golygu bod canlyniadau'n cael eu cymedroli â dealltwriaeth. Er enghraifft, yn hytrach na thynnu plentyn o'r dosbarth ar unwaith am ffrwydrad, gallai athro sy'n wybodus am drawma eu helpu i dawelu mewn man diogel yn gyntaf ac yn ddiweddarach trafod strategaethau ymdopi gwell gan barhau i atgyfnerthu nad yw taflu gwrthrychau yn dderbyniol. Y gamp yw bod yr ymateb wedi'i wreiddio mewn tosturi ac addysgu, nid cywilyddio. Pan fyddwn yn gweld ymddygiadau fel ymdrechion i gyfathrebu neu ymdopi, rydym yn dod yn fwy hyblyg yn y ffordd rydym yn ymateb a gallwn ddod o hyd i ffordd o ddiwallu'r angen sylfaenol. Dros amser, mae'r dull hwn yn helpu i dorri'r cylch negyddol: mae'r dysgwr yn teimlo ei fod yn cael ei ddeall a'i gefnogi (nid dim ond ei gosbi), a all leihau amllder ymddygiadau heriol. Yn ei hanfod, mae ailfframio ymddygiad trwy lens trawma yn caniatáu i addysgwyr ddisodli'r cwestiwn "Beth sy'n bod ar y plentyn hwn?" gyda "Sut alla i helpu'r plentyn hwn i deimlo'n ddiogel, dysgu a llwyddo?" — newid meddylfryd hanfodol ar gyfer diwylliant ysgol tosturiol.

Strategaethau ar gyfer Ystafell Ddosbarth sy'n Wybodus o Drawma

Mae trosi egwyddorion sy'n seiliedig ar drawma i ymarfer addysgu dyddiol yn cynnwys strategaethau pendant y gall athrawon a staff cymorth eu defnyddio i greu amgylchedd meithringar, strwythuredig. Mae'r strategaethau hyn nid yn unig o fudd i ddysgwyr yr effeithir arnynt gan drawma ond maent hefyd yn cyfrannu at hinsawdd ystafell ddosbarth gadarnhaol i bawb. Mae mynd i'r afael ag ymddygiad trwy lens sy'n seiliedig ar drawma yn golygu gweithredu dulliau sy'n hyrwyddo diogelwch a chefnogaeth, yn meithrin perthnasoedd cadarnhaol, yn addysgu hunanreoleiddio, ac yn defnyddio disgyblaeth dosturiol. Gall addysgwyr ystyried y strategaethau a'r technegau allweddol canlynol:

- **Sefydlu Diogelwch a Rhagweladwyedd:** Mae cysondeb a threfn arferol yn therapiwtig i ddysgwyr sydd wedi profi anhrefn. Dechreuwch trwy greu amgylchedd diogel, strwythuredig: gosodwch reolau dosbarth clir a syml a byddwch yn gyson wrth eu gorfodi'n dawel. Cynnal arferion rhagweladwy ar gyfer gweithgareddau dyddiol – mae gwybod beth sy'n dod nesaf yn y dydd yn lleihau pryder i blant agored i niwed. Paratowch ddysgwyr ar gyfer unrhyw newidiadau yn yr amserlen neu'r drefn ymlaen llaw er mwyn osgoi sbarduno panig. Gellir gwneud hyd yn oed y gofod ffisegol yn dawel: er enghraifft, cael cornel dawel neu "ardal dawelu" lle gall dysgwr fynd i adennill tawelwch pan fydd yn ofidus. Mae tŷn dawel, gynnes gan yr athro ac ymddygiad di-fygythiol yn hanfodol – mae plant yn gwylio ymatebion oedolion yn agos i fesur diogelwch. Drwy sicrhau bod yr ystafell ddosbarth yn lle sefydlog a diogel (yn gorfforol ac yn emosiynol), mae athrawon yn helpu disgyblion sydd wedi'u heffeithio gan drawma i ymlacio eu gwyliadwriaeth a chanolbwyntio ar ddysgu.
- **Adeiladu Perthnasoedd Ymddiriedol:** Yn aml, caiff meithrin perthnasoedd eu crybwyll fel yr un ffactor pwysicaf mewn ystafell ddosbarth sy'n cael ei llywio gan drawma. Gall perthynas gref a chadarnhaol rhwng

dysgwr ac athro ddarparu'r profiad cywirol sydd ei angen ar blentyn sydd wedi'i drawmateiddio – oedolyn sy'n gyson ofalgar, yn deg ac yn ddibynadwy. Mewn gwirionedd, mae ymchwil addysgol yn canfod mai ansawdd y berthynas athro-disgybl yw un o'r rhagfynegwyr mwyaf o lwyddiant dysgwr yn yr ysgol. Dylai athrawon a chynorthwyywyr addysgu neilltuo amser i gysylltu'n wirioneddol â dysgwyr: eu cyfarch yn unigol, dysgu am eu diddordebau, gwrandod'n weithredol ar eu pryderon, a dangos empathi. Mae ystumiau bach fel cofio hobi dysgwr neu wirio gyda nhw ar ôl diwrnod anodd yn mynd yn bell. Gall adeiladu ymddiriedaeth gymryd amynedd – gallai plentyn sydd wedi'i drawmateiddio brofi'r oedolyn dro ar ôl tro – ond bydd cynhesrwydd a dibynadwyedd diysgog yn y pen draw yn goresgyn llawer o'u diffyg ymddiriedaeth. Dangoswyd bod cael o leiaf un oedolyn dibynadwy yn yr ysgol (mentor, hyfforddwr, neu diwtor – nid athrawon ystafell ddosbarth yn unig) yn gwella canlyniadau dysgwyr sydd mewn perygl yn sylweddol. Yn aml, mae ysgolion sy'n neilltuo "oedolion enwol" i wirio gyda dysgwyr agored i niwed yn rheolaidd yn gweld y disgyblion hynny'n dod yn fwy ymgysylltiedig ac yn llai tebygol o ymddwyn yn annheg. Yn fyr, perthnasoedd yw'r sylfaen: pan fydd dysgwr yn teimlo ei fod yn cael ei werthfawrogi gan oedolyn ac yn gysylltiedig ag ef, mae'n fwy parod i gydymffurfio â rheolau, ymdrechu'n galetach yn academiaidd, a chyfleu ei broblemau.

- **Addysgu Rheoleiddio Emosiynol a Sgiliau Ymdopi:** Yn aml, nid oes gan blant sydd wedi'u heffeithio gan drawma'r offer i ymdopi ag emosiynau cryf neu straen. Gall ysgolion lenwi'r bwlch hwn drwy addysgu sgiliau cymdeithasol ac emosiynol yn benodol. Ymgorffori gweithgareddau dysgu cymdeithasol-emosiynol yn y drefn arferol – er enghraifft, dechreuwch y diwrnod gyda sesiwn wirio teimladau neu ymarfer ymwybyddiaeth ofalgar byr i helpu dysgwyr i ganolbwyntio eu hunain. Gellir ymarfer technegau fel anadlu'n ddwfn, cyfrif i ddeg, neu ddefnyddio pêl straen mewn eiliadau tawel fel y gall dysgwyr eu defnyddio pan fyddant yn ofidus. Gall athrawon fodelu a hyfforddi dysgwyr drwy gydabod eu hemosiynau ("Rwy'n sylwi eich bod yn ymddangos yn rhwystredig – a ddylem ni roi cynnig ar seibiant dwy funud?"). Mae gwersi mewn enwi teimladau, datrys problemau gwrthdaro, a thawelu'r corff yn grymuso dysgwyr i reoli eu hymatebion dros amser. Hefyd, ymgorfforwch "seibiannau ymennydd" a symudiad yn ystod y dydd – gall gweithgaredd corfforol neu ymestyn helpu i ryddhau tensiwn i'r rhai sydd â thrawma. Pan fydd plentyn yn cael pyliau o anadl, ei drin fel eiliad addysgu: ar ôl i'r plentyn fod yn dawel ac yn dderbyniol, trafodwch yn ysgafn pa strategaeth ymdopi a allai helpu'r tro nesaf. Bydd integreiddio'r arferion hyn yn gyson yn gwella sgiliau hunanreoleiddio a gwydnwch dysgwyr, sydd yn ei dro yn arwain at lai o ffrwydradau ymddygiadol a mwy o barodrwydd i ddysgu.
- **Cynnig Dewisiadau a Chydweithio ar Ddatrysiadau:** Er mwyn osgoi brwydrau pŵer a helpu dysgwyr sydd wedi'u trawmateiddio i deimlo ymdeimlad o reolaeth, rhwng ddewisiadau priodol pryd bynnag y bo modd. Er enghraifft, os yw dysgwr yn gwrthsefyll gwaith, cynigiwch ddewis: "Hoffech chi wneud y cwestiynau odrif yn gyntaf, neu'r rhai eilrif?" neu "Gallwch eistedd ar y carped neu wrth eich desg tra byddwn ni'n darllen – chi sy'n penderfynu." Mae'r dechneg hon, sy'n aml yn

rhan o strategaethau dad-ddwysáu, yn caniatáu rhywfaint o reolaeth i'r plentyn a gall dawelu gwrthdaro'n gyflym. Mae'r un mor bwysig cynnwys dysgwyr mewn gwneud penderfyniadau y tu hwnt i ddewisiadau dros dro. Cydweithwch â nhw ar osod normau dosbarth neu ddatrys problemau: os nad yw rheol benodol yn cael ei dilyn, trafodwch fel dosbarth pam a beth allai helpu. Ar gyfer cynllun ymddygiad unigol, cynnwys mewnbyn y dysgwr ar ba gefnogaeth y maent yn ei chael yn dawelu neu ba nodau y maent am eu cyflawni. Mae cydweithio o'r fath a datrys problemau ar y cyd nid yn unig yn lleihau gwrthwynebiad ond hefyd yn dysgu atebolrwydd a hunanbenderfyniad i'r dysgwr mewn ffordd gadarnhaol. Y neges sylfaenol yw "Rydym yn dîm, ac rwy'n parchu eich llais," a all fod yn bwerus i blentyn sy'n teimlo'n ddi-rym mewn mannau eraill mewn bywyd. Mae grymuso dysgwyr gyda llais a dewis yn cyfrannu at eu hiachâd drwy adfer ymdeimlad o asiantaeth y gallai trawma fod wedi'i gymryd i ffwrdd.

- Ymateb yn lle Adweithio, Cymorth Ymddygiad Cadarnhaol a Dad-ddwysáu:** Pan fydd ymddygiad heriol yn digwydd, mae athro sy'n wybodus am drawma yn canolbwyntio ar ddad-ddwysáu a chefnogaeth, nid cosb. Mae hyn yn golygu aros yn dawel a chadw ei emosiynau ei hun dan reolaeth yng ngwres y foment. Os yw dysgwr yn ymosodol neu'n anghysylltiedig, mae'r athro'n osgoi gweiddi neu geryddu'n llym, a allai waethygu ofn neu gywilydd y dysgwr. Yn lle hynny, defnyddiwch lais isel, tawel ac iaith nad yw'n gwrthdaro. Er enghraifft, dywedwch "Rwy'n gweld eich bod chi'n ofidus. Gadewch i ni gymryd seibiant. Gallwch chi gael dwy funud neu gallaf eich helpu pan fyddwch chi'n barod" yn hytrach na "Stopiwch hynny ar hyn o bryd!". Gall rhoi cyfnod oeri byr i ddysgwr sydd mewn trallod (heb farn) atal digwyddiad bach rhag gwaethygu. Mae canlyniadau naturiol neu resymegol yn dal i gael eu cymhwyso am gamymddwyn, ond cânt eu cyflwyno mewn modd adferol. Er enghraifft, os difrododd dysgwr ryw Beth mewn ffrwydrad, gallai canlyniad rhesymegol fod yn helpu i drwsio neu lanhau, yn hytrach na chadw cosbol anghysylltiedig. Y pwyslais yw atgyweirio niwed a dysgu, nid ar ddial. Yn bwysig, dylai unrhyw ganlyniadau fod yn gyson ac yn deg – nid yn fympwyl – fel bod y dysgwr yn deall y cysylltiad rhwng gweithredoedd a chanlyniadau heb deimlo ei fod wedi'i dargedu. Drwy ymateb i gamymddwyn gyda chywiriad ysgafn, dealltwriaeth, a gwahoddiad i wneud yn well, mae athrawon yn atgyfnerthu bod yr ymddygiad yn annerbyniol, ond bod y plentyn yn dal i gael gofal. Mae'r dull hwn wedi'i gysylltu â chanlyniadau ymddygiad hirdymor gwell; yn wir, mae ysgolion a symudodd o bolisiâu dim goddefgarwch i ddisgyblaeth sy'n seiliedig ar drawma wedi gweld gwaharddiadau a diarddeliadau yn gostwng yn sylweddol. Mae canlyniadau o'r fath yn tanlinellu bod cynnal disgwyliadau uchel ar gyfer ymddygiad gyda thosturi a chefnogaeth yn llawer mwy effeithiol na dulliau cosbol wrth reoli ymddygiad yn yr ystafell ddosbarth.
- Llesiant a Hyfforddiant Staff Cymorth:** Gall gweithredu addysgu sy'n seiliedig ar drawma fod yn heriol, ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i addysgwyr ofalu amdany'n nhw eu hunain hefyd. Dylai athrawon a staff cymorth fod yn ymwybodol o'u sbardunau a'u hymatebion straen eu hunain wrth ddelio ag

ymddygiad anodd. Mae'n normal i oedolyn deimlo rhwystredigaeth neu frifo pan fydd dysgwr yn ymosod, ond gall ymateb yn fyrbwyll (e.e. gweiddi'n ôl) niweidio'r dysgwr a'r athro fel ei gilydd. Dylai ysgolion annog diwylliant lle gall athrawon fyfyrion ar eu hymatebion a cheisio cefnogaeth. Gallai hyn gynnwys datblygiad proffesiynol ar drawma ac ymddygiad, cyfarfodydd dadfrifio rheolaidd i staff drafod digwyddiadau heriol, a mynediad at gwnsela neu gefnogaeth gan gymheiriaid i athrawon sy'n teimlo'n flinedig. Mae gan arweinwyr ysgolion rôl i'w chwarae wrth atal "blinder tosturi" trwy sicrhau bod gan staff hyfforddiant mewn strategaethau sy'n seiliedig ar drawma a llwythi gwaith rhesymol. Pan fydd athrawon yn deall pam a sut mae arferion sy'n seiliedig ar drawma yn cael eu defnyddio, maent yn fwy tebygol o aros yn dawel ac yn empathig mewn adegau anodd. Hefyd, mae ymarfer hunanofal yn hanfodol: mae angen i addysgwyr osod ffiniau a dod o hyd i ffyrdd o ailwefru (fel mynd am dro byr yn ystod cinio neu ddefnyddio technegau anadlu eu hunain) er mwyn cynnal dull tosturiol. Mae ysgol sy'n cael ei llywio gan drawma yn cydnabod bod cefnogi'r cynorthwyyr yn rhan o gefnogi'r dysgwr. Drwy fuddsoddi mewn lles a sgiliau staff, mae ysgolion yn creu amgylchedd lle gall tosturi a chysondeb ffynnu ym mhob ystafell ddosbarth.

Casgliad

Mae addysgu sy'n seiliedig ar drawma yn ail-lunio sut rydym yn deall ac yn ymateb i ymddygiad dysgwyr, gan ei weld trwy lens tosturiol yn hytrach nag un cosbol. Drwy gydnabod bod trawma ac anffawd yn y gorffennol yn aml yn sbarduno ymddygiadau heriol, gall addysgwyr ymateb gydag empathi, strwythur a chefnogaeth i fynd i'r afael â'r problemau go iawn. Nid yw'r dull hwn yn ymwneud ag esgusodi camymddygiad; mae'n ymwneud â deall pam ei fod yn digwydd a helpu dysgwyr i ddysgu ffyrdd iachach o ymdopi ac ymgysylltu. Mae ystafelloedd dosbarth ac ysgolion sy'n cofleidio arferion sy'n seiliedig ar drawma yn blaenoriaethu diogelwch, ymddiriedaeth a pherthnasoedd cadarnhaol. Mewn amgylcheddau o'r fath, gall dysgwyr a oedd unwaith yn teimlo dan fygythiad neu wedi'u camddeall ddechrau tawelu eu hymennydd gor-wyliadwrus, meithrin ymddiriedaeth mewn oedolion a chyfoedion, a chanolbwyntio ar ddysgu a thwf personol.

I grynhoi, mae "deall ymddygiad drwy lens dosturiol" yn golygu gweld pob dysgwr fel mwy na'i gamymddygiad – mae'n golygu gweld ei ddynoliaeth, ei ffrwydrau, a'i botensial. Mae dull sy'n seiliedig ar drawma yn cyfarparu addysgwyr i ymateb nid gyda dictar na difaterwch, ond gyda strategaethau meddylgar sy'n helpu dysgwyr i deimlo eu bod yn cael eu gweld, yn ddiogel, ac yn gallu llwyddo. I arweinwyr ysgolion, athrawon, a chynorthwyyr, mae'n galw am amynedd, myfyrion, a chydweithio, ond y wob'r yw ysgol lle gall pob plentyn, waeth beth fo'i hanes trawma, ddysgu a ffynnu. Drwy wneud ein hystafelloedd dosbarth yn seiliedig ar drawma, rydym yn cymryd camau hanfodol tuag at dorri cylch trawma a datgloi'r addewid ym mhob dysgwr. Fel y mae'r dystiolaeth yn ei ddangos, pan fydd ysgolion yn disodli cosb â thosturi a chefnogaeth, y canlyniadau yw ymddygiad gwell, dysgu gwell, a bywydau gwell i'n dysgwyr. Felly, mae cofleidio addysgu sy'n seiliedig ar drawma yn fuddsoddiad pwerus mewn amgylchedd addysgol mwy caredig a mwy effeithiol – un lle mae dealltwriaeth ac iachâd yn mynd law yn llaw ag addysg.

Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol (CLT) Canllaw Syml i Ddeall ei Effaith ar Ddysgu

Cyflwyniad

Yn amgylchedd addysgol deinamig heddiw, mae deall sut mae dysgwyr yn prosesu gwybodaeth yn hanfodol. Mae Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol (CLT) yn cynnig fframwaith sy'n seiliedig ar ymchwil sy'n egluro capasiti cyfyngedig cof gweithio a'r ffordd y mae gwybodaeth yn cael ei throsglwyddo i gof hirdymor. Wedi'i ddatblygu'n wreiddiol gan John Sweller ddiwedd yr 1980au, mae CLT wedi esblygu gyda mewnwediadau o seicoleg wybyddol a niwrowyddoniaeth, gan gefnogi dylunio addysgu sy'n lleihau straen meddyliol diangen. I addysgwyr—o arweinwyr ysgolion sy'n trefnu newid cwricwlwm i athrawon ystafell ddosbarth a chynorthwywyr addysgu sy'n rhngweithio'n uniongyrchol â dysgwyr—mae CLT yn darparu lens y gall addysgu ddod yn fwy effeithlon, deniadol ac addasol drwyddo.

Yn hytrach na symleiddio cyflwyno cynnwys yn unig, mae CLT yn gwahodd addysgwyr i graffu ar bob elfen o'u dyluniad addysgu. Y nod yw meithrin amgylchedd lle mae gwybodaeth hanfodol yn cael ei phwysleisio, lle mae tynnu sylw yn cael ei leihau i'r lleiafswm, a lle mae'r ymdrech feddyliol yn cael ei sianelu i ddysgu gwirioneddol. Mae'r canllaw hwn yn dadbacio egwyddorion craidd y ddamcaniaeth, yn darparu cyd-destun dyfnach am ei hesblygiad, ac yn amlinellu strategaethau ymarferol a dynnwyd o ymchwil empirig—adnodd i unrhyw un sy'n anelu at bontio gwyddoniaeth wybyddol ag ymarfer addysgu o ddydd i ddydd.

Beth yw Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol?

Yn ei hanfod, mae Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol yn seiliedig ar y ddealltwriaeth bod gan gof gweithio gapasiti cyfyngedig. Dim ond swm cyfyngedig o wybodaeth newydd y gall y meddwl dynol ei drin ar unrhyw adeg benodol. Mae Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol yn categoreiddio'r ymdrech feddyliol sy'n gysylltiedig â dysgu yn dair math:

- **Llwyth Cynhenid:** Mae hyn yn gysylltiedig â chymhlethdod cynhenid y deunydd ac yn amrywio yn ôl natur y cynnwys a gwybodaeth flaenorol y dysgwr. Er enghraifft, mae dechreuwr sy'n deall rhifydddeg sylfaenol yn profi llwyth cynhenid isel o'i gymharu â dysgwr sy'n mynd i'r afael ag algebra haniaethol.
- **Llwyth Allanol:** Yn deillio o'r ffordd y cyflwynir gwybodaeth, mae llwyth diangen yn aml yn sgil-gynnyrch anfwriadol o ddylunio addysgu gwael. Gall cynlluniau sleidiau rhy gymhleth, manylion amherthnasol ac iaith dechnegol ormodol i gyd-dynnu adnoddau gwybyddol gwerthfawr oddi wrth ddeall y cwricwlwm craidd.
- **Llwyth Germane:** Gan gynrychioli'r ymdrech gynhyrchiol a neilltuwyd i syntheseiddio gwybodaeth newydd, mae llwyth perthnasol yn cynnwys y gwaith

meddyliol y tu ôl i ffurfio sgemâu newydd a chysylltu cysyniadau. Mae'n adlewyrchu'r ymgysylltiad â'r deunydd sy'n arwain at ddealltwriaeth ddyfnach a chadw gwybodaeth yn y tymor hir.

Drwy gydnabod a rheoli'r agweddau hyn, gall addysgwyr fireinio eu dulliau addysgu, gan sicrhau bod adnoddau meddyliol yn cael eu dyrannu'n briodol—gan leihau annibendod wrth feithrin ymgysylltiad gwybyddol.

Dadansoddi'r Tri Math o Lwyth Gwybyddol

Llwyth Cynhenid

Mae llwyth cynhenid yn cyfeirio at yr anhawster sydd wedi'i wreiddio yn y deunydd ei hun. Mae ei ddwyyster yn dibynnu ar nifer y cydrannau rhyngweithiol o fewn tasg. Er enghraifft, mae llunio brawddeg syml yn iaith gyntaf dysgwr yn gofyn am lai o ofnion cynhenid nag ysgrifennu traethawd perswadiol mewn ail iaith. Mae'r llwyth hwn yn gysylltiedig yn uniongyrchol â gwybodaeth gefndirol y dysgwr; mae dechreuwyr yn naturiol yn wynebu heriau cynhenid uwch mewn pynciau newydd.

Mae strategaethau effeithiol yn cynnwys:

- Dilyniannu Tasgau: Torri pynciau cymhleth yn gamau cynyddrannol.
- Sgaffaldiau: Darparu fframweithiau cefnogol sy'n diddysgu dysgwyr yn raddol tuag at ddatrys problemau'n annibynnol.
- Gwybodaeth Rhannu: Grwpiwch syniadau cysylltiedig gyda'i gilydd i leihau'r straen ar y cof gweithio.

Mae addasiadau o'r fath yn teilwra'r cymhlethdod cynhenid i gyd-fynd â chyfnodau datblygiadol dysgwyr, gan alluogi cynnydd llyfnach trwy ddeunydd heriol.

Llwyth Allanol

Llwyth allanol yw'r ymdrech wybyddol sy'n cael ei wastraffu ar lywio fformatau addysgu sydd wedi'u strwythuro'n wael neu'n gamarweiniol. Yn ôl ymchwil dysgu amlgyfrwng, pan fydd ciwiau llafar a gweledol wedi'u camlinio neu wedi'u gorlwytho, mae dysgwyr yn ei chael hi'n anodd canolbwyntio ar y cynnwys hanfodol. Gall taflenni anniben, defnydd anwahaniaethol o animeiddiadau mewn cyflwyniadau digidol, neu iaith gymhleth chwyddo'r llwyth allanol.

Mae strategaethau addysgu i leihau hyn yn cynnwys:

- Cyflwyniad Syml: Optimeiddiwch ddelweddau a thestun i sicrhau cydlyniant a symlrwydd.
- Codio Deuol: Defnyddiwch sianeli gweledol a geiriol cyflenwol mewn modd cydamserol.
- Pwyntiau Allweddol: Amlinellwch yr amcanion a'r prif syniadau'n glir fel y gall dysgwyr ddilyn y dilyniant dysgu yn ddiymdrech.

Drwy gael gwared ar bethau diangen sy'n tynnu eu sylw, mae athrawon yn galluogi dysgwyr i neilltuo mwy o egni gwybyddol i ddeall a chymhwyso cysyniadau allweddol.

Llwyth Germane

Llwyth Germane yw'r ymdrech fuddiol a fuddsoddir mewn prosesu ac integreiddio gwybodaeth newydd. Yn hytrach na dim ond amsugno ffeithiau, mae dysgwyr yn llunio modelau meddyliol yn weithredol sy'n cysylltu gwybodaeth ffres â fframweithiau presennol. Mae gweithgareddau sy'n gwella llwyth perthnasol yn cynnwys ymgysylltu dysgwyr mewn datrys problemau, cwestiynu myfyriol a thasgau dilys.

Mae technegau effeithiol yn cynnwys:

- Enghreifftiau Gweithiol: Dangoswch ddarluniau cam wrth gam o ddatrys problemau i egluro cysyniadau cymhleth.
- Hunan-Eglurhad: Anogwch ddysgwyr i fynegi eu rhesymeg, gan ddyfnhau eu dealltwriaeth bersonol.
- Deialog Ryngweithiol: Meithrin trafodaethau grŵp ac adborth gan gymheiriaid sy'n herio dysgwyr i fireinio eu cynlluniau.

Y nod yw sianelu gallu gwybyddol i dasgau sy'n cynhyrchu dysgu ystyrlon a pharhaol, yn hytrach na gwario egni ar fanylion diangen.

Goblygiadau ar gyfer Ymarfer Addysgol

Mae integreiddio egwyddorion CLT i ymarfer addysgol yn golygu goblygiadau pellgyrhaeddol. I athrawon ac arweinwyr ysgolion fel ei gilydd, mae'r ddamcaniaeth yn darparu map ffordd ar gyfer cynllunio gwersi a chyfarwyddo mwy effeithiol. Mae rhai meysydd allweddol o effaith yn cynnwys:

1. Dylunio Gwersi Gwell: Gall strwythuro gwersi mewn ffordd sy'n cydnabod cyfyngiadau gwybyddol drawsnewid sut mae deunydd yn cael ei gyflwyno. Drwy ddadelfennu gwersi yn rhannau cydlynol, wedi'u segmentu ac adeiladu ar wybodaeth flaenorol, gall addysgwyr hwyluso'r newid o syniadau cyfarwydd i gysyniadau cwbl newydd. Mae'r dilyniant mesuredig hwn nid yn unig yn meithrin hyder mewn dysgwyr ond hefyd yn teilwra'r addysgu i ddiwallu anghenion gwybyddol amrywiol.

2. Defnydd Optimaidd o Amlgyfrwng: Yn ein hoes ddigidol, lle mae gwersi'n aml yn cynnwys sleidiau, fideos a modiwlau rhyngweithiol, mae CLT yn tynnu sylw at bwysigrwydd integreiddio amlgyfrwng yn ddoeth. Gall defnydd effeithiol o ddiagramau clir, wedi'u labelu a naratif cydamserol atal gorlwytho gwybyddol, gan sicrhau bod pob elfen yn atgyfnerthu'r neges graidd.

3. Addysgu Gwahaniaethol: Mae cydnabod y galluoedd gwybyddol amrywiol ymhlith dysgwyr yn galluogi addysgwyr i ddylunio tasgau sy'n addasu'r llwyth mewnol ac allanol yn briodol. Nid yw gwahaniaethu yn golygu symleiddio deunydd i rai yn unig; mae'n cynnwys addasu adnoddau fel y gall pob dysgwr ymgysylltu'n ddwfn â'r cynnwys ar gyflymder sy'n addas i'w galluoedd.

Mae'r strategaethau hyn yn arwain at ymgysylltiad gwell, cadw gwell a chymuned ddysgu sy'n teimlo ei bod yn cael ei herio a'i chefnogi.

Strategaethau Ymarferol ar gyfer Athrawon a Chynorthwyr Addysgu

Mae gweithredu CLT mewn addysgu bob dydd yn cynnwys sawl cam pragmatig, pob un wedi'i anelu at gydbwysu her â hygyrchedd:

- **Defnyddiwch Enghreifftiau Gweithiol:** Cyn gofyn i ddysgwyr fynd i'r afael â phroblemau'n annibynnol, darparwch enghreifftiau cynhwysfawr sy'n eu tywys drwy'r broses datrys. Mae hyn yn lleihau ansicrwydd ac yn egluro disgwyliadau.
- **Cyfarwyddyd Segment:** Rhannwch wersi yn unedau penodol, hawdd eu rheoli, ac ymgorfforwch seibiannau byr ar gyfer adolygu a myfyrio. Mae'r segmentau hyn yn caniatáu i ddysgwyr brosesu gwybodaeth yn llawn cyn symud ymlaen.
- **Optimeiddio Adnoddau Amlgyfrwng:** Cyferbynnwch ddiagramau cyfoethog a chefnogol ag esboniadau testunol byr yn hytrach na sleidiau gorllawn. Er enghraifft, cydamserwch gynrychiolaeth weledol o gysyniad gwyddonol â disgrifiad llafar cryno i wneud y mwyaf o sianeli cof llafar a gweledol.
- **Actifadu Gwybodaeth Flaenorol:** Dechreuwch wersi drwy gysylltu cysyniadau newydd â'r hyn y mae dysgwyr eisoes yn ei wybod. Mae defnyddio cwisiau byr neu drafodaethau myfyriol i ddatgelu gwybodaeth sy'n bodoli eisoes yn paratoi dysgwyr ar gyfer ymgysylltiad dynnach ac yn lleddfu'r baich mewnol.
- **Anogwch Hunan-Eglurhad:** Gweithredwch weithgareddau sy'n gofyn i ddysgwyr ail-adrodd neu grynhoi'r wers yn eu geiriau eu hunain. Mae'r arfer hwn nid yn unig yn atgyfnerthu dysgu ond hefyd yn meithrin meddwl beirniadol.
- **Hyrwyddo Dysgu Cydweithredol:** Hwyluso trafodaethau grŵp neu waith mewn parau lle mae dysgwyr yn mynegi'r deunydd i'w gilydd. Gall addysgu gan gyfoedion ailddosbarthu gofynion gwybyddol, gan wneud cynnwys heriol yn fwy hygyrch.

Ystyriaethau Gweithredu ar gyfer Arweinwyr Ysgolion

Mae arweinwyr ysgolion yn chwarae rhan hanfodol mewn newid systemig. Drwy ymgorffori egwyddorion CLT mewn polisi ysgol a datblygiad proffesiynol, gallant feithrin diwylliant addysgol sy'n esblygu'n barhaus yn seiliedig ar ymchwil wybyddol.

Gallai mentrau allweddol gynnwys:

- **Datblygiad Proffesiynol Canolbwytiedig:** Cynnig hyfforddiant sydd nid yn unig yn cyflwyno CLT ond hefyd yn dangos ei gymhwysiad ymarferol trwy weithdai rhyngweithiol ac astudiaethau achos.
- **Dylunio Cwricwlwm Cydweithredol:** Sefydlu llwyfannau lle gall athrawon rannu strategaethau effeithiol, adolygu cynlluniau gwersi, ac addasu arferion addysgu ar y cyd i gyd-fynd ag egwyddorion gwybyddol.
- **Buddsoddi mewn Adnoddau:** Dyrannu cyllidebau ar gyfer cymhorthion gweledol o ansawdd uchel, meddalwedd ryngweithiol a thechnolegau addysgu eraill sy'n cefnogi dysgu clir, wedi'i strwythuro'n dda.

- **Monitro ac Adborth Parhaus:** Gweithredu systemau sy'n casglu adborth gan athrawon a dysgwyr i fireinio dyluniad gwersi a dulliau addysgu yn barhaus. Mae'r broses gylchol hon o asesu ac addasu yn sicrhau bod addysgu'n parhau i ymateb i anghenion gwybyddol pob dysgwr.

Heriau a Chyfyngiadau

Er gwaethaf ei fframwaith cadarn, rhaid cymhwysu Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol gan ystyried ei chyfyngiadau yn ofalus:

- **Dod o hyd i'r Cydbwysedd:** Er bod lleihau llwythi diangen a mewnol yn hanfodol, rhaid i addysgwyr wrthsefyll gor-symleiddio cynnwys. Mae taro'r cydbwysedd cywir yn allweddol—gall deunydd sydd wedi'i symleiddio'n ormodol fethu ag ysgogi meddwl beirniadol, tra gall cymhlethdod gormodol orlethu hyd yn oed y dysgwr mwyaf galluog.
- **Amrywioldeb Unigol:** Mae galluoedd gwybyddol yn amrywio'n fawr ymhlith dysgwyr. Hyd yn oed gyda chyfarwyddyd wedi'i optimeiddio, gall rhai dysgwyr gael trafferth o hyd oherwydd ffactorau fel anghysondebau gwybodaeth flaenorol neu wahanol arddulliau dysgu. Mae dulliau addysgeg wedi'u teilwra a hyblygrwydd yn hanfodol i ddiwallu'r gwahaniaethau unigol hyn.
- **Asesiad o'r Llwyth Gwybyddol:** Mae mesur llwyth gwybyddol yn uniongyrchol yn parhau i fod yn heriol. Mae addysgwyr fel arfer yn dibynnu ar ddulliau anuniongyrchol fel adborth dysgwyr ac asesiadau arsylwadol, nad ydynt bob amser yn dal y sbectrwm llawn o ymgysylltiad gwybyddol. Mae gwerthuso parhaus a datblygiad proffesiynol yn hanfodol i fynd i'r afael â'r manylion hyn yn effeithiol.

Drwy gydnabod yr heriau hyn, gall addysgwyr gymhwyso CLT nid fel llyfr rheolau anhyblyg ond fel fframwaith deinamig sy'n addasu i dirweddau gwybyddol amrywiol eu hystafelloedd dosbarth.

Casgliad

Mae Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol yn cynnig mwy na lens academiaidd—mae'n ganllaw ymarferol i drawsnewid sut mae dysgwyr yn ymgysylltu â gwybodaeth newydd. Drwy barchu terfynau cof gweithio a dylunio cyfarwyddyd yn strategol i reoli llwythi mewnol, allanol a pherthnasol, gall addysgwyr greu amgylcheddau dysgu sy'n gefnogol ac yn heriol.

I athrawon, cynorthwyrwyr addysgu ac arweinwyr ysgolion, mae CLT yn darparu mewnwelediadau ymarferol a all arwain at ymgysylltiad gwell, trawsnewidiadau llyfnach rhwng cysyniadau a chof mwy cadarn o ddeunydd. Wrth i arferion addysgol barhau i esblygu, mae integreiddio egwyddorion gwybyddol i addysgu o ddydd i ddydd yn parhau i fod yn hanfodol. Gall rhaglenni peilot ac adfyfyriadau cydweithredol rheolaidd ddatgelu addasiadau pellach sy'n fuddiol i bob dysgwr, gan sicrhau bod arferion addysgu yn parhau i fod yn arloesol ac yn seiliedig ar dystiolaeth.

Mae cofleidio Damcaniaeth Llwyth Gwybyddol nid yn unig yn gwasanaethu i wella canlyniadau dysgu ond i rymuso pob dysgwr i gyrraedd ei botensial llawn.

Datblygu Gwydnwch

Datrys Problemau a Meddwl yn feirniadol yn yr Awyr Agored

Cyflwyniad

Yng nghydestun addysgol cyflym heddiw, mae gwydnwch wedi dod i'r amlwg fel sgil hanfodol i ddysgwyr lywio heriau academiaidd, cymdeithasol a phersonol. Yr un mor bwysig yw sgiliau datrys problemau a meddwl yn feirniadol—offer sylfaenol sy'n galluogi dysgwyr i asesu sefyllfaoedd, gwneud penderfyniadau gwybodus, a dysgu o rwystrau. Pan gaiff y sgiliau hyn eu meithrin mewn lleoliadau awyr agored, mae'r manteision yn ymestyn ymhell y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth, gan feithrin twf personol a dysgu addasol. Mae'r erthygl hon yn rhoi cipolwg ar harneisio'r amgylchedd naturiol i ddatblygu'r sgiliau hanfodol hyn, ochr yn ochr â rhestr ymarferol o 40 o syniadau addysgu a dysgu a gynlluniwyd i ysbrydoli rhaglenni awyr agored arloesol.

Deall Gwydnwch

Mae gwydnwch yn llawer mwy na'r gallu i adlamu—mae'n broses ddeinamig lle mae dysgwyr yn wynebu heriau, yn dysgu o rwystrau, ac yn meithrin y cryfder mewnol sy'n angenrheidiol ar gyfer anawsterau yn y dyfodol. Mewn cyd-destunau addysgol, mae dysgwyr gwydn mewn gwell sefyllfa i reoli straen, llywio rhwystrau ac addasu i amgylchiadau newydd. Mae profiadau awyr agored, gyda'u hanrhagweladwydd cynhenid, yn gwrthio dysgwyr y tu hwnt i'w parthau cysur, gan ddarparu senarios byd go iawn lle gallant ymarfer a mireinio eu strategaethau addasol.

Gall addysgwyr sy'n cydnabod gwreiddiau datblygiadol gwydnwch ddylunio rhaglenni sydd nid yn unig yn gwella perfformiad academiaidd ond hefyd yn cyfrannu at dwf emosiynol a gwybyddol gydol oes.

Yr Amgylchedd Awyr Agored fel Gofod Dysgu

Mae lleoliadau awyr agored yn cynnig cyd-destun unigryw, trochol sy'n cyfoethogi profiadau dysgu ymhell y tu hwnt i gyfyngiadau ystafell ddosbarth draddodiadol. Mae'r amgylchedd naturiol yn cyflwyno newidynnau fel newidiadau tywydd, tirwedd amrywiol, a rhwystrau annisgwyl, gan wneud pob gweithgaredd yn brawf bywyd go iawn o ddatrys problemau o dan amodau deinamig. Mae manteision dysgu yn yr awyr agored yn cynnwys:

- **Ymgysylltiad Dilys:** Mae heriau awyr agored yn adlewyrchu sefyllfaoedd bywyd go iawn, gan fynnu cymhwyso sgiliau go iawn.
- **Integreiddio Rhyngddisgyblaethol:** Gall gweithgareddau groesi ffiniau pynciau traddodiadol, gan gysylltu elfennau o addysg gorfforol, gwyddoniaeth, daearyddiaeth a'r dyniaethau.
- **Cymhelliant Gwell:** Mae lleoliadau newydd ac anrhagweladwy yn sbarduno cymhelliant a chwilfrydedd mewnol.

- **Risg a Gwobr:** Mae amlygiad cyfrifedig i risg yn dysgu dysgwyr sut i asesu peryglon ac addasu ymddygiadau yn gyfrifol.

Drwy gyfieithu cynnwys cwricwlaidd yn ddysgu profiadol, gall addysgwyr feithrin profiad addysgol cyfannol sy'n meithrin sgiliau gwybyddol a chymdeithasol-emosïynol.

Strategaethau ar gyfer Mewnysod Gwydnwch mewn Dysgu Awyr Agored

Mae creu rhaglen ddysgu awyr agored drawsnewidiol yn ei gwneud yn ofynnol i addysgwyr ymgorffori strategaethau strwythuredig sy'n cydbwethu cynllunio, gweithredu ac ymarfer myfyriol. Ystyriwch y dulliau canlynol:

Dylunio Heriau Diddorol

- **Gweithgareddau Pwrpasol:** Datblygu tasgau sy'n herio dysgwyr i gymhwyso meddwl beirniadol a sgiliau datrys problemau o dan amodau realistig.
- **Cymhlethdod Haenog:** Cyflwyno tasgau sy'n heriol yn raddol i fodloni lefelau sgiliau amrywiol, gan sicrhau bod pob dysgwr yn profi aseiniadau y gellir eu rheoli ac aseiniadau ymestynnol.
- **Senarios Byd Go Iawn:** Efelychu materion bywyd go iawn, fel llywio anialwch efelychiedig neu gynllunio gwersyll cynaliadwy, i annog cymhwyso gwybodaeth ddamcaniaethol.

Sicrhau Diogelwch a Rheoli Risg

- **Asesiadau Risg Cynhwysfawr:** Cynnal gwerthusiadau trylwyr o beryglon posibl, llunio protocolau brys, a chyfarwyddo'r holl gyfranogwyr â gweithdrefnau diogelwch.
- **Hyfforddiant Staff:** Cyfarparu athrawon a chynorthwyr â hyfforddiant arbenigol mewn arweinyddiaeth awyr agored a chymorth cyntaf, gan sicrhau hyder a chymhwysedd wrth reoli amgylchiadau annisgwyl.
- **Parodrwydd Dysgwyr:** Cynnwys dysgwyr mewn briffiau diogelwch ac ymarferion asesu risg i'w grymuso â'r wybodaeth i wneud penderfyniadau gwybodus.

Hwyluso Myfyrio a Dadfrifio

- **Trafodaethau dan Arweiniad:** Trefnwch sesiynau dadfrifio lle mae dysgwyr yn myfyrio ar y cyd ar eu profiadau, gan drafod pa strategaethau oedd yn effeithiol a ble gallant wella.
- **Dyddlyfrau Myfyriol:** Anogwch ddysgwyr i ddogfennu eu harsylwadau a'u teimladau drwy gydol sesiynau aml-ddydd, gan atgyfnerthu'r gwersi a ddysgwyd.
- **Adborth gan Gyfoedion:** Hyrwyddo trafodaeth adeiladol gan gyfoedion, lle mae dysgwyr yn rhannu mewnwelediadau, yn cynnig adborth, ac yn dathlu eu cyflawniadau ar y cyd.

Integreiddio Profiadau Awyr Agored â'r Cwricwlwm

- **Cysylltiadau Trawsgwricwlaidd:** Cysylltwch weithgareddau â chynnwys yr ystafell ddosbarth—megis prosiect gwyddonol amgylcheddol sy'n ymestyn yn yr awyr agored—i atgyfnerthu cysyniadau academiaidd gyda chymhwysiad ymarferol.
- **Aliniad Asesu:** Datblygu meini prawf asesu sy'n gwerthfawrogi gwydnwch, meddwl beirniadol, a

gwaith cydweithredol cymaint â chyflawniad academiaidd.

- **Dylunio Cwricwlwm Hyblyg:** Cofleidio addasrwydd; addasu cynlluniau gwersi ar unwaith i ystyried amodau newidiol neu anghenion dysgu sy'n dod i'r amlwg.

Hyrwyddo Datrys Problemau Cydweithredol

- **Heriau Tîm:** Strwythurwch weithgareddau sy'n gofyn am gydweithrediad a datrys problemau ar y cyd, gan ganiatáu i bob dysgwr gyfrannu ei safbwynt unigryw.
- **Aseiniadau Rôl:** Cylchdroi rolau o fewn grwpiau (e.e. arweinydd, llywiwr, cofnodwr) fel bod pob cyfranogwr yn profi agweddau amrywiol ar her a gwneud penderfyniadau.
- **Datrys Gwrthdaro:** Defnyddiwch anghydfodau neu wahaniaethau fel cyfleoedd dysgu, gan arwain y grŵp tuag at gonsensws gyda myfyrdod beirniadol strwythuredig.

Deugain o Syniad Addysgu a Dysgu yn yr Awyr Agored

Isod mae rhestr o 40 syniad arloesol a gynlluniwyd i hyrwyddo gwydnwch, datrys problemau a meddwl beirniadol trwy brofiadau awyr agored ymarferol a diddorol:

1. **Heriau Cwrs Rhwystrau:** Gosodwch gwrs rhwystrau naturiol sy'n gofyn am waith tîm a strategaeth.
2. **Helfa Drysor:** Crëwch helfa gyda phosau a chliwiau sy'n gofyn am resymu rhesymegol a chydweithio.
3. **Adeiladu Deunyddiau Naturiol:** Rhwch y dasg i'r dysgwyr adeiladu pontydd neu lochesi gan ddefnyddio deunyddiau naturiol a geir.
4. **Ymarferion Cyfeiriannu:** Grymuso dysgwyr i ddefnyddio mapiau a chwmpawdau, gan atgyfnerthu sgiliau mordwyo.
5. **Helfeydd Sborion:** Rhestru eitemau naturiol i ddysgwyr ddod o hyd iddynt, gan annog arsylwi a thechnegau chwilio systematig.
6. **Arolygon Amgylcheddol:** Gofynnwch i'r dysgwyr adnabod a chofnodi fflora a ffawna lleol, gan feithrin dadansoddiad gofalus.
7. **Cylchoedd Myfyrio yn y Natur:** Trefnwch drafodaethau grŵp yn yr awyr agored lle mae dysgwyr yn rhannu mewnwelediadau o heriau.
8. **Chwarae Rôl Hanesyddol:** Ail-greu digwyddiadau neu senarios hanesyddol mewn lleoliad awyr agored i ddatblygu empathi a dealltwriaeth gyd-destunol.
9. **Asesiad Risg:** Ymgysylltwch â dysgwyr i nodi peryglon posibl mewn ardal ddewisol a chynllunio strategaethau lliniaru.
10. **Adrodd Straeon Creadigol:** Anogwch ddysgwyr i lunio straeon wedi'u hysbrydoli gan yr amgylchoedd naturiol a digwyddiadau annisgwyl.

11. **Prosiectau Celf Natur:** Defnyddiwr wrthrychau naturiol i greu celf, gan gyfuno creadigrwydd ag archwilio synhwyrdd.
12. **Posau Datrys Problemau Cydweithredol:** Rhwch elfennau pos yn yr awyr agored sydd angen rhyngweithio grŵp i'w datrys.
13. **Gwyllo Adar a Chofnodi Data:** Dysgu sgiliau arsylwi drwy wyllo adar a chadw cofnodion.
14. **Prosiectau STEM Awyr Agored:** Dylunio arbrofion neu brosiectau sy'n mynd i'r afael â heriau ecolegol yn yr ardal leol.
15. **Profi Ansawdd Dŵr:** Ymgysylltwch â dysgwyr i brofi nentydd neu lynnoedd lleol ar gyfer addysg amgylcheddol.
16. **Teithiau Cerdded Hanes Lleol:** Trefnwch deithiau cerdded sy'n archwilio'r hanes lleol sy'n gysylltiedig â'r dirwedd naturiol.
17. **Anturiaethau Geocaching:** Defnyddiwr dechnoleg GPS i ddod o hyd i gelciau cudd, gan gyfuno technoleg fodern ag archwilio yn yr awyr agored.
18. **Tracio Bywyd Gwyllt:** Adnabod ac olrhain olion traed anifeiliaid, gan ysgogi sgiliau ymchwiliol a dadansodol.
19. **Ffotograffiaeth Awyr Agored:** Anogwch y dysgwyr i gofnodi patrymau neu ffenomenau naturiol, yna dadansoddi eu canfyddiadau.
20. **Prosiectau Cadwraeth sy'n Seiliedig ar Dîm:** Mynd i'r afael â phrosiectau cymunedol fel plannu coed neu adfer cynefinoedd.
21. **Adeilad Lloches Argyfwng:** Efelychu sefyllfaoedd goroesi lle mae grwpiau'n cael eu herio i adeiladu lloches ar fyr rydd.
22. **Dadlunon Awyr Agored:** Cynnal sesiynau trafod gan ddefnyddio pynciau neu senarios amgylcheddol fel pwyntiau trafod.
23. **Gweithdai Crefftaw'r Goedwig:** Cyflwynwch sgiliau awyr agored hanfodol fel clymu clymau, adeiladu tân, a thechnegau goroesi sylfaenol.
24. **Chwarae Rôl Efelychu Argyfwng:** Dyluniwch senarios sy'n efelychu argyfyngau, gan annog dysgwyr i aseinio rolau a dyfeisio atebion.
25. **Prosiectau Garddio Cynaliadwy:** Datblygu gerddi sy'n tynnu sylw at gynaliadwyedd, gwyddor pridd a bioamrywiaeth.
26. **Ymgyrchoedd Glanhau Cymunedol:** Trefnu prosiectau glanhau sy'n dysgu cyfrifoldeb a gwasanaeth cymunedol.
27. **Monitro Newid Tymhorol:** Gofynnwch i'r dysgwyr ddogfennu a dadansoddi sut mae ardal yn newid gyda'r tymhorau.
28. **Heriau Mordwyo:** Defnyddiwr dirnodau naturiol i greu heriau wrth ganfod ffordd a rhesymu gofodol.
29. **Tasgau Mathemateg Awyr Agored:** Integreiddio mesuriadau, amcangyfrifon a chyfrifiadau gan ddefnyddio enghreifftiau wedi'u hysbrydoli gan natur.
30. **Ymarferion Arsylwi Tywydd:** Dysgu dysgwyr i ddehongli arwyddion tywydd a datblygu dulliau rhagweld syml.
31. **Gwyddoniaeth Amgylcheddol Rhyngweithiol:** Canolbwyntiwr ar arbrofion fel olrhain ymddygiad pryfed neu batrymau twf planhigion.
32. **Gwerthusiad Ecosystemau:** Rhwch dasg i'r dysgwyr o asesu iechyd ecosystem leol yn feiriadol.
33. **Murluniau Awyr Agored Cydweithredol:** Defnyddiwr bigmentau neu ddeunyddiau naturiol i greu prosiectau celf grŵp sy'n symboleiddio themâu dysgu allweddol.
34. **Teithiau Cerdded Adrodd Straeon Diwylliannol:** Cysylltu traddodiadau a hanesion lleol â'r amgylchedd naturiol trwy naratifau tywysedig.
35. **Heriau Adnabod Fflora:** Darparwch ganllawiau maes a gofynnwch i ddysgwyr adnabod planhigion, gan feithrin arsylwi manwl.

36. **Llwybrau Archwilio Synhwyrdd:** Dyluniwch deithiau cerdded sy'n canolbwyntio ar ymgysylltu â'r holl synhwyrdd, gan wella ymwybyddiaeth ofalgar a meddwl creadigol.
37. **Gweithgareddau Adeiladu Ymddiriedaeth:** Cynnal ymarferion fel cwympiadau ymddiriedaeth neu lywio rhwystrau mewn partneriaeth i feithrin rhyngddibyniaeth.
38. **Dyddlyfr Awyr Agored:** Anogwch sesiynau ysgrifennu myfyriol lle mae dysgwyr yn dogfennu eu profiadau a'u twf personol ym myd natur.
39. **Ymchwiliadau i Samplau Pridd:** Anogwch ddysgwyr i gasglu samplau pridd o wahanol ardaloedd, profi eu priodweddau (pH, gwead, lleithder) a chymharu canlyniadau, gan gysylltu ymholiad gwyddonol ag archwilio yn yr awyr agored.
40. **Metaforau Gardd ar gyfer Twf:** Arwain myfyrwyr i gynllunio a dechrau gardd neu blannudd bach, gan ddefnyddio'r broses fel trosiad ar gyfer twf personol, gwydnwch, a natur gylchol dysgu.

Mae pob un o'r syniadau hyn wedi'u cynllunio nid yn unig i ymgysylltu dysgwyr â'r awyr agored ond hefyd i ddatblygu sgiliau bywyd hanfodol. Drwy integreiddio'r gweithgareddau hyn i'ch cwricwlwm, rydych chi'n galluogi dysgwyr i wynebu heriau, meddwl yn feiriadol, a datrys problemau mewn cyd-destunau deinamig, go iawn.

Mynd i'r Afael â Heriau ac Ystyriaethau Ymarferol

Er bod dysgu yn yr awyr agored yn cynnig lluo o fanteision, mae gweithredu llwyddiannus yn gofyn am fynd i'r afael â heriau ymarferol a logistaidd. Ystyriwch y canlynol wrth gynllunio rhaglen awyr agored:

- **Cyfyngiadau Cyllideb:** Gall gweithgareddau awyr agored olygu costau ychwanegol ar gyfer offer arbenigol, cludiant a hyfforddiant staff. Archwiliwch bartneriaethau cymunedol, grantiau neu nawdd i gefnogi eich mentrau.
- **Amserlennu ac Integreiddio Cwricwlwm:** Sicrhewch fod sesiynau awyr agored yn cael eu hintegreiddio'n ddi-dor i'r calendr academaidd. Gallai hyn olygu diwrnodau gweithgareddau pwrpasol neu gynlluniau gwersi modiwlaidd hyblyg.
- **Hygyrchedd a Chynhwysiant:** Dewiswch leoliadau a gweithgareddau sy'n hygyrch i bob dysgwr, gan gynnwys y rhai ag anghenion ychwanegol. Mae cynllunio meddylgar yn sicrhau bod pob dysgwr yn elwa'n llawn o brofiadau awyr agored.
- **Hyfforddiant Athrawon:** Mae buddsoddi mewn datblygiad proffesiynol yn hanfodol. Gall gweithdai ar arweinyddiaeth awyr agored, cymorth cyntaf a rheoli risg hybu hyder a pharatoad athrawon.
- **Ystyriaethau Amgylcheddol a Thywydd:** Byddwch bob amser â chynlluniau dan do a mesurau wrth gefn amgen. Mae hyn yn sicrhau bod amcanion dysgu yn cael eu cyflawni waeth beth fo'r tywydd neu newidynnau amgylcheddol annisgwyl.

Casgliad

Mae dysgu yn yr awyr agored yn llawer mwy na thuedd addysgol newydd; mae'n ddull trawsnewidiol sy'n meithrin gwydnwch, yn gwella datrys problemau, ac yn mireinio meddwl beirniadol. Mae gan arweinwyr ysgolion, athrawon, a chynorthwyrwyr addysgu gyfle unigryw i drawsnewid addysgeg draddodiadol trwy ymgorffori profiadau deinamig, ymarferol yn y byd natur.

Notes

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue lines, similar to standard notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue lines, similar to standard notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Wedi'i gefnogi gan

 ASPE
Association for the Study of Primary Education